

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล

ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลเป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล มาตรฐานเลขที่ มกษ. 7401(G) - 2558 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘

ปิติพงศ์ พิ้งบุญ ณ อยุธยา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี

สำหรับฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล

1. ขอบข่าย

1.1 แนวปฏิบัตินี้ ใช้อธิบายและขยายความทางวิชาการ ครอบคลุมเหตุผลและการปฏิบัติในแต่ละข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล (มกษ. 7401-2557)

1.2 การตรวจประเมิน การออกใบรับรอง และการให้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรสำหรับฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล ให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล (มกษ. 7401-2557)

2. คำอธิบายของข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล (มกษ. 7401-2557)

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียนฟาร์ม

ข้อกำหนด 1.1 ต้องไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน ที่จะมีผลต่อสุขภาพกุ้งและความปลอดภัยของผู้บริโภค หรือมีมาตรการป้องกันการปนเปื้อน

คำอธิบาย

ฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่ตั้งอยู่ใกล้หรือได้รับผลกระทบจากแหล่งที่อาจเกิดมลพิษ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งชุมชน แหล่งเกษตรกรรม มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของน้ำเสีย สิ่งปฏิกูล สารเคมี และวัตถุอันตรายลงสู่แหล่งน้ำที่นำมาใช้ในฟาร์ม และอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพกุ้ง เป็นสาเหตุทำให้กุ้งที่เลี้ยงป่วยหรือตาย หรือมีการสะสมของสารปนเปื้อนในเนื้อกุ้งมาก จนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภคได้

ที่ตั้งฟาร์มจึงควรอยู่ห่างจากแหล่งที่อาจเกิดมลพิษในระยะที่แน่ใจว่าจะไม่ได้รับผลกระทบจากการปนเปื้อน หากมีข้อสงสัยว่าที่ตั้งฟาร์มอาจมีความเสี่ยงต่อการรับผลกระทบดังกล่าว ก่อนนำน้ำเข้ามาใช้ในฟาร์มเกษตรกรควรตรวจสอบปริมาณการปนเปื้อนสารมลพิษที่มีความเสี่ยงสูง โดยประสานกับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ เช่น กรมประมง กรมควบคุมมลพิษ และควรติดตามข่าวสารหรือสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้หาแนวทางป้องกันแก้ไขได้อย่างทันเวลา อย่างไรก็ตามเนื่องจากในปัจจุบันแหล่งน้ำหลายแห่งมีคุณภาพน้ำไม่เหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์น้ำในบางช่วงเวลา หรือแหล่งน้ำ

อยู่ห่างไกลจากสถานที่ตั้งฟาร์ม เกษตรกรจึงควรมีระบบการจัดการน้ำที่นำมาใช้เลี้ยงให้มีคุณภาพเหมาะสม และเพียงพอต่อการใช้ เช่น มีบ่อบำบัดน้ำที่สามารถปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนนำไปใช้ หรือมีระบบน้ำหมุนเวียนแบบปิดที่มีการบำบัดน้ำก่อนนำกลับมาใช้ใหม่

กรณีฟาร์มที่เคยได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีหรือจีเอพีมาก่อนที่จะมีแหล่งกำเนิดมลพิษในบริเวณข้างเคียง ให้มีมาตรการป้องกันความเสี่ยงจากแหล่งที่อาจเกิดมลพิษ เช่น มีการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ หรือปรับเป็นการเลี้ยงระบบปิด

นอกจากนี้ หากเป็นไปได้ที่ตั้งฟาร์มควรอยู่ในเขตน้ำท่วมไม่ถึงเพื่อป้องกันความเสียหายต่อฟาร์มและการปนเปื้อนของสารพิษเข้าสู่ฟาร์มจากเหตุน้ำท่วม หากอยู่ในเขตที่มีโอกาสน้ำท่วมถึงได้ ควรมีการป้องกันน้ำท่วมฟาร์มเป็นอย่างดี เช่น มีแนวคันดินล้อมรอบพื้นที่เลี้ยง

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียนฟาร์ม

ข้อกำหนด 1.2 ไม่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าชายเลน พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่ห้ามเลี้ยงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบาย

ฟาร์มต้องไม่อยู่ในเขตพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น เขตอนุรักษ์ของป่าชายเลน พื้นที่ชุ่มน้ำ เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ พื้นที่ระงับการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำ หรือพื้นที่ระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด หรือพื้นที่ห้ามทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 (ภาคผนวก ก) เพราะนอกจากจะผิดกฎหมายแล้ว ยังทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

การทำฟาร์มต้องอยู่บนพื้นที่ที่เกษตรกรมีสิทธิ์ในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย หากมีข้อสงสัยเกษตรกรควรตรวจสอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่ดินจังหวัด ป่าไม้จังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ. หรือ อบต.) เพื่อยืนยันว่าการดำเนินงานฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลจะไม่ทำลายพื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าชายเลน แหล่งสาหร่ายและหญ้าทะเล

เกษตรกรควรให้ความร่วมมือในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพดีตามเดิมให้มากที่สุด และคงความหลากหลายทางชีวภาพไว้ ควรมีการปลูกหรือสนับสนุนการปลูกป่าหรือป่าชายเลนในบริเวณที่เหมาะสมเพื่อชดเชยส่วนที่ถูกทำลายและไม่สามารถฟื้นฟูได้อีก และต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียนฟาร์ม

ข้อกำหนด 1.3 อยู่ใกล้แหล่งน้ำที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการเลี้ยงกุ้ง

คำอธิบาย

ฟาร์มที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำดีหรือสามารถปรับปรุงคุณภาพน้ำให้เหมาะสมต่อการเลี้ยงกุ้ง จะทำให้อุ้งที่เลี้ยงมีการเจริญเติบโตดี แข็งแรง และทนทานต่อโรค นอกจากนี้ควรตั้งอยู่บริเวณใกล้ชายฝั่งทะเลที่สามารถสูบน้ำทะเลที่มีคุณภาพเหมาะสมขึ้นมาใช้เพื่อการเลี้ยงกุ้งได้อย่างเพียงพอ หากเป็นฟาร์มที่ตั้งอยู่บริเวณแม่น้ำหรือลำคลองที่เชื่อมต่อกับทะเล นอกจากจะต้องมีคุณภาพน้ำที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงกุ้งแล้ว พื้นที่ควรจะต้องอยู่สูงกว่าระดับน้ำขึ้นสูงสุดเพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วม ทั้งนี้ เกษตรกรต้องวางแผนและประมาณความต้องการปริมาณน้ำใช้สำหรับการเลี้ยงกุ้งในรอบปี ตลอดจนควรคำนึงถึงการใช้น้ำของชุมชนในพื้นที่รอบฟาร์มในการประกอบอาชีพต่าง ๆ และฤดูกาลที่อาจส่งผลต่อการขาดแคลนน้ำได้ เพื่อประเมินความสามารถของแหล่งน้ำในการรองรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นเหล่านี้ รวมถึงหาแนวทางป้องกันและแก้ไขไม่ให้เป็นการอุปสรรคต่อการเลี้ยงกุ้งได้

เกษตรกรควรสังเกตและตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำใช้อย่างสม่ำเสมอก่อนสูบน้ำเข้ามาใช้ในฟาร์มหรืออย่างน้อยรอบการเลี้ยงละ 1 ครั้ง โดยตรวจวัดคุณภาพน้ำบริเวณปากท่อสูบน้ำเข้าฟาร์ม คุณภาพน้ำที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงกุ้งทะเล มีรายละเอียดตามภาคผนวก ข

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียนฟาร์ม

ข้อกำหนด 1.4 มีการคมนาคมสะดวกทั้งภายในและภายนอกฟาร์ม เพื่อให้สะดวกในการปฏิบัติงาน และขนส่งผลิตผลได้อย่างรวดเร็ว

คำอธิบาย

การคมนาคมเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการ ช่วยลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ปัจจัยการผลิต การจับ และการขนส่งผลิตผล เพื่อให้สามารถจำหน่ายผลิตผลได้รวดเร็วและมีคุณภาพดี อีกทั้งสะดวกต่อบุคคลทั่วไปที่เข้ามาติดต่อฟาร์ม

ในการเลือกแหล่งที่ตั้งฟาร์ม เกษตรกรควรเลือกแหล่งที่มีการคมนาคมสะดวกทั้งภายในและภายนอกฟาร์ม ทั้งทางรถยนต์หรือทางเรือแล้วแต่กรณี เช่น มีถนนให้รถยนต์สามารถเข้าถึงฟาร์ม หรือมีแม่น้ำลำคลองซึ่งเรือสามารถแล่นเข้าถึงฟาร์มได้ เพื่อความสะดวกในการจัดการการเลี้ยงและการขนส่งปัจจัยการผลิต เช่น ลูกพันธุ์ อาหาร และการจำหน่ายผลิตผลกุ้งสู่ตลาดหรือโรงงานแปรรูป

นอกจากนี้ การสร้างถนนภายในฟาร์มเลี้ยงกุ้ง ควรใช้วัสดุที่มีความคงทน มีสภาพและความกว้างเหมาะสม ให้นานพาหนะที่ปฏิบัติงานเป็นประจำสามารถวิ่งเข้าถึงได้ทุกบ่อ สะดวกในการขนส่งลำเลียงอุปกรณ์ อาหารและผลิตผล

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียนฟาร์ม

ข้อกำหนด 1.5 ต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกับกรมประมง มีเอกสารสิทธิ์หรือเอกสารแสดงสิทธิ์ในการใช้ที่ดิน

คำอธิบาย

การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกับกรมประมง จะทำให้ทราบข้อมูลสถานการณ์การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น จำนวนผู้เพาะเลี้ยง ประมาณการผลิตผลที่จะได้ ซึ่งจะเป็นฐานข้อมูลให้หน่วยงานราชการหรือภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาหรือส่งเสริมทางด้านการตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรในการขอรับความช่วยเหลือจากทางราชการ เช่น กรณีที่ประสบภัยพิบัติ รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ซื้อว่าสัตว์น้ำที่ซื้อนั้น มาจากฟาร์มเลี้ยงที่สามารถตามสอบได้หากมีปัญหา อีกทั้งการขึ้นทะเบียนฟาร์มยังจะช่วยให้ข้อมูลระหว่างผู้เลี้ยงและผู้ซื้อ ถือเป็นการสร้างเครือข่ายทางการตลาดได้อีกทางหนึ่ง

เกษตรกรต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ทบ. 1) โดยมีเอกสารสิทธิ์หรือเอกสารแสดงสิทธิ์ในการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการขอขึ้นทะเบียนตามระเบียบกรมประมงว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง พ.ศ. 2556 (ภาคผนวก ค) โดยติดต่อที่สำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.1 มีคู่มือการจัดการฟาร์มที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และดำเนินการตามที่ระบุไว้ในคู่มือ

คำอธิบาย

คู่มือการจัดการฟาร์มที่เกษตรกรจัดทำขึ้น สามารถนำไปใช้สื่อสารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจตรงกัน และปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับมาตรฐาน ผู้ตรวจรับรองฟาร์มสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม และผู้เกี่ยวข้องได้ทราบมาตรฐานการปฏิบัติงาน

ในการจัดทำคู่มือการจัดการฟาร์ม เกษตรกรควรเริ่มต้นจากการศึกษาข้อกำหนดในมาตรฐาน มกษ. 7401-2557 เพื่อให้เข้าใจและนำมาเปรียบเทียบกับวิธีปฏิบัติในฟาร์มว่ามีความสอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐานหรือไม่ อย่างไร หากเปรียบเทียบแล้ว เกษตรกรพบว่าวิธีการปฏิบัติเหล่านั้นไม่เป็นไปตามหลักการ ควรพิจารณาปรับปรุงแนวคิดและวิธีการจัดการฟาร์มให้เป็นไปตามแนวทางของมาตรฐานที่สามารถปฏิบัติได้จริง

หลังจากมีการเปรียบเทียบและปรับวิธีการเลี้ยงจนสอดคล้องกับมาตรฐานฟาร์มแล้ว เกษตรกรสามารถเขียนคู่มือการปฏิบัติงานในฟาร์มได้ โดยคู่มือการจัดการฟาร์มควรประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

- 1) สถานที่และการขึ้นทะเบียนฟาร์ม
- 2) การจัดการฟาร์ม
- 3) การใช้ยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ
- 4) น้ำทิ้งและดินเลน
- 5) พลังงานและเชื้อเพลิง
- 6) สุขอนามัยภายในฟาร์ม
- 7) การจับ และการปฏิบัติหลังการจับก่อนการจำหน่าย
- 8) แรงงานและสวัสดิการ
- 9) ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
- 10) เอกสารและข้อมูลบันทึก

เมื่อจัดทำคู่มือการจัดการฟาร์มเสร็จแล้วเกษตรกรควรมีการทบทวนว่าวิธีการต่าง ๆ สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง และฝึกอบรม (ชี้แจง อธิบาย) ให้ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มมีความเข้าใจในทุกขั้นตอนการปฏิบัติ และควรสุ่มตรวจติดตามด้วยว่าผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามคู่มือที่กำหนดไว้หรือไม่

คู่มือเมื่อทำเสร็จเรียบร้อยแล้วควรมีการลงวันที่ ในกรณีที่สถานการณ์การเลี้ยงเปลี่ยนแปลง เกษตรกรควรปรับปรุงคู่มือการจัดการฟาร์มให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ ควรมีการระบุวันที่ของการปรับปรุงในคู่มือด้วย

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.2 ตรวจสอบคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำที่จะนำมาใช้เลี้ยงกุ้งตามระยะเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือ

คำอธิบาย

การนำน้ำจากแหล่งน้ำเข้าสู่ฟาร์ม หากคุณภาพ เช่น ความเค็ม ความเป็นกรด-เบส (pH) ปริมาณแร่ธาตุ ไม่เหมาะสม หรือมีปริมาณจุลินทรีย์ที่ก่อโรคในกุ้งและสิ่งปนเปื้อน ที่อาจปนเปื้อนเข้ามาในฟาร์มทำให้มีความเสี่ยงต่อสุขภาพกุ้งที่เลี้ยงและความปลอดภัยของผู้บริโภค นอกจากนี้ การนำน้ำจากแหล่งน้ำที่มีคุณภาพไม่เหมาะสมเข้ามาใช้จะทำให้ประสบปัญหาความยุ่งยากในการเลี้ยง และเพิ่มต้นทุนในการจัดการฟาร์มของเกษตรกร

เกษตรกรควรตรวจสอบคุณภาพน้ำตามตัวชี้วัดที่มีความเสี่ยงตามความเหมาะสม โดยต้องกำหนดวิธีการตรวจและความถี่ในการตรวจที่ชัดเจนลงในคู่มือการจัดการฟาร์ม เช่น ทุกครั้งก่อนสูบน้ำเข้ามาใช้ในฟาร์ม และเมื่อตรวจสอบคุณภาพน้ำแล้ว ควรมีการเก็บบันทึกผลที่ได้จากตรวจสอบคุณภาพน้ำด้วย

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.3 พักและ/หรือปรับปรุงบ่อก่อนเลี้ยงกุ้งรุ่นใหม่

คำอธิบาย

บ่อเลี้ยงกุ้งที่ผ่านการเลี้ยงมาแล้วจะมีการสะสมของอาหารที่เหลือและสิ่งขับถ่ายของกุ้ง เกิดการหมักหมมของเลนกันบ่อ เป็นแหล่งสะสมของของเสียและจุลินทรีย์ก่อโรค หากไม่มีการพักบ่อ หรือมีระยะเวลาพักบ่อไม่เพียงพอ อาจเสี่ยงต่อหลักการด้านสวัสดิภาพและสุขภาพสัตว์ สร้างปัญหากุ้งเครียด อ่อนแอ และตายในที่สุด

การพักบ่อเป็นวิธีการจัดการเลี้ยงที่สำคัญ เพื่อให้มีการจัดการพื้นบ่อและปรับปรุงอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงกุ้ง ควรมีระยะเวลาการพักบ่อที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถลดปริมาณของเสียและฟื้นฟูสภาพดินพื้นบ่อเลี้ยงให้กลับมาอยู่ในสภาพที่มีออกซิเจน หน้าดินสัมผัสอากาศ และเปลี่ยนกลับมาเป็นสีดินเดิม ไม่มีเลนหมักหมมอยู่บริเวณกันบ่อมากเกินไป ในกรณีที่เกษตรกรไม่ได้นำเลนออกนอกบ่อ ต้องมั่นใจว่าปริมาณของเสียที่สะสมได้รับการดูแลแก้ไข ก่อนที่จะเติมน้ำลงไปและเลี้ยงกุ้งรอบใหม่

ระยะเวลาพักบ่อ ขึ้นอยู่กับปริมาณของเสียและแผนการจัดการเลี้ยงกุ้งที่เกษตรกรต้องกำหนดแนวทางและช่วงเวลาให้เหมาะสมและชัดเจน หากดินในบ่อมีคุณสมบัติไม่เหมาะสม เช่น อยู่ในพื้นที่ที่ดินเป็นกรดมากเกินไป เกษตรกรต้องมีวิธีการที่เหมาะสมในการบำบัด แก้ไข เช่น การใช้ปูนขาว

ในการปรับปรุงพื้นบ่อหากต้องมีการนำเอาเลนออกจากบ่อ เกษตรกรต้องมั่นใจว่ามีวิธีการจัดการที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยต้องมีพื้นที่สำหรับเก็บเลน หรือนำเลนตากให้แห้งเพื่อใช้ประโยชน์ หากจำเป็นต้องนำดินเลนมาเสริมหรือฝังเข้าไปในบริเวณคันบ่อ เกษตรกรต้องคำนึงถึงความแข็งแรงของคันบ่อใหม่ และมีการป้องกันไม่ให้ดินเลนกลับลงมาสู่บ่อเลี้ยงและลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.4 ปล่อยลูกกุ้งลงในความหนาแน่นที่เหมาะสม

คำอธิบาย

การปล่อยลูกกุ้งในอัตราความหนาแน่นที่มากเกินไปที่ระบบการเลี้ยงจะรองรับได้ อาจทำให้กุ้งเกิดความเครียด การให้อาหารในปริมาณมากทำให้เกิดการหมักหมมของอาหารที่เหลือและสิ่งขับถ่ายของกุ้ง ทำให้น้ำมีคุณภาพไม่เหมาะสมต่อการเลี้ยงกุ้ง

เกษตรกรควรปล่อยลูกกุ้งเพียงชนิดและขนาดเดียวกัน ในอัตราความหนาแน่นที่เหมาะสม เช่น

- หากต้องการเลี้ยงกุ้งให้มีขนาดประมาณ 50 - 60 ตัวต่อกิโลกรัม ในระยะเวลาประมาณ 4 เดือน ควรปล่อยลูกกุ้งระยะหลังวัยอ่อน (Post Larvae หรือ PL) PL12 จำนวน 100,000 - 150,000 ตัวต่อไร่

- หากต้องการเลี้ยงกุ้งให้มีขนาดประมาณ 40 – 50 ตัวต่อกิโลกรัม ในระยะเวลาประมาณ 4 เดือน ควรปล่อยลูกกุ้งระยะ PL12 จำนวน 80,000 – 100,000 ตัวต่อไร่
- หากต้องการเลี้ยงกุ้งให้มีขนาดประมาณ 30 ตัวต่อกิโลกรัม ในระยะเวลาประมาณ 4 เดือน ควรปล่อยลูกกุ้งระยะ PL12 จำนวน 50,000 – 60,000 ตัวต่อไร่

ควรเลือกซื้อลูกกุ้งที่มีความแข็งแรง และมีการพัฒนาการของตัวอ่อนอย่างเต็มที่เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับ การเลี้ยง เช่น ลูกกุ้งระยะ PL12 เนื่องจากมีการพัฒนาระบบการปรับสมดุลเกลือแร่ และมีพฤติกรรมการหาอาหารเหมือนกับตัวเต็มวัย โดยควรซื้อจากโรงเพาะฟักที่ผ่านการรับรองมาตรฐานจากหน่วยรับรองที่มีความน่าเชื่อถือ

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.5 มีบันทึกหรือใบรับรองหรือใบแจ้งผลการตรวจสอบสุขภาพลูกกุ้ง

คำอธิบาย

โรคกุ้งหลายชนิดเป็นโรคที่สามารถถ่ายทอดจากแม่กุ้งสู่ลูกกุ้งได้ เช่น โรคตัวแดงดวงขาว (White spot disease) โรคทอรา (TS หรือ Taura syndrome) โรคหัวเหลือง (Yellow head disease) โรคไอเอ็มเอ็น (IMN disease หรือ Infectious Myonecrosis disease หรือโรคกล้ามเนื้อตาย) โรคไอเอชเอชเอ็นวี (IHNV disease หรือ Infectious Hypodermal and Hematopoietic Necrosis Virus disease หรือโรค แคระแกรน) การนำลูกกุ้งเข้ามาเลี้ยงในฟาร์มโดยไม่ตรวจสอบสุขภาพ มีความเสี่ยงที่จะทำให้ได้ลูกกุ้งที่ติดเชื้อ และอาจนำไปสู่การเกิดโรคระบาดได้

เกษตรกรควรซื้อลูกกุ้งที่มีคุณภาพดี แข็งแรง ไม่เป็นพาหะหรือเป็นโรค โดยขอเอกสารการตรวจสอบสุขภาพ เอกสารรับรอง หรือใบแจ้งผลการตรวจสอบสุขภาพลูกกุ้ง หรือเอกสารรับรองสถานะปลอดเชื้อของโรงเพาะฟัก ที่ยังมีอายุการรับรองอยู่ เพื่อให้มั่นใจว่าลูกกุ้งที่ได้มีสุขภาพดี และใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในระหว่างการตรวจรับรองฟาร์ม นอกจากนี้เกษตรกรต้องมีหนังสือกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (Fry Movement Document; FMD) (ภาคผนวก ง) เพื่อให้ทราบรายละเอียดและแหล่งที่มาของลูกกุ้งที่จะนำไปปล่อยลงเลี้ยงในบ่อ และสามารถตามสอบได้ กรณีที่พบว่ามีการเกิดโรค

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.6 มีการกรองน้ำที่เติมลงในบ่อ เพื่อป้องกันสัตว์น้ำอื่น ๆ จากภายนอกเข้าสู่ในฟาร์ม

คำอธิบาย

การกรองน้ำก่อนนำเข้ามาในระบบการเลี้ยง จะช่วยป้องกันสัตว์น้ำชนิดอื่น เช่น ไข่ ตัวอ่อน หรือสัตว์น้ำขนาดเล็ก ไม่ให้เข้ามาเจริญเติบโตในบ่อเลี้ยง เกิดการแย่งปัจจัยการเจริญเติบโต เช่น อาหาร ออกซิเจน ที่อยู่อาศัย หรือเป็นศัตรูกุ้ง จนทำให้กุ้งที่เลี้ยงโตช้าและได้ผลผลิตต่ำ

การนำน้ำเข้าฟาร์ม เกษตรกรควรมีการป้องกันศัตรูกึ่งและพาหะนำโรคกึ่งหลุดลอดเข้ามาในบ่อ เช่น ใช้ตะแกรงหรือถุงกรองขนาดไม่น้อยกว่า 24 ช่องต่อนี้ว โดยอาจวางซ้อน 2 ชั้น สำหรับกรองน้ำที่จะนำเข้ามาในระบบการเลี้ยง ทั้งระหว่างการเตรียมบ่อ เตรียมน้ำ และระหว่างการเลี้ยง

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.7 มีเครื่องเติมอากาศ หรือมีระบบการให้อากาศในน้ำอย่างเหมาะสม

คำอธิบาย

การที่กึ่งขาดออกซิเจนจะทำให้กึ่งเกิดความเครียด กินอาหารลดลง ภูมิคุ้มกันต่ำ และเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้กึ่งอ่อนแอ ป่วย และตายได้ ดังนั้น จึงควรมีเครื่องเติมอากาศ หรือมีระบบการให้อากาศในน้ำอย่างเหมาะสม

การเลี้ยงกึ่งแบบพัฒนา เครื่องเติมอากาศเป็นอุปกรณ์ที่มีความจำเป็น เกษตรกรต้องจัดให้มีอย่างเพียงพอต่อการใช้งาน เพื่อให้มั่นใจว่าปริมาณออกซิเจนที่มีอยู่ในน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยงกึ่งโดยเฉพาะในเวลากลางคืนและเช้าน้ำ ควรีปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำ (DO) ไม่น้อยกว่า 4 มิลลิกรัม/ลิตร (mg/l) การให้ออกซิเจนไม่เพียงพอจะทำให้ระยะเวลาการขาดออกซิเจนในแต่ละคืนนานขึ้น จนกึ่งเกิดความเครียด จึงต้องมีเครื่องเติมอากาศที่มีประสิทธิภาพ และมีการติดตั้งอย่างถูกต้องในตำแหน่งและจำนวนที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้มีปริมาณออกซิเจนในระดับที่เพียงพอ

ความต้องการออกซิเจนในบ่อเลี้ยงกึ่งจะเพิ่มขึ้นตามอายุและความหนาแน่นของกึ่งที่ปล่อยลงเลี้ยง เกษตรกรควรมีการวัดปริมาณออกซิเจนในน้ำอย่างสม่ำเสมอ และใช้เครื่องเติมอากาศอย่างเหมาะสมกับระดับออกซิเจนที่มีอยู่ในบ่อเลี้ยง ซึ่งเกษตรกรอาจลดการใช้เครื่องเติมอากาศ ได้ตามความจำเป็น ในกรณีที่ยังไม่มีปัญหาเรื่องสุขภาพและการจัดการด้านอาหาร

การติดตั้งเครื่องเติมอากาศ เกษตรกรต้องคำนึงถึงจำนวนและตำแหน่งของใบพัด เพื่อให้มั่นใจว่าออกซิเจนสามารถกระจายอย่างทั่วถึงในบ่อเลี้ยงทั้งในแนวราบและแนวตั้ง ในกรณีที่ใช้เครื่องเติมอากาศแบบใบพัดทำให้เกิดกระแสน้ำหมุนไปรอบบ่อ เพื่อให้มีการรวมตะกอนเลน เศษอาหารและสิ่งขับถ่ายไปไว้บริเวณกลางบ่อ เพื่อให้มีพื้นที่บ่อสะอาดและมีออกซิเจนสูงอย่างเพียงพอต่อการดำรงชีวิตตลอดระยะเวลาที่เลี้ยงกึ่ง อย่างไรก็ตามการใช้เครื่องเพิ่มอากาศ ควรคำนึงถึงความแรงของกระแสน้ำที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดการกัดเซาะขอบบ่อจนมากเกินไป

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.8 อาหารสัตว์น้ำสำเร็จรูปที่ใช้ต้องได้รับการขึ้นทะเบียน มีคุณภาพดี และยังไม่หมดอายุ

คำอธิบาย

อาหาร มีผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโต ความต้านทานโรค และอัตราการรอด จึงต้องมีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยต่อกุ้งที่เลี้ยง อาหารที่ขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ.2525 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542 ได้ผ่านการควบคุมกำกับ ดูแล ของกรมปศุสัตว์หรือกรมประมง ทำให้มั่นใจได้ว่ามีคุณภาพ มีความปลอดภัย ไม่มีการผสมยาสัตว์และสารเคมีที่ไม่ได้รับอนุญาต ส่วนการใช้อาหารที่หมดอายุ อาจทำให้กุ้งไม่เจริญเติบโต เป็นโรค และมีอัตราการรอดต่ำ

การพิจารณาเลือกใช้อาหารสัตว์น้ำสำเร็จรูป ที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง มีข้อแนะนำโดยสังเขป ดังนี้

- (1) เลือกใช้อาหารสำเร็จรูปที่มีเลขทะเบียนอาหารสัตว์ อาหารสัตว์สำเร็จรูปที่ขึ้นทะเบียนแล้ว จะได้รับอนุญาตให้พิมพ์เลขทะเบียนอาหารสัตว์บนฉลากได้ โดยเลขทะเบียนนี้มี 2 ลักษณะ คือ ก) เลขทะเบียน ที่มีอักษร “ป” และตามด้วยเลข 10 หลัก เป็นเลขทะเบียนที่ออกให้โดยกรมประมง และ ข) เลขทะเบียนที่มีเลข 10 หลัก ไม่มีอักษร “ป” นำหน้า เป็นเลขทะเบียนที่ออกให้โดยกรมปศุสัตว์
- (2) เลือกใช้อาหารสัตว์น้ำให้ตรงกับชนิดและขนาดของสัตว์น้ำ โดยสามารถดูได้จากฉลาก ที่ระบุว่าเป็นอาหารสำหรับสัตว์น้ำชนิดและขนาดใด เช่น อาหารสำหรับกุ้งอายุไม่เกิน 1 เดือน อาหารสำหรับกุ้งอายุ 1-2 เดือน
- (3) วันที่ผลิตและวันล่วงอายุ (วันหมดอายุ) ที่ปรากฏบนฉลาก โดยปกติแล้วอาหารสัตว์น้ำที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและมีจำหน่ายในท้องตลาด มีการกำหนดอายุอาหารไว้ 3 เดือนนับจากวันผลิต ดังนั้น การใช้อาหารสัตว์น้ำจึงควรพิจารณาถึงวันผลิตและวันหมดอายุบนฉลาก ไม่ใช้อาหารสัตว์น้ำที่หมดอายุ เนื่องจากอาจมีการเสื่อมคุณค่าทางโภชนาการซึ่งจะมีผลกระทบต่อเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ รวมถึงอาจมีเชื้อราหรือเชื้อที่อาจก่อให้เกิดโรค
- (4) ควรตรวจดูภาชนะบรรจุอาหาร ต้องไม่อยู่ในสภาพชำรุด เปื่อยยุ่ย ฉีกขาด ทะลุ หรือดูว่าไม่มีการปิดภาชนะอย่างเหมาะสม และก่อนที่จะนำอาหารไปเลี้ยงสัตว์น้ำ ควรตรวจสอบสภาพอาหาร ต้องไม่เป็นเชื้อรา ไม่มีกลิ่นเหม็นหืน หรือมีสีผิดปกติไปจากเดิม เพื่อป้องกันการใช้อาหารที่เสื่อมสภาพหรือคุณภาพไม่เหมาะสม

นอกจากนี้ อาหารที่ผลิตไว้นานจนหมดอายุ มักจะขึ้นและสูญเสียความสามารถในการคงสภาพในน้ำ เกษตรกรจึงควรมีระบบการบริหารจัดการการใช้อาหารมาใช้เลี้ยงกุ้งในปริมาณที่เหมาะสม เพื่อให้ได้อาหารใหม่เสมอสำหรับใช้ในการเลี้ยงกุ้ง และในกรณีที่อาหารขึ้นจนขึ้นรา เกษตรกรต้องหยุดใช้อาหารเหล่านั้นทันที เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพกุ้ง

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.9 อาหารสำเร็จรูปที่ผลิตใช้เองในฟาร์ม ต้องแสดงรายการวัตถุดิบ และไม่ใช่ส่วนผสมที่ห้ามใช้ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบาย

อาหารที่ผลิตใช้เองในฟาร์มควรมีคุณภาพเหมาะสมกับความต้องการทางโภชนาการของกึ่งที่เลี้ยง อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่ำกว่าที่กึ่งต้องการ จะทำให้กึ่งมีการเจริญเติบโตช้า ใช้ระยะเวลาเลี้ยงนานขึ้น เพิ่มต้นทุนการเลี้ยง วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอาหารใช้เองในฟาร์ม ต้องไม่มีการปนเปื้อนของยาสัตว์และสารเคมีต้องห้าม เพื่อไม่ให้เกิดการตกค้างในเนื้อกึ่ง ส่งผลต่อความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ในกรณีที่เกษตรกรผลิตอาหารขึ้นมาใช้เอง จะต้องมียาการวัตถุติดเพื่อแสดงต่อผู้ตรวจประเมิน เช่น ปลาปน กากถั่วเหลือง รำข้าว ปลายข้าว และห้ามมิให้เกษตรกรใช้ยาสัตว์หรือสารเคมีที่ห้ามใช้ในอาหารสัตว์น้ำ ซึ่งประกาศตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ในกระบวนการผลิต เพื่อให้มั่นใจว่าอาหารที่ผลิตปราศจากยาสัตว์และสารเคมีต้องห้าม มีความปลอดภัยต่อกึ่งที่เลี้ยงและผู้บริโภค

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.10 มีวิธีการจัดการให้อาหารอย่างมีประสิทธิภาพ ในปริมาณที่พอเหมาะกับความต้องการของกึ่ง

คำอธิบาย

การให้อาหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ให้อาหารมากเกินไป เกิดความสิ้นเปลือง มีอาหารเหลือและเกิดของเสียมากขึ้นในบ่อเลี้ยง ส่งผลสภาพแวดล้อมของบ่อเลี้ยงเสื่อมโทรม ความต้องการใช้ออกซิเจนในบ่อเลี้ยงมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านสวัสดิภาพและสุขภาพกึ่งตามมา

เมื่อปล่อยกึ่งแล้วเกษตรกรควรให้อาหารในปริมาณที่เหมาะสม ขึ้นกับความหนาแน่นและปริมาณอาหารธรรมชาติในบ่อ เช่น กึ่งขาวแวนนาไม ให้อาหารในอัตรา 0.5-1.5 กิโลกรัมต่อกึ่งแสนตัวต่อวัน และปรับเพิ่มอาหารตามที่กำหนดไว้ในคู่มือ เช่น ปรับปริมาณอาหารกึ่งขาวแวนนาไม เพิ่มขึ้นในอัตราค่าที่ 0.25-0.6 กิโลกรัมต่อกึ่งแสนตัวต่อวัน จนกึ่งมีอายุ 15-20 วัน หรือปรับในอัตราส่วนอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพื่อการให้อาหารมีประสิทธิภาพ

เมื่อกึ่งเข้ามากินอาหารในบ่อแล้ว จึงเริ่มตรวจสอบและปรับปริมาณการให้อาหารตามความต้องการกินอาหารของกึ่งในแต่ละมือ โดยควรมีการตรวจสอบและบันทึกอัตราการเติบโตของกึ่ง (ค่าเฉลี่ยการเติบโตรายวัน หรือ Average Daily Gain; ADG) ในแต่ละช่วงของการเลี้ยงไว้ เพื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยการเติบโตทั่วไปประจำฟาร์ม ซึ่งหากมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เกษตรกรควรสืบหาสาเหตุและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยเร็ว

ในกรณีใช้เครื่องให้อาหารอัตโนมัติ เกษตรกรต้องหมั่นตรวจสอบอาหารเหลือในบ่อและอัตราการเจริญเติบโตของกุ้งให้สอดคล้องกับปริมาณอาหารที่ให้ รวมถึงตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณที่ให้อาหารว่ามีปริมาณออกซิเจนเพียงพอต่อการกระตุ้นให้กุ้งมีความอยากกินอาหาร (ระดับ 5–6 mg/l)

การให้อาหารสด เช่น ปลาสด หอย ควรพิจารณาใช้กรณีจำเป็นเท่านั้นและควรมีการจัดการที่ดีเพื่อรักษาคุณภาพน้ำ เช่น เพิ่มการถ่ายน้ำและการเติมอากาศ เพื่อให้สารอินทรีย์จากอาหารสดในน้ำลดลง เกษตรกรควรคำนวณค่าอัตราการแลกเนื้อ (Feed Conversion Ratio; FCR) หลังจากการจับกุ้งเพื่อให้ทราบประสิทธิภาพรวมในการให้อาหาร การจัดการอาหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ FCR จะมีค่ามากกว่า 1.5 ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูงและมีอาหารเหลือในสิ่งแวดล้อมมากเกินไป

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.11 เก็บอาหารกุ้งในสถานที่ที่ปลอดภัยจากการปนเปื้อนและรักษาคุณภาพของอาหารกุ้งได้

คำอธิบาย

การเก็บรักษาอาหารกุ้งที่ไม่ถูกสุขลักษณะ มีผลทำให้อาหารเสื่อมคุณภาพหรือเกิดการปนเปื้อน ซึ่งมีผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตและคุณภาพเนื้อกุ้ง และอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภคได้

โรงเรือนหรือสถานที่จัดเก็บอาหารกุ้งควรแยกจากบริเวณอื่น เช่น บริเวณที่พักอาศัย มีการป้องกันแสงแดด ฝน และลมแรง มีอากาศถ่ายเทสะดวก เพื่อไม่ให้อาหารเสื่อมสภาพ อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม โรงเรือนหรือสถานที่เก็บควรมีการป้องกันสัตว์เลื้อยและสัตว์พาหะนำโรค ซึ่งอาจนำพาเชื้อโรคมาสู่กุ้งที่เลี้ยงหรือผู้บริโภคได้

ควรจัดเก็บอาหารตามชนิดและประเภทอย่างถูกสุขลักษณะ สะอาด เป็นระเบียบ แยกเป็นสัดส่วนชัดเจน ดูแลง่าย มีการติดป้ายชื่อหรือสัญลักษณ์และระบุวันที่รับเข้า เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง สะดวกต่อการดูแลรักษาและการตรวจสอบ การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ ควรยึดหลักการ “มาก่อนใช้ก่อน”

กรณีอาหารสำเร็จรูป ไม่ควรวางถุงอาหารให้สัมผัสพื้นโดยตรง เพื่อหลีกเลี่ยงความชื้นจากพื้น แต่ควรจัดวางบนแผ่นรองพื้น (พาเลต) โดยมีหลักการให้วางอาหารกุ้งบนแผ่นรองพื้นห่างจากผนังและพื้นห้องอย่างน้อยประมาณ 10 เซนติเมตร (cm) เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้และป้องกันการเสื่อมสภาพของอาหารกุ้งจากความชื้นและเชื้อรา

กรณีอาหารสด ไม่วางอาหารสัมผัสกับพื้นโดยตรง ควรใช้ภาชนะบรรจุที่แข็งแรง ทนทาน ทำความสะอาดง่าย เช่น ถังสแตนเลส หรือถังพลาสติก หากต้องเก็บอาหารไว้เป็นเวลานาน ต้องเก็บในตู้แช่ที่อุณหภูมิต่ำ เพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพ

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.12 ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้งอย่างสม่ำเสมอ

คำอธิบาย

คุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้งมีผลกระทบต่อสุขภาพ อัตรารอด และอัตราการเติบโต คุณภาพน้ำอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม ดังนั้น จึงควรมีการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้งอย่างสม่ำเสมอ

เกษตรกรควรพิจารณาตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำโดยเลือกเฉพาะตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในพื้นที่เท่าที่จำเป็น เช่น อุณหภูมิ น้ำ ออกซิเจนละลายน้ำ ความเป็นกรด-เบส ความเค็มและแร่ธาตุต่างๆ ความเป็นต่างรวม สารประกอบไนโตรเจน สารแขวนลอย บีโอดี เชื้อโคลิฟอร์ม และฟิคอลโคลิฟอร์ม โดยกำหนดวิธีการตรวจ ความถี่ และจุดเก็บตัวอย่างน้ำในบ่ออย่างชัดเจน แล้วระบุไว้ในคู่มือฟาร์ม และเมื่อตรวจคุณภาพน้ำแล้ว ควรมีการเก็บบันทึกผลที่ได้จากตรวจคุณภาพน้ำด้วย

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.13 มีการป้องกันศัตรูและพาหะนำโรคกุ้งเข้าสู่บ่อ ทั้งระหว่างการเตรียมบ่อ เตรียมน้ำ และระหว่างการเลี้ยง

คำอธิบาย

หากไม่มีการป้องกันศัตรูและพาหะนำโรคกุ้งเข้าสู่บ่อในระหว่างการเตรียมบ่อ เตรียมน้ำ และระหว่างการเลี้ยง กุ้งที่เข้ามาอาจเป็นศัตรูจับกินกุ้งโดยเฉพาะเมื่อแรกปล่อย ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ หรือทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคกุ้งจากสัตว์พาหะ เช่น ปู กุ้งกระต๋อม นก เมื่อสัตว์เหล่านี้เข้ามาอยู่ในบ่อเลี้ยงกุ้งหรือบริเวณใกล้เคียงแล้ว สามารถแพร่เชื้อโรคและถ่ายทอดไปยังกุ้งที่เลี้ยงได้ ดังนั้น เกษตรกรจึงควรมีมาตรการป้องกันสัตว์ที่แฝงเข้ามา

เกษตรกรต้องป้องกันศัตรูและพาหะนำโรคกุ้งเข้าสู่บ่อที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ทั้งระหว่างการเตรียมบ่อ เตรียมน้ำ และการเลี้ยง ซึ่งอาจใช้วิธีการหรือเครื่องมือที่สามารถกำจัดหรือลดปริมาณศัตรูและพาหะนำโรคกุ้งเข้าสู่บ่อเลี้ยง เช่น การใช้ตาข่ายหรือตะแกรงสำหรับกรองน้ำที่เติมลงในบ่อเลี้ยง

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.14 ตรวจสอบสุขภาพกึ่งในบ่ออย่างสม่ำเสมอ

คำอธิบาย

การตรวจสอบสุขภาพกึ่งในบ่อเลี้ยงโดยการสังเกตทางกายภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการเฝ้าระวังการเกิดปัญหาสุขภาพกึ่งที่ดีที่สุด อาการที่กึ่งแสดงออกมาก่อนที่จะป่วยหรือเกิดโรคระบาด หากพบได้เร็วและสามารถแก้ไขได้ทันเวลา สุขภาพกึ่งก็จะสามารถกลับมาดีดังเดิม ดังนั้น หากเกษตรกรมีการตรวจสอบสุขภาพกึ่งที่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอแล้ว จะช่วยลดความเสี่ยงในด้านปัญหาสุขภาพกึ่ง การป่วยและโรคระบาด

หมั่นสังเกตอาการผิดปกติที่กึ่งแสดงออก เช่น กึ่งไม่แข็งแรง กึ่งไม่ติดตัว ว่ายน้ำผิดปกติ หรือลอยเกาะขอบบ่อ ไม่กินอาหาร หรือลอกคราบไม่ออก ลำตัวสกปรก สีของลำตัวหรืออวัยวะผิดปกติ

เกษตรกรควรกำหนดวิธีการในการสังเกตหรือตรวจสอบสุขภาพให้ชัดเจน เช่น ตรวจสอบอะไร ตรวจสอบอย่างไร และตรวจสอบเวลาใด เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้จริง เช่น การใช้ยอตรวจสอบสุขภาพกึ่งบริเวณขอบบ่อเลน นอกจากนี้เกษตรกรควรกำหนดแนวทางการแก้ไขให้ชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาด้านสุขภาพที่ตรวจพบ โดยทั่วไปกึ่งจะแสดงอาการผิดปกติในช่วงที่คุณภาพน้ำไม่เหมาะสม โดยเฉพาะช่วงเวลาเช้าตรู่ ดังนั้น การตรวจสอบสุขภาพกึ่งในเวลาเช้าตรู่จึงเป็นเวลาที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามเกษตรกรควรมีการเฝ้าระวังตลอดระยะเวลาการเลี้ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งฟาร์มที่ยังใช้เครื่องเพิ่มออกซิเจนไม่เพียงพอ

เกษตรกรควรบันทึกข้อมูลผลการตรวจสอบสุขภาพ และควรตรวจสอบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นได้มีการตรวจพบและแก้ไขตามแนวทางที่ได้วางไว้หรือไม่ และควรนำเอาข้อมูลที่บันทึกไว้มาใช้พิจารณา ร่วมในการปรับปรุงวิธีการแก้ไขปัญหาสุขภาพกึ่งที่เลี้ยงเพิ่มเติมหากในกรณีที่น่าเป็น

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.15 มีการจัดการสุขภาพกึ่งให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศ โดยคำนึงถึงข้อกำหนดในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบที่จัดทำโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำมีชีวิต และมาตรฐานของ OIE ที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบาย

การเคลื่อนย้ายกึ่งทะเลมีชีวิตเข้าและออกจากฟาร์ม หากดำเนินการไม่ถูกต้องตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหาด้านสุขภาพ สวัสดิภาพสัตว์น้ำ และสิ่งแวดล้อม

การเคลื่อนย้ายกุ้งทะเลควรดำเนินการตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในข้อกำหนดด้านสุขภาพสัตว์น้ำขององค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE Aquatic Animal Health Code; OIE) การเคลื่อนย้ายกุ้งทะเลอย่างถูกต้องมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ภาชนะที่ใช้บรรจุกุ้งต้องสามารถรับน้ำหนักของน้ำและกุ้งได้ตลอดการเคลื่อนย้ายและมีความปลอดภัยต่อกุ้งที่เคลื่อนย้าย ไม่มีการรั่วไหลของน้ำ และสามารถตรวจสอบสภาพของกุ้งระหว่างการเคลื่อนย้ายได้สะดวก
- 2) อุปกรณ์ในการเคลื่อนย้าย ควรใช้เฉพาะกับสัตว์น้ำชนิดใดชนิดหนึ่งเท่านั้น และถ้าใช้กับสัตว์น้ำชนิดอื่นต้องเป็นชนิดที่ไม่เกิดการติดเชื้อมโรคข้ามชนิดสัตว์
- 3) เคลื่อนย้ายกุ้งในระดับความหนาแน่นที่เหมาะสม และมีการให้ออกซิเจนที่เพียงพอตลอดเวลา
- 4) ควบคุมไม่ให้กุ้งหลุดลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสัตว์น้ำ ระบบนิเวศของแหล่งน้ำอื่น และการปนเปื้อนของสารพันธุกรรม
- 5) ควบคุมไม่ให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อจากการเคลื่อนย้าย เช่น ต้องฆ่าเชื้อโรคในน้ำที่เหลือจากการขนส่งด้วยยาฆ่าเชื้อก่อนระบายทิ้ง เช่น ใช้ไอโอดีนหรือคลอรีน 50 มิลลิกรัมในน้ำ 1 ลิตร

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.16 มีการจัดการป้องกันการแพร่และการติดต่อของโรคจากการเคลื่อนย้ายกุ้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต โดยปฏิบัติตามข้อกำหนดสุขภาพสัตว์น้ำของ OIE

คำอธิบาย

การเคลื่อนย้ายกุ้งทะเลมีชีวิตและไม่มีชีวิต จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดสุขภาพสัตว์น้ำของ OIE ในเรื่องการป้องกันการแพร่และการติดต่อของโรค เพื่อให้เป็นไปตามหลักสากล

โดยหลักการของข้อกำหนดด้านสุขภาพสัตว์น้ำของ OIE จำเป็นจะต้องมีการควบคุมและมีการวินิจฉัยก่อนเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำหากอยู่ในภาวะเกิดโรคระบาด โดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ ในกรณีกุ้งมีชีวิตอาจมีการออกเอกสารรับรองสุขภาพกรณีเพื่อการส่งออก

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.17 กรณีเกิดโรคระบาดกุ้ง ให้แจ้งหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่โดยเร็ว

คำอธิบาย

กรณีที่มีกุ้งตายเป็นจำนวนมากผิดปกติโดยไม่ทราบสาเหตุ ให้สงสัยว่ากุ้งอาจเกิดโรคระบาด เกษตรกรต้องแจ้งหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่โดยเร็ว เช่น สำนักงานประมงจังหวัดหรือสำนักงานประมงอำเภอในพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและทันที่ นอกจากนี้ ควรแจ้งการเกิดโรคระบาดกุ้งให้เกษตรกรข้างเคียงหรือสมาชิกในชุมชน สมาคม ทราบ โรคกุ้งที่อยู่ในข่ายต้องรายงานทันทีที่พบเชื้อหรือ

มีการระบาด ได้แก่ โรคตัวแดงดวงขาว (White spot disease) โรคทอรา หรือโรคทีเอส (TS หรือ Taura syndrome) โรคหัวเหลือง (Yellowhead disease) โรคไอเอ็มเอ็น หรือโรคกล้ามเนื้อตาย (IMN disease หรือ Infectious Myonecrosis disease) โรคไอเอชเอชเอ็นวี หรือโรคแคะแกรน (IHNV disease หรือ Infectious Hypodermal and Hematopietic Necrosis Virus disease) และโรคอื่นๆ ที่กำหนดเพิ่มเติม โดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.18 มีการวินิจฉัยโรค วิเคราะห์สาเหตุ และแก้ไข กรณีที่กุ้งแสดงอาการป่วย

คำอธิบาย

สาเหตุการป่วยของกุ้งที่เลี้ยงในฟาร์ม อาจเนื่องมาจากการติดเชื้อไวรัส แบคทีเรีย หรือโปรโตซัว หรืออาจเกิดจากสิ่งแวดล้อมการเลี้ยงไม่เหมาะสม ซึ่งสาเหตุของการป่วยแต่ละอย่างมีแนวทางในการรักษาที่แตกต่างกันไป หากเกษตรกรทำการรักษากุ้งที่แสดงอาการป่วยโดยไม่มีการวินิจฉัยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ การรักษาอาจไม่ได้ผล และยังเสี่ยงต่อปัญหาด้านความปลอดภัยของอาหาร เช่น การตกค้างของยาสัตว์และสารเคมี

หากพบมีกุ้งป่วยหรือตาย เกษตรกรควรวิเคราะห์สาเหตุอาการป่วยของกุ้งที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีการใช้ข้อมูลจากการสังเกตมารองรับ และ/หรือจากผลการวินิจฉัยในห้องปฏิบัติการ มาตรฐานสนับสนุนผลการวิเคราะห์ กรณีที่เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงมาเป็นเวลานานและมีความเข้าใจถึงลักษณะอาการของโรคสำคัญๆ อาจใช้ประสบการณ์ดังกล่าววินิจฉัยอาการโรคเบื้องต้นได้ เช่น อาการเปลือกเป็นจุดขาวเนื่องจากไวรัส White Spot Syndrome Virus (WSSV) หรืออาการตับผิดปกติมีสีหรือลักษณะเนื้อเยื่อผิดปกติที่สังเกตได้จากสายตา หรือให้นักวิชาการประเมิน และ/หรือสัตวแพทย์ทำการวินิจฉัย โดยส่งกุ้งที่แสดงอาการป่วย (ในสภาพมีชีวิต) ไปตรวจวินิจฉัยในห้องปฏิบัติการ ซึ่งสามารถวินิจฉัยได้อย่างถูกต้องโดยใช้เครื่องมือและวิธีการทางวิทยาศาสตร์

เมื่อทราบสาเหตุของโรคแล้ว เกษตรกรต้องนำมากำหนดแนวทางวิธีการรักษาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตามคำแนะนำจากนักวิชาการ หรือการแก้ไขปัญหากจากประสบการณ์ในการเลี้ยงกุ้ง เกษตรกรควรเขียนอธิบายแนวทางในการรักษาลงในคู่มือให้มีรายละเอียดพอสังเขป เพื่อให้คนงานหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในฟาร์มสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

หากพบมีกุ้งป่วยหรือตายเป็นจำนวนมาก เกษตรกรควรมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำ ลดการให้อาหาร หรือเพิ่มออกซิเจนให้มากขึ้นเพื่อให้กุ้งคลายความเครียด

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.19 มีมาตรการป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคกึ่งอย่างมีประสิทธิภาพ

คำอธิบาย

เมื่อกึ่งเป็นโรคในระหว่างเลี้ยง หากไม่มีมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคกึ่งอย่างมีประสิทธิภาพ จะเกิดความเสียหายในการระบาดของโรคกึ่ง เชื้อโรคที่แพร่ออกไปจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ กับบ่อหรือฟาร์มข้างเคียง สร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นกับการเลี้ยงกึ่งในวงกว้าง

เมื่อกึ่งเป็นโรคในระหว่างการเลี้ยง เกษตรกรต้องมีมาตรการป้องกันการระบาดของโรคจากบ่อหนึ่งไปยังอีกบ่อหนึ่ง และจากฟาร์มไปยังฟาร์มอื่น ๆ โดยเฉพาะโรคที่มีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัส แบคทีเรีย และโปรโตซัว ที่เป็นสาเหตุสำคัญทำให้กึ่งตายในปริมาณมาก มาตรการทางกายภาพ เช่น การตัดเอากึ่งตาย กึ่งติดเชื้อหรือกึ่งป่วยออกมานอกบ่อและนำไปทำลาย การปิดบ่อ หยุดการถ่ายน้ำ มาตรการทางเคมี เช่น การใช้คลอรีนฆ่าเชื้อกึ่งและพาหะที่ติดเชื้อ เพื่อไม่ให้เชื้อโรคแพร่กระจายออกไป โดยเกษตรกรอาจเลือกใช้เพียงมาตรการเดียวหรือหลายมาตรการร่วมกัน ในกรณีที่ยังมีความจำเป็นต้องจัดคนงานดูแลกึ่งบ่อนั้นต่อไป คนงานนั้นควรดูแลเฉพาะบ่อนั้น ๆ และปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

เกษตรกรควรพิจารณาใช้ยาฆ่าเชื้อแช่อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในฟาร์มตามความจำเป็น

เกษตรกรต้องมีวิธีการกำจัดซากกึ่งอย่างเหมาะสม เช่น การเผาทำลาย การฝังกลบโดยใส่ยาฆ่าเชื้อหรือปูนขาว ในหลุมก่อนทำการฝังกลบ ส่วนน้ำทิ้งจากบ่อเลี้ยง ต้องมีการฆ่าเชื้อและบำบัดก่อนปล่อยออกนอกฟาร์ม เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคแพร่กระจายสู่ฟาร์มเลี้ยงกึ่งข้างเคียงหรือสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบของฟาร์มต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.20 มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพ ที่สามารถลดโอกาสการแพร่กระจายของโรคระหว่างสัตว์น้ำต่างชนิด กรณีเลี้ยงกึ่งหลายชนิดรวมกันหรือเลี้ยงกึ่งร่วมกับสัตว์น้ำอื่น

คำอธิบาย

การเลี้ยงกึ่งร่วมกับสัตว์น้ำชนิดอื่นในบ่อเดียวกัน ต้องเป็นสัตว์น้ำที่ไม่เป็นศัตรูหรือแย่งอาหารกัน เช่น การเลี้ยงกึ่งร่วมกับปลานิล หรือการเลี้ยงกึ่งต่างสายพันธุ์รวมกัน เพื่อมุ่งให้เกิดการใช้ทรัพยากรแหล่งน้ำอย่างคุ้มค่า และเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามในสภาวะที่ภูมิอากาศโลกเปลี่ยนแปลง เชื้อก่อโรคบางชนิดของสัตว์น้ำชนิดหนึ่งอาจมีโอกาสจะกลายพันธุ์เป็นเชื้อก่อโรคที่เป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำชนิดอื่นหรือสายพันธุ์อื่นที่เลี้ยงร่วมกันได้ ดังนั้นหากเกษตรกรต้องการจะเลี้ยงกึ่งร่วมกับสัตว์น้ำชนิดอื่น ควรมีวิธีการป้องกันโรคของสัตว์น้ำที่เลี้ยงร่วมกันอย่างเหมาะสม

เกษตรกรควรมีการตรวจสอบเฝ้าระวังสุขภาพสัตว์น้ำทุกชนิดสม่ำเสมอ รวมถึงจัดบันทึกรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของสัตว์น้ำที่เลี้ยงทุกชนิด และหากเกิดโรคระบาดต่อสัตว์น้ำชนิดใด เกษตรกรควรแจ้งและปรึกษาหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

รายการที่ 2 การจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 2.21 จัดให้มีการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในฟาร์ม เพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ในการดูแลด้านสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์

คำอธิบาย

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในฟาร์มเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เพิ่มเติมในเรื่องการดูแลด้านสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์น้ำ เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติและพัฒนาการปฏิบัติงานในฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เกษตรกรควรได้รับการฝึกอบรมในเรื่องที่เกี่ยวกับการการปฏิบัติงานในฟาร์ม ด้านสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ โดยฟาร์มอาจจัดฝึกอบรมเอง หรือรับการอบรมจากหน่วยงานราชการหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

รายการที่ 3 การใช้ยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ

ข้อกำหนด 3.1 ไม่ใช้ยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย ในการใช้ยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นชนิดที่กำหนดให้ต้องขึ้นทะเบียน ต้องมีการขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ และใช้อย่างถูกต้อง

คำอธิบาย

การใช้ยาสัตว์ สารเคมีต้องห้ามตามกฎหมาย นอกจากจะผิดกฎหมายแล้ว ยังจะก่อให้เกิดการตกค้างของยาสัตว์และสารเคมีในผลิตภัณฑ์ ระบบการเลี้ยง รวมถึงสิ่งแวดล้อม เกิดปัญหาความไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และยังทำให้เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์ของสินค้าสัตว์น้ำของไทย ดังนั้น เกษตรกรต้องใช้ยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ผลิตเพื่อการค้าที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กรมปศุสัตว์ และกรมประมง และปฏิบัติตามฉลากอย่างเคร่งครัด เพื่อให้มั่นใจว่ายาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้มีคุณภาพดี ไม่ปลอมปน รักษาโรคได้ผล

ในกรณีกุ้งป่วยและจำเป็นต้องใช้ยาสัตว์และสารเคมีเพื่อการรักษา เกษตรกรต้องเลือกใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานทางราชการที่กำกับดูแลโดยตรงเท่านั้น โดยให้สังเกตจากหมายเลขทะเบียน หน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียน ซึ่งระบุเป็นอักษรย่อ และควรมีฉลากแสดงรายละเอียดต่างๆ เช่น คุณสมบัติทางยา ชนิด และปริมาณของวัตถุออกฤทธิ์ วิธีการใช้ ข้อควรระวังในการใช้ วันผลิต/วันหมดอายุ และบริษัทผู้ผลิต/จำหน่าย ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ -

สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ทำจากจุลินทรีย์ที่ผลิตเพื่อการค้า ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับชนิดและปริมาณจุลินทรีย์บนฉลากที่ชัดเจน

ห้ามใช้ยาหรือสารเคมีที่ทางราชการห้ามใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยเด็ดขาด เช่น คลอแรมเฟนิคอล ไนโตรฟูแรน มาลาโคตกรีน

รายการที่ 3 การใช้อยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ

ข้อกำหนด 3.2 กรณีที่จำเป็นต้องใช้อยาสัตว์หรือสารเคมีก่อนการจับ ต้องมีระยะหยุดการใช้อยาสัตว์หรือใช้สารเคมีตามที่ระบุไว้ในฉลาก

คำอธิบาย

เกษตรกรควรหลีกเลี่ยงการใช้อยาสัตว์และสารเคมี แต่ถ้าจำเป็นต้องใช้ ต้องมีระยะหยุดการใช้อยาสัตว์หรือสารเคมีตามที่ระบุในฉลากก่อนวันที่จับอย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีระยะเวลาเพียงพอสำหรับการสลายตัวของยาสัตว์หรือสารเคมีจากตัวกุ้ง และไม่เกิดการตกค้างในผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค

รายการที่ 3 การใช้อยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ

ข้อกำหนด 3.3 เก็บยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำในที่ที่ป้องกันการเสื่อมสภาพหรือก่อให้เกิดอันตราย

คำอธิบาย

ยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ ส่วนใหญ่มีการกำหนดอายุการใช้งานและคำแนะนำในการเก็บ แต่ถ้าเก็บในสภาพที่ไม่เหมาะสมจะทำให้ยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์เหล่านั้น เสื่อมสภาพได้อย่างรวดเร็ว ทำให้มีผลต่อการรักษาโรคและไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

เกษตรกรควรเก็บยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ ในสภาพที่เหมาะสม เช่น เก็บในที่ที่มีการระบายอากาศ อุดมภูมิไม่สูง ไม่โดนแสงแดด หรือเก็บในพื้นที่ซึ่งไม่มีแมลงหรือสัตว์มารบกวน ยาสัตว์/สารเคมีหลายชนิดจะเสื่อมสภาพอย่างรวดเร็วในสภาพที่มีความชื้นสูง จึงควรเก็บรักษาในภาชนะที่มีฝาปิดอย่างมิดชิด เพื่อป้องกันความชื้น

นอกจากนี้ ควรมีการจัดเก็บยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ อย่างเหมาะสมตามชนิดและประเภท เช่น ยาสัตว์หรือสารเคมีบางชนิดจำเป็นต้องเก็บรักษาในที่อุณหภูมิต่ำก็ควรเก็บในตู้เย็น รวมถึงมีการจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย แยกเป็นสัดส่วนและมีฉลากชี้บ่งอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกต่อการนำมาใช้ การดูแลรักษา และการตรวจสอบได้อย่างถูกต้อง

รายการที่ 4 น้ำทิ้งและดินเลน

ข้อกำหนด 4.1 น้ำทิ้งที่ปล่อยออกสู่ภายนอกต้องมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมาย

คำอธิบาย

การเลี้ยงกุ้งทะเลต้องให้ความสำคัญกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย น้ำทิ้งที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงเมื่อระบายออกจากฟาร์มจะต้องไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือกิจกรรมอื่น ๆ ในบริเวณข้างเคียง หรือมีผลกระทบน้อยที่สุด การบำบัดหรือควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งจากบ่อเลี้ยงก่อนระบายออกนอกฟาร์ม ให้มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เป็นมาตรการที่จะช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อมภายนอกให้คงความยั่งยืนตลอดไป

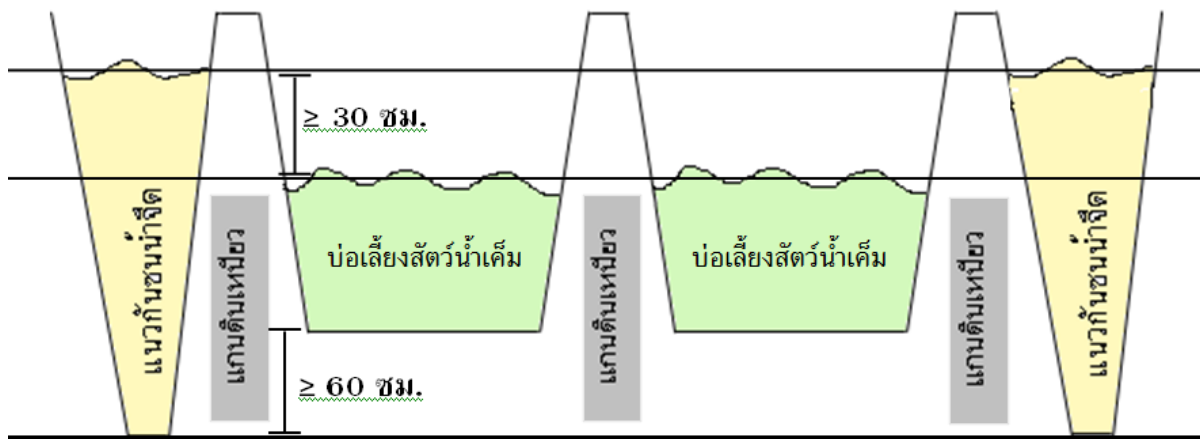
กรณีที่เกิดขี้โคลนระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำออกสู่ภายนอกฟาร์ม ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ภาคผนวก จ) ทั้งนี้เพื่อความมั่นใจว่าน้ำทิ้งที่ระบายออกไปจะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรกรควรมีบ่อพักน้ำที่ใช้แล้วก่อนระบายสู่ภายนอกฟาร์ม หรืออาจมีการนำน้ำกลับมาใช้ในการเลี้ยงกุ้งใหม่

รายการที่ 4 น้ำทิ้งและดินเลน

ข้อกำหนด 4.2 มีการป้องกันน้ำเค็มจากบ่อเลี้ยงแพร่ลงสู่พื้นที่ในเขตน้ำจืดเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

คำอธิบาย

การเลี้ยงกุ้งทะเลอาจก่อให้เกิดปัญหาการแพร่กระจายของความเค็มจากบ่อเลี้ยงไปสู่พื้นที่ใกล้เคียงหรือแหล่งน้ำสาธารณะจนอาจเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงต้องมีวิธีการป้องกันไม่ให้น้ำเค็มจากการเลี้ยงกุ้งทะเลส่งผลกระทบต่อพื้นที่บริเวณข้างเคียง เช่น รองกันบ่อและผนังด้านข้างด้วยพลาสติก หรือคอนกรีต หรือมีการทำคูน้ำรอบฟาร์ม โดยพื้นที่คูน้ำต้องลึกกว่าพื้นที่บ่อเลี้ยง อย่างน้อย 60 cm และคูน้ำต้องมีระดับน้ำสูงกว่าหรือเท่ากับระดับน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้ง เพื่อให้ในคูน้ำสามารถป้องกันการแพร่กระจายของความเค็มสู่พื้นที่บริเวณโดยรอบฟาร์ม (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 แสดงรูปตัดของคูน้ำจืด แนวกันชน และบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม

รายการที่ 4 น้ำทิ้งและดินเลน
ข้อกำหนด 4.3 ไม่ทิ้งหรือปล่อยดินเลนออกสู่พื้นที่ที่ไม่ได้รับอนุญาต

คำอธิบาย

การทิ้งดินเลนจากบ่อเลี้ยงกุ้งในพื้นที่ที่ไม่ได้รับอนุญาตนอกจากจะผิดกฎหมายแล้ว ดินเลนก้นบ่อยังมีสารอินทรีย์ส่วนเกินในระบบการผลิตกุ้ง และเป็นแหล่งสะสมของเสียและเศษอาหาร หากไม่มีการกักเก็บที่ดี ปล่อยให้ไหลลงสู่แหล่งน้ำหรือพื้นที่สาธารณะก็จะทำให้แหล่งน้ำเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว และเกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างรุนแรงได้

หลังจากจับกุ้งออกจำหน่ายแล้ว เกษตรกรควรทำความสะอาดพื้นบ่อโดยการบำบัดเลนภายในบ่อ หรือลอกเลนกลางบ่อที่มากเกินไปออก และนำไปกักเก็บไว้ในบ่อเก็บเลน ถมที่ หรือเสริมพื้นที่บริเวณถูกกัดเซาะ หรือเลือกวิธีการทิ้งที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยพื้นที่บ่อเก็บเลนควรมีขนาดเพียงพอที่จะเก็บเลนไว้ได้ โดยเลนจะไม่ถูกชะออกไปในเวลาที่ฝนตกหนัก

รายการที่ 5 พลังงานและเชื้อเพลิง
ข้อกำหนด 5.1 มีสถานที่เก็บเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่นเป็นสัดส่วนและปลอดภัย

คำอธิบาย

น้ำมันและก๊าซที่ใช้เป็นเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น เป็นสารติดไฟง่าย และหากมีการปนเปื้อนสามารถก่อให้เกิดมลพิษต่อแหล่งน้ำและดินบริเวณโดยรอบ และมีผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิต จึงควรมีสถานที่เก็บเป็นสัดส่วนให้ปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน และไม่ปนเปื้อนดินและแหล่งน้ำ

น้ำมันและก๊าซที่ใช้เป็นเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น รวมถึงผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่น ควรมีฉลากบอกประเภท เก็บห่างจากแหล่งกำเนิดไฟ เช่น บุหรี่ และสารเคมีที่อาจก่อให้เกิดการติดไฟ และระวังการหกหล่นระหว่างการใช้หรือเคลื่อนย้าย สถานที่เก็บเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่นควรมีการระบายอากาศที่ดี มีความมั่นคง แข็งแรง มีคั่นป้องกันการรั่วของน้ำมันออกสู่ภายนอกพื้นที่จัดเก็บ และต้องสามารถรองรับปริมาณน้ำมันที่รั่วได้ทั้งหมด

รายการที่ 5 พลังงานและเชื้อเพลิง

ข้อกำหนด 5.2 เครื่องจักรกลที่ใช้ภายในฟาร์มควรอยู่ในสภาพดี ไม่มีเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น รั่วไหลลงสู่แหล่งน้ำ

คำอธิบาย

เครื่องจักรกลที่ใช้ในฟาร์มเมื่อผ่านการใช้งานมาระยะเวลาหนึ่ง อาจเสื่อมสภาพ ทำให้มีน้ำมันไหลรั่วซึม ออกมาปนเปื้อนในน้ำและ/หรือดิน เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของกุ้งและสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ได้ คราบน้ำมัน ที่ลอยบนผิวน้ำยังทำให้ก๊าซออกซิเจนจากอากาศไม่สามารถแพร่สู่แหล่งน้ำได้

ควรตรวจสอบสภาพเครื่องจักรกลต่าง ๆ ที่ใช้ในฟาร์มเป็นประจำ หากพบมีการชำรุดควรทำการซ่อมแซม ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ การเติมเชื้อเพลิงและเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องต้องทำด้วยความระมัดระวัง หากเชื้อเพลิงมีการรั่วไหล หกหล่น ควรมีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่อใช้ทำความสะอาดไว้ในที่สามารถหยิบใช้ได้อย่างรวดเร็ว

รายการที่ 5 พลังงานและเชื้อเพลิง

ข้อกำหนด 5.3 น้ำมันหล่อลื่นที่ใช้แล้วให้ทิ้งในภาชนะรองรับที่จัดไว้โดยเฉพาะ และกำจัดอย่างถูกวิธี

คำอธิบาย

น้ำมันหล่อลื่นที่ใช้แล้วประกอบไปด้วยสารไฮโดรคาร์บอน โลหะหนักและอื่นๆ การทิ้งและกำจัดอย่างไม่ถูกวิธี อาจเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิต

ควรจัดเตรียมภาชนะรองรับน้ำมันหล่อลื่นที่ใช้แล้ว เพื่อรวบรวมไปกำจัดอย่างถูกต้อง มีฉลากกำกับ ว่าเป็นน้ำมันหล่อลื่นที่ใช้แล้ว ไม่ทิ้งน้ำมันหล่อลื่นหรือภาชนะใส่น้ำมันหล่อลื่นที่ใช้แล้วปะปนกับขยะอื่น ๆ ทั่วไป

รายการที่ 5 พลังงานและเชื้อเพลิง

ข้อกำหนด 5.4 มีการติดตั้งระบบไฟฟ้าภายในฟาร์มที่ถูกต้อง เหมาะสม และปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน

คำอธิบาย

การติดตั้งระบบไฟฟ้าภายในฟาร์มที่ไม่เหมาะสม อาจทำให้เกิดปัญหากับอุปกรณ์ เครื่องจักรกลที่ใช้พลังงานไฟฟ้า เช่น เครื่องเพิ่มอากาศหยุดทำงาน ทำให้มีผลกระทบต่อกึ่งในบ่อ หรือหากมีการรั่วไหลของกระแสไฟฟ้าก็จะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานได้

ควรตรวจสอบระบบไฟฟ้าในฟาร์มกึ่ง เช่น มิเตอร์ไฟฟ้า สายดิน ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ตลอดจนมีสะพานไฟและอุปกรณ์ป้องกันความบกพร่องในการทำงานของระบบไฟฟ้าในวงจร เช่น เซอร์คิตเบรกเกอร์ และฟิวส์

รายการที่ 5 พลังงานและเชื้อเพลิง

ข้อกำหนด 5.5 ควรใช้พลังงานอย่างประหยัด และ/หรือการใช้พลังงานทดแทน

คำอธิบาย

ต้นทุนด้านพลังงานในการเลี้ยงกึ่งทำให้เกษตรกรต้องลงทุนเป็นจำนวนมาก หากสามารถลดต้นทุนพลังงานได้ จะทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงกึ่งมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การประหยัดพลังงานหรือการใช้พลังงานทดแทนเป็นการช่วยลดการเกิดภาวะโลกร้อน

เกษตรกรสามารถเลือกวิธีการประหยัดพลังงานในฟาร์มได้หลายวิธี เพื่อให้การใช้พลังงานมีประสิทธิภาพสูงสุด ควรเลือกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงาน เครื่องใช้ไฟฟ้าที่อยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์จะทำให้สิ้นเปลืองค่าไฟฟ้า จึงควรมีการซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ ไม่เปิดอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้าทิ้งไว้ เมื่อไม่มีความจำเป็น นอกจากนี้ อาจมีการใช้พลังงานทดแทน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม เพื่อทดแทนพลังงานไฟฟ้าบางกรณี

รายการที่ 6 สุขอนามัยภายในฟาร์ม

ข้อกำหนด 6.1 แยกเก็บขยะ สิ่งปฏิกูล ภาชนะบรรจุยาสัตว์ สารเคมี เป็นสัดส่วน และมีการนำไปกำจัดอย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์

คำอธิบาย

การจัดเก็บและกำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล ภาชนะบรรจุยาสัตว์ สารเคมี ที่ไม่เป็นสัดส่วนและไม่เหมาะสม อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อโรค ยาสัตว์ และสารเคมี เข้าสู่ระบบการเลี้ยง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสุขภาพของกึ่งที่เลี้ยง รวมถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค

ควรจัดที่ทิ้งขยะอย่างเหมาะสม เป็นสัดส่วน เช่น วางถังขยะในบริเวณต่าง ๆ ห่างจากคั่นบ่อภายในฟาร์ม ตามจุดที่กำหนด และทิ้งขยะเฉพาะในที่ที่จัดไว้ นอกจากนี้ ควรมีการคัดแยกภาชนะบรรจุยาสัตว์และสารเคมีที่เป็นอันตรายออกจากขยะสิ่งปฏิกูล และมีการจัดเก็บขยะที่เหมาะสม เช่น มีฝาปิดถึงขยะมิดชิด เพื่อป้องกันแมลงวัน หนู แมลงสาบ การคุ้ยเขี่ยของสัตว์เลี้ยง และป้องกันน้ำเข้าถังขยะ ทำให้เกิดการเน่าเสีย และมีระบบกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและเหมาะสม เช่น การนำขยะในฟาร์มไปฝังกลบในที่ที่กำหนดไว้ หรือใช้บริการเก็บขยะจากหน่วยงานท้องถิ่น หรือนำไปทิ้งในที่ที่ชุมชนกำหนดไว้ให้เป็นที่กำจัดขยะ

มีการกำจัดภาชนะบรรจุยาสัตว์และสารเคมีที่เป็นอันตรายที่ใช้แล้วอย่างถูกสุขลักษณะและเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนจากยาสัตว์และสารเคมีที่เหลือใช้ เสื่อมสภาพ หมดอายุ รวมถึงภาชนะบรรจุยาสัตว์และสารเคมี เข้าสู่ระบบการเลี้ยง ทั้งนี้ การกำจัดยาสัตว์และสารเคมีต้องปฏิบัติตามข้อบ่งชี้บนฉลาก (ถ้ามี) หรือคำแนะนำจากผู้มีความรู้ชั้น ๆ

รายการที่ 6 สุขอนามัยภายในฟาร์ม

ข้อกำหนด 6.2 เก็บรักษาปัจจัยการผลิต วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องและเหมาะสม ตามประเภท ไม่ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์อื่น

คำอธิบาย

ปัจจัยการผลิต วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงกึ่ง หากเก็บรักษาอย่างไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม จะเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยหรือที่หลบซ่อนของสัตว์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นพาหะและไม่ใช่พาหะนำโรค ซึ่งอาจทำให้ผลิตภัณฑ์เกิดการปนเปื้อนเชื้อโรค และมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค นอกจากนี้ การจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบจะเพิ่มความสะดวกในการนำมาใช้งาน ส่วนการบำรุงรักษาจะทำให้อุปกรณ์และเครื่องมือใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยการผลิต เช่น อาหารสัตว์ ยาสัตว์ สารเคมี ควรเก็บไว้ในที่ที่เหมาะสม สามารถป้องกันความร้อน ความชื้น แดด ฝน ลม และสัตว์พาหะ รวมถึงมีการถ่ายเทอากาศที่ดี เพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพ

วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในฟาร์ม เช่น อวน สวิง ภาชนะต่างๆ ควรจัดให้เป็นระเบียบ แยกออกเป็นหมวดหมู่ หรือแยกตามลักษณะการใช้งาน โดยมีป้ายหรือเครื่องหมายแสดงบริเวณที่จัดเก็บอุปกรณ์ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้งานและจัดเก็บ และมีที่เก็บที่เหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน กรณีมีกึ่งป่วยเป็นโรคควรแยกวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ออกจากบ่อเลี้ยงกุ้งปกติ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

รายการที่ 6 สุขอนามัยภายในฟาร์ม

ข้อกำหนด 6.3 ห้องน้ำและห้องสุขาต้องถูกสุขลักษณะ และป้องกันการปนเปื้อนลงสู่บ่อเลี้ยง คลองส่งน้ำ และ/หรือแหล่งน้ำ

คำอธิบาย

สิ่งปฏิกูลที่มาจากห้องน้ำและห้องสุขา เป็นแหล่งจุลินทรีย์ก่อโรค ที่อาจปนเปื้อนเข้าสู่บ่อเลี้ยง คลองส่งน้ำ และ/หรือแหล่งน้ำและกึ่งที่เลี้ยง จึงต้องแยกออกเป็นสัดส่วน และมีการดูแลให้ถูกสุขลักษณะ

เกษตรกรควรจัดให้มีห้องน้ำและห้องสุขาที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล แยกเป็นสัดส่วน อยู่ห่างจากบ่อเลี้ยงกุ้ง มีระบบการกำจัดของเสียอย่างถูกสุขลักษณะ เช่น มีการใช้บ่อเกรอะ บ่อซึม หรือถังแซทส์ แทนการใช้ส้วมหลุม ท่อระบายน้ำเสียจากห้องสุขาต้องแยกจากระบบน้ำของบ่อเลี้ยงและไม่ปล่อยลงบ่อเลี้ยง ควรตรวจสอบท่อน้ำทิ้งท่อของเสีย และระบบบำบัดของเสีย ไม่ให้แตก รั่วซึม ปนเปื้อนเข้าสู่ระบบการเลี้ยง และหมั่นทำความสะอาดห้องน้ำและห้องสุขาอย่างสม่ำเสมอ

รายการที่ 6 สุขอนามัยภายในฟาร์ม

ข้อกำหนด 6.4 ห้ามใช้มูลสัตว์ในการเลี้ยงกุ้ง

คำอธิบาย

การใส่มูลสัตว์ลงไปบ่อเลี้ยงกุ้ง มูลสัตว์จะละลายน้ำและถูกย่อยสลายโดยแบคทีเรียที่มีการใช้ออกซิเจน ทำให้ออกซิเจนละลายในน้ำลดลง ทำให้เกิดกลิ่นเหม็นและทำให้น้ำมีความขุ่น นอกจากนี้ มูลสัตว์ยังเป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคต่างๆ บางครั้งมูลสัตว์อาจมีการปนเปื้อนของยา สารเคมี โลหะหนัก เนื่องจากกระบวนการเลี้ยงของสัตว์นั้นๆ ทำให้กึ่งเกิดการปนเปื้อนไปด้วย ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องไม่ใช้มูลสัตว์ในระบบการเลี้ยง

รายการที่ 6 สุขอนามัยภายในฟาร์ม

ข้อกำหนด 6.5 ไม่ปล่อยสัตว์เลี้ยงเข้าไปในบริเวณบ่อเลี้ยงกุ้ง

คำอธิบาย

สัตว์เลี้ยงในฟาร์มอาจทำให้เกิดการระบาดของโรคกุ้งได้ เช่น สุนัขที่ไปลงน้ำบ่อที่กุ้งเป็นโรค แล้วลงไปเล่นน้ำในบ่ออื่นๆ หรือสุนัขอาจทำลายรั้วที่กั้นสัตว์พาหะรอบบ่อเลี้ยง ตลอดจนมีการขับถ่ายลงในบริเวณบ่อเลี้ยงกุ้ง ทำให้แหล่งน้ำปนเปื้อนเชื้อโรคได้ ดังนั้นเกษตรกรจึงไม่ควรนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปเลี้ยงบริเวณบ่อเลี้ยงกุ้ง ในกรณีมีสัตว์เลี้ยงเพื่อรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สินควรอยู่นอกบริเวณบ่อเลี้ยงกุ้ง

รายการที่ 6 สุขอนามัยภายในฟาร์ม

ข้อกำหนด 6.6 มีการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานในเรื่องการปฏิบัติด้านสุขลักษณะที่ดี เพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ในการป้องกันการปนเปื้อน และการเสื่อมสภาพของผลิตภัณฑ์

คำอธิบาย

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านสุขลักษณะที่ดีสำหรับการเลี้ยงกุ้งทะเล เป็นการเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์เพิ่มเติมในเรื่องการปฏิบัติด้านสุขลักษณะที่ดี เพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ชัดเจน ในการป้องกันการปนเปื้อนและการเสื่อมสภาพของผลิตภัณฑ์ และสามารถนำไปปฏิบัติและพัฒนาการปฏิบัติงานในฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกษตรกรควรได้รับการฝึกอบรมในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติด้านสุขลักษณะที่ดีสำหรับการเลี้ยงกุ้งทะเล โดยฟาร์มอาจจัดฝึกอบรมเอง หรือรับการอบรมจากหน่วยงานราชการ หรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

รายการที่ 7 การจับ และการปฏิบัติหลังการจับก่อนการจำหน่าย

ข้อกำหนด 7.1 ไม่ใช่สารต้องห้ามในระหว่างการจับและหลังการจับ

คำอธิบาย

การใช้สารต้องห้ามในระหว่างการจับและหลังการจับ นอกจากผิดกฎหมายแล้ว ยังอาจทำให้เกิดการตกค้างในผลิตภัณฑ์ และส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

การจับกุ้งที่ถูกต้องควรมุ่งเน้นการดำเนินการที่รวดเร็วเพื่อป้องกันการเสื่อมคุณภาพหรือการปนเปื้อนของผลิตภัณฑ์ การวางแผนอย่างเป็นระบบ จะช่วยรักษาคุณภาพกุ้งให้คงความสดได้ตลอดขั้นตอนการจับ โดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีในระหว่างหรือหลังการจับ

รายการที่ 7 การจับ และการปฏิบัติหลังการจับก่อนการจำหน่าย

ข้อกำหนด 7.2 หากมีการใช้สารเคมีต้องใช้อย่างถูกต้อง

คำอธิบาย

การใช้สารเคมีในระหว่างการจับและหลังการจับอย่างไม่ถูกต้อง นอกจากจะเป็นการสิ้นเปลืองแล้ว ยังอาจตกค้างในกุ้งในระดับที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

เกษตรกรควรหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีในระหว่างการจับและหลังการจับ แต่หากมีความจำเป็น เช่น ในการขนส่งที่ต้องใช้เวลานาน ให้ใช้สารดังกล่าวในปริมาณและระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการตกค้างในกุ้ง ควรวางแผนในการใช้สารเคมี โดยเลือกชนิดและคำนวณปริมาณการใช้ให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำในระหว่างและ/หรือหลังการจับ และควบคุมให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการตามขั้นตอนที่วางแผน อาจมีการสุ่มตัวอย่างกุ้งเพื่อตรวจสอบการตกค้างของสารเคมีที่ใช้เป็นครั้งคราว เพื่อให้แน่ใจว่าการใช้สารเคมีระหว่างการจับและ/หรือหลังการจับเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และควรบันทึกข้อมูลทุกขั้นตอน

รายการที่ 7 การจับ และการปฏิบัติหลังการจับก่อนการจำหน่าย

ข้อกำหนด 7.3 เลือกผู้รับซื้อที่ได้รับการรับรองมาตรฐานด้านสุขลักษณะ การดูแลรักษาสัตว์น้ำ หลังการจับและการขนส่ง หรือมีการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการกับกรมประมง

คำอธิบาย

การจับกุ้งเป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยความชำนาญ ประสบการณ์ และการวางแผนที่รัดกุม เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งที่ไม่ได้จับเองควรเลือกผู้รับซื้อที่มีคุณสมบัติข้างต้น และได้รับการรับรองมาตรฐานด้านสุขลักษณะที่ดีในการดูแลรักษาสัตว์น้ำหลังการจับและการขนส่ง หรือมีการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการกับกรมประมงในการค้าสินค้าสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ หรืออุตสาหกรรมสัตว์น้ำ (คำขอ 6) กับกรมประมง โดยขอหลักฐาน/เอกสารจากผู้รับซื้อ หรือสามารถขอตรวจชื่อผู้รับซื้อที่ขึ้นทะเบียนกับกรมประมงจากหน่วยงานของกรมประมงในพื้นที่ การเลือกผู้รับซื้อดังกล่าวจะทำให้มั่นใจว่ากุ้งที่จับจะยังคงมีคุณภาพดีและปลอดภัยตลอดขั้นตอน ตั้งแต่การจับและการขนส่งไปยังผู้บริโภคหรือโรงงานแปรรูป

รายการที่ 7 การจับ และการปฏิบัติหลังการจับก่อนการจำหน่าย

ข้อกำหนด 7.4 มีการจับอย่างถูกสุขลักษณะ สามารถป้องกันการปนเปื้อน

คำอธิบาย

การจับกุ้งอย่างระมัดระวังไม่ให้กุ้งบอบช้ำจากการจับและถูกสุขลักษณะ จะช่วยรักษาคุณภาพและป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

การจับกุ้งอย่างถูกสุขลักษณะ มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

- (1) บุคลากรที่ปฏิบัติงานจับกุ้ง ควรมีสุภาพดี ไม่มีโรคติดต่อหรือโรคที่นำรังเกียจ ในกรณีที่คนงานมีการบาดเจ็บหรือป่วย เช่น เป็นแผล ตาอักเสบ ท้องเสีย ต้องให้พักการปฏิบัติงานชั่วคราว และเข้ารับการรักษาจนอาการป่วยหายเป็นปกติ จึงกลับมาปฏิบัติงานใหม่ได้
- (2) ภาชนะ อุปกรณ์ และวิธีการจับต้องไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อคุณภาพของกุ้งและคุณภาพในการเก็บรักษา รวมทั้งการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค ภาชนะใส่กุ้งต้องไม่สัมผัสพื้นดินโดยตรง
- (3) ภาชนะ และอุปกรณ์ทุกชนิดที่ใช้หลังการจับ ต้องสะอาด ทำจากวัสดุที่ทนทานต่อการกัดกร่อน อยู่ในสภาพดีสามารถใช้ปฏิบัติงานได้ เมื่อเสร็จสิ้นการทำงานทุกครั้ง ต้องล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ที่ใช้ทันที และควรรักษาให้สะอาด เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมของจุลินทรีย์

รายการที่ 8 แรงงานและสวัสดิการ

ข้อกำหนด 8.1 จ้างแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย

คำอธิบาย

การจ้างแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นการช่วยภาครัฐลดปัญหาทางสังคม นอกจากนี้ การจ้างแรงงานที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นความผิดและมีโทษตามที่กฎหมายกำหนด

เกษตรกรผู้เป็นนายจ้างควรหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้อง และจ้างแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น

รายการที่ 8 แรงงานและสวัสดิการ

ข้อกำหนด 8.2 จ่ายค่าจ้างแรงงานถูกต้องตามกฎหมาย

คำอธิบาย

ค่าจ้างแรงงานมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม การจ่ายค่าจ้างแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นการสร้างขวัญกำลังใจและช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานให้ดีขึ้นได้ นอกจากนี้ การจ่ายค่าจ้างแรงงานที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย เป็นความผิดและมีโทษตามที่กฎหมายกำหนด

ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มต้องได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างให้กับลูกจ้างโดยตรงและจำนวนถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ และต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

รายการที่ 8 แรงงานและสวัสดิการ

ข้อกำหนด 8.3 จัดสวัสดิการแก่ผู้ใช้แรงงานอย่างเหมาะสม

คำอธิบาย

การมีสวัสดิการที่ดีสำหรับผู้ใช้แรงงาน จะทำให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีกำลังใจในการทำงาน และมีความเอาใจใส่ต่องาน

เกษตรกรผู้เป็นนายจ้างควรมีการจัดระบบสวัสดิการต่อแรงงานอย่างพอเพียง เช่น บ้านพักอากาศถ่ายเท สะดวก เป็นสัดส่วน ปลอดภัย มีห้องน้ำและห้องสุขาที่เพียงพอ มีน้ำดื่ม น้ำใช้ ตูยยา และอื่น ๆ มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อการทำงาน นายจ้างมีหน้าที่รับผิดชอบในการขึ้นทะเบียนประกันสังคม ให้กับลูกจ้างตามที่กฎหมายกำหนด และอธิบายให้ลูกจ้างรับทราบสิทธิการใช้ประกันสังคมและการเข้าถึงการบริการประกันสังคม

รายการที่ 8 แรงงานและสวัสดิการ

ข้อกำหนด 8.4 จัดหาอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย

คำอธิบาย

การทำงานในฟาร์มเลี้ยงกุ้งมีการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร สารเคมีต่าง ๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานได้ จึงจำเป็นต้องจัดหาอุปกรณ์การทำงานเพื่อความปลอดภัย

เกษตรกรควรจัดเตรียมคู่มือการใช้งานเครื่องมือ เครื่องจักร สารเคมี และจัดหาอุปกรณ์การทำงานเพื่อความปลอดภัยไว้อย่างพอเพียง เช่น ถุงมือ รองเท้าบูต แวนตา หน้ากากป้องกันสารพิษ

รายการที่ 8 แรงงานและสวัสดิการ

ข้อกำหนด 8.5 มีการอบรมคนงานเกี่ยวกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

คำอธิบาย

การอบรมคนงานให้มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน จะช่วยลดความเสี่ยง ในการเกิดอุบัติเหตุระหว่างการปฏิบัติงานได้

คนงานที่ปฏิบัติงานภายในฟาร์มควรได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงานในฟาร์ม เช่น ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ รวมถึงการปฐมพยาบาลเบื้องต้น กรณีถูกไฟฟ้าช็อต การเสียเลือดมาก การช่วยคนจมน้ำ และการรักษาพยาบาลฉุกเฉินต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยฟาร์มอาจจัดฝึกอบรมเองหรือรับการอบรมจากหน่วยงานราชการ หรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.1 ที่ตั้งฟาร์มต้องไม่กีดขวางทางสัญจรดั้งเดิมก่อนตั้งฟาร์ม กระทบการดำรงชีวิต หรือกิจกรรมของคนในท้องถิ่น

คำอธิบาย

หากที่ตั้งฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล เป็นพื้นที่ดั้งเดิมที่ชุมชนท้องถิ่นต้องใช้ในการสัญจร การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต หรือมีความสำคัญกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนท้องถิ่น เมื่อมีการก่อสร้างฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในสถานที่ดังกล่าวนั้น อาจส่งผลเสียต่อการเข้าถึง การสัญจร หรือการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวของชุมชนท้องถิ่น และอาจนำไปสู่ความขัดแย้งหรือปัญหาระหว่างเกษตรกรและชุมชนได้

เกษตรกรจึงต้องเลือกที่ตั้งของฟาร์มที่ไม่กีดขวางทางสัญจรดั้งเดิมของชุมชน และหรือการดำรงชีวิต หรือกิจกรรมของคนในท้องถิ่น เช่น การสัญจรผ่านเพื่อไปทำประมง หรือการเข้าถึงพื้นที่ป่าชายเลน หากจำเป็นเกษตรกรอาจติดป้ายแสดงเส้นทางผ่านใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกในการสัญจรให้กับชุมชนท้องถิ่น ในเบื้องต้นเกษตรกรควรติดต่อประสานงานกับผู้นำในชุมชนเพื่อลด แก้ปัญหา หรือป้องกันความขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่น

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.2 ให้ความสำคัญกับการจ้างแรงงานในท้องถิ่น

คำอธิบาย

การจ้างแรงงานในท้องถิ่น นอกจากจะทำให้ชุมชนในท้องถิ่นมีงานทำ มีรายได้แล้ว ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างฟาร์มกับชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

ในการจ้างแรงงานเพื่อปฏิบัติงานในฟาร์ม เกษตรกรควรเลือกจ้างแรงงานที่เป็นคนในท้องถิ่นก่อนเป็นลำดับแรก กรณีมีแรงงานที่เป็นคนในท้องถิ่นไม่เพียงพอหรือไม่ประสงค์ที่จะทำงานในฟาร์ม จึงค่อยพิจารณาจ้างแรงงานต่างถิ่นตามความเหมาะสมต่อไป

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.3 คำนึงถึงผลประโยชน์ต่อชุมชนในทุกขั้นตอนการผลิต

คำอธิบาย

การที่เกษตรกรคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับในทุกขั้นตอนของการเลี้ยงกุ้งทะเล จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนและช่วยลด แก้ปัญหา หรือป้องกันความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรกับชุมชน

ในการเลี้ยงกุ้งทะเล เกษตรกรต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ รวมถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น

- การก่อสร้างฟาร์มในพื้นที่ การนำเครื่องจักรกลเข้ามาปฏิบัติงาน ต้องไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่เป็นสาธารณูปโภคส่วนรวมในท้องถิ่น
- การนำน้ำเข้ามาใช้ในการเลี้ยงกุ้งต้องใช้ในปริมาณที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็น
- มีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ฟาร์ม เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่ให้ดำรงอยู่และสามารถยังประโยชน์ให้กับชุมชนได้เหมือนเดิม

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.4 มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างฟาร์มกับชุมชน

คำอธิบาย

ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างฟาร์มกับชุมชน นอกจากจะช่วยลด แก้ปัญหา หรือป้องกันความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรกับชุมชนได้แล้ว ยังเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้น เกษตรกรควรจัดหาและเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างฟาร์มกับชุมชน เช่น

- การจัดงานทำบุญประจำปี หรืองานบุญตามเทศกาลต่าง ๆ
- ร่วมบริจาคเงินสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ของชุมชน เช่น ที่อ่านหนังสือ ลานออกกำลังกาย
- ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างประหยัดและส่งเสริมการปลูกป่าชายเลน
- ให้ความรู้แก่ชุมชนและบุคคลทั่วไป เช่น การดูงาน หรือฝึกงาน

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.5 มีกลไกในการสื่อสารเพื่อร่วมกับชุมชนในการจัดการปัญหาที่ก่อให้เกิดหรือมีแนวโน้มก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน

คำอธิบาย

มีกลไกในการสื่อสารระหว่างฟาร์มเลี้ยงกับชุมชน เพื่อจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยงกุ้งที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนเข้าใจแนวทางแก้ไขปัญหและรับทราบผลการดำเนินการด้วยความโปร่งใส และสร้างเจตคติที่ดีในการร่วมกันแก้ปัญหาที่ชุมชน

ในกรณีที่การเลี้ยงกุ้งอาจส่งผลกระทบต่อชุมชน เกษตรกรควรเปิดโอกาสให้องค์กรท้องถิ่นได้รับทราบแนวทางและแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างโปร่งใส โดยประสานให้ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เผยแพร่ผลการดำเนินการแก้ไขปัญหให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนได้รับทราบ หรืออาจนำเอาข้อแนะนำหรือข้อซักถามจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชนมาให้เกษตรกร เพื่อพิจารณาประกอบการแก้ไขและชี้แจงผลการแก้ไขปัญหโดยเร็วที่สุด

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.6 เข้าเป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมองค์กรผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงกุ้งหรือที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

คำอธิบาย

การเป็นสมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร สมาคม หรือชมรม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงกุ้งหรือที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ เป็นการสร้างโอกาสให้เกษตรกรได้มีการพบปะ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ด้านเทคนิคและการจัดการการเลี้ยง รวมถึงปัญหาและโอกาสทางธุรกิจ เกษตรกรสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเลี้ยงของตน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเลี้ยงกุ้งทะเลที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการเลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ และควรมีเอกสารแสดงการเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือสำเนาเอกสารการก่อตั้งกลุ่ม รวมไปถึงหลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรมที่กลุ่มหรือองค์กรผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงกุ้งได้จัดขึ้น เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการตรวจประเมิน

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.7 ควรใช้ลูกพันธุ์กุ้งจากการเพาะพันธุ์ หลีกเลี่ยงการจับลูกพันธุ์จากธรรมชาติ

คำอธิบาย

การใช้ลูกพันธุ์จากการเพาะพันธุ์ โดยหลีกเลี่ยงการจับจากธรรมชาติ นอกจากจะทำให้เกษตรกรทราบประวัติ แหล่งที่มา และรายละเอียดอื่นๆ ของลูกพันธุ์แล้ว ยังเป็นการช่วยรักษาความสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพได้อีกทางหนึ่งด้วย

เกษตรกรควรเลือกใช้หรือซื้อลูกพันธุ์สัตว์น้ำจากฟาร์มเพาะพันธุ์และฟาร์มอนุบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ซึ่งจะทำให้ทราบแหล่งที่มาของลูกพันธุ์จาก FMD นอกจากนี้ ยังช่วยให้ได้ลูกพันธุ์ที่มีคุณสมบัติและคุณภาพที่ดี สมบูรณ์ แข็งแรง มีอัตราการรอดสูง มีการเจริญเติบโตเร็ว ได้ผลผลิตดี และง่ายต่อการจัดการการเลี้ยงกุ้ง

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.8 กรณีใช้กัญชงต่างถิ่นต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยง และกรณีนำเข้าต้องมีมาตรการกักกันตามที่กฎหมายกำหนด

คำอธิบาย

กัญชงต่างถิ่นบางสายพันธุ์อาจมีแหล่งกำเนิดหรือเจริญเติบโตในประเทศที่มีโรคระบาด เชื้อโรคดังกล่าวจึงอาจแพร่กระจายเข้าไปในประเทศไทยโดยการนำเข้ากัญชงที่เป็นพาหะนำโรค เพื่อป้องกันเชื้อโรคต่างถิ่นเข้ามาสู่ประเทศไทย รวมถึงอาจเกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพและด้านอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงดังกล่าวจากการนำเข้ากัญชงต่างถิ่นที่มีและไม่มีชีวิต และต้องปฏิบัติตามมาตรการกักกันที่เหมาะสม

การนำเข้ากัญชงต่างถิ่นที่ต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการนำเชื้อโรค ต่างถิ่นเข้ามาสู่ประเทศไทย และผลกระทบต่อระบบนิเวศ หากเป็นกัญชงชนิดใหม่หรือกัญชงจากประเทศที่ยังไม่เคยนำเข้ามามาก่อน ผู้นำเข้าต้องจัดเตรียมข้อมูลทางวิชาการอย่างเพียงพอ รวมถึงข้อมูลการวิเคราะห์ความเสี่ยงการนำกัญชงชนิดนั้น ๆ มาเลี้ยงในประเทศ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่สามารถตัดสินใจอนุญาตให้นำเข้ากัญชงชนิดนั้น ๆ ได้หรือไม่

สำหรับกัญชงต่างถิ่นชนิดที่หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ คือ กรมประมงได้อนุญาตให้นำเข้าได้ตามกฎหมาย เกษตรกรต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในประกาศและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น การนำเข้ากัญชงเพื่อการทำพันธุ์ เกษตรกรต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมประมง การขึ้นทะเบียนฟาร์มเพาะเลี้ยงกัญชงทะเลเพื่อการนำเข้ามาเพาะพันธุ์ พ.ศ.2557 และ กำหนดมาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำและที่พักซากสัตว์น้ำ 2556 (ภาคผนวก จ)

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.9 ไม่ใช้กัญชงที่ผ่านการตัดแปลงทางพันธุกรรมที่ไม่เกิดขึ้นในธรรมชาติ

คำอธิบาย

ปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีในการตัดแปลงทางพันธุกรรมของสัตว์น้ำ เป็นวิธีหนึ่งที่น่ามาใช้ในการปรับปรุงให้สัตว์น้ำมีลักษณะที่ดีและได้ผลผลิตตามเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ยังขาดข้อมูลเพื่อสรุปผลของการเลี้ยงสัตว์น้ำที่ผ่านการตัดแปลงทางพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms; GMO) และไม่เป็นที่ยอมรับให้มีการเพาะเลี้ยงในหลายประเทศ

เกษตรกรต้องไม่ใช้ลูกพันธุ์กัญชงที่ผ่านการตัดแปลงทางพันธุกรรม โดยเลือกใช้ลูกกัญชงจากฟาร์มเพาะพันธุ์และฟาร์มอนุบาลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นลูกพันธุ์ที่ไม่ผ่านการตัดแปลงทางพันธุกรรม

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.10 มีการป้องกันการหลุดรอดของกุงที่เลี้ยงอย่างเหมาะสม

คำอธิบาย

หากกุงที่เลี้ยงมีการหลุดรอดออกไปสู่ภายนอก อาจมีความเสี่ยงต่อการกระจายเชื้อโรคจากกุงที่เลี้ยงไปปนเปื้อนกับกุงในธรรมชาติ รวมถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

เกษตรกรควรมีวิธีการป้องกันการหลุดรอดของกุงระหว่างการเลี้ยงและจับกุง เช่น มีตะแกรงหรือตาข่ายกั้นบริเวณทางน้ำเข้า-ออก โดยมีการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.11 พื้นฟูพื้นที่ฟาร์มหรือพื้นที่รอบ ๆ ฟาร์มที่เสียหายจากการเพาะเลี้ยง

คำอธิบาย

ป่าชายเลนเป็นแหล่งอาหารธรรมชาติของสัตว์น้ำวัยอ่อน เป็นศูนย์รวมความหลากหลายทางชีวภาพ ช่วยป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง และเป็นแนวป้องกันภัยธรรมชาติให้กับชุมชน ฟาร์มสัตว์น้ำ รวมถึงฟาร์มเลี้ยงกุงทะเลที่อยู่หลังแนวป่าชายเลน นอกจากนี้ป่าชายเลนยังเป็นแหล่งอาหารและแหล่งรายได้ที่สำคัญของชุมชนที่มีความจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยระบบนิเวศป่าชายเลนในการดำรงชีวิต ดังนั้นจึงควรจัดให้มีกิจกรรมที่สามารถช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลนที่อาจเกิดความเสียหายจากการเพาะเลี้ยง เพื่อให้ระบบนิเวศป่าชายเลนคงบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญ ทั้งทางด้านนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจต่อไป

เกษตรกรควรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูป่าชายเลน โดยจัดกิจกรรมปลูกป่าชายเลนบริเวณในและ/หรือพื้นที่รอบ ๆ ฟาร์ม หรือบริจาคเงินเพื่อการปลูกป่าชายเลน หรือมีการฟื้นฟูพื้นที่ที่ถูกทำลายจากการเพาะเลี้ยง ทั้งนี้เกษตรกรอาจรวมตัวเป็นกลุ่มชมรม สมาคม เพื่อจัดกิจกรรมดังกล่าวและอาจร่วมกับชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือเข้าร่วมกับกิจกรรมดังกล่าวซึ่งจัดโดยหน่วยงานราชการ เอกชน หรือชุมชน

ในกรณีที่พื้นที่รอบ ๆ ฟาร์มซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะเสียหายไปเนื่องจากการพัฒนาการเพาะเลี้ยงกุง เจ้าของฟาร์มต้องรับผิดชอบฟื้นฟูพื้นที่สาธารณะดังกล่าวให้กลับคืนมา

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.12 ในกรณีที่มีเหตุทำให้การเลี้ยงกุ้งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น บ่อรั่วซึม ต้องมีวิธีการแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ

คำอธิบาย

กรณีมีเหตุทำให้การเลี้ยงกุ้งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น บ่อเลี้ยงมีการรั่วซึมจากน้ำเค็มในบ่อเลี้ยง หรือบ่อพักน้ำไหลออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะ อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนข้างเคียง เกษตรกรควรมีวิธีการจัดการและแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

- ในกรณีพบการรั่วไหลของน้ำเค็มจากบ่อเลี้ยงไปสู่พื้นที่เกษตรกรรม/พื้นที่น้ำจืด เกษตรกรควรดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยทันทีเพื่อไม่ให้เกิดการรั่วไหล
- หากมีปัญหาข้างต้นไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมาย เกษตรกรควรดำเนินการปรับปรุงระบบที่ใช้ในการจัดการน้ำทิ้ง เช่น จัดทำบ่อพักน้ำทิ้งในฟาร์ม เพื่อให้สารอินทรีย์ตกตะกอน และบำบัดน้ำให้มีคุณภาพดีขึ้นก่อนนำไปใช้หมุนเวียนภายในฟาร์มหรือก่อนปล่อยออกมาสู่แหล่งน้ำ

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.13 ให้ชุมชนร่วมรับทราบผลการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ

คำอธิบาย

การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรับทราบผลการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ นอกจากจะทำให้เกิดความโปร่งใสแล้ว ยังจะช่วยลด ป้องกัน หรือแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรกับชุมชน รวมถึงปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกฟาร์ม

เกษตรกรควรมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ชุมชน ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาน้ำเสียที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และร่วมฟื้นฟูคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติให้ดีขึ้นเสมอ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้แทนชุมชนหรือผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะตัวชี้วัดในเชิงปริมาณและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบ และมีการตรวจสอบที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 9.14 เข้าร่วมประชุมหรือสัมมนา หรือรับการฝึกอบรมทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงกุ้ง ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การรักษาสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์และความปลอดภัยของอาหาร

คำอธิบาย

การพัฒนาการเลี้ยงกุ้งให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมนั้น จำเป็นต้องใช้ความรู้ตามหลักวิชาการ ดังนั้น เกษตรกรควรเข้าร่วมประชุม สัมมนา ดูงาน หรือรับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงกุ้งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การรักษาสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์และความปลอดภัยทางด้านอาหาร เพื่อให้มีการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี ตลอดจนควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งด้วยกัน ทั้งภายนอกและภายในฟาร์ม เพื่อนำข้อดีต่างๆ มาเป็นแนวทางปรับปรุง พัฒนาเทคนิคการเลี้ยงให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ เกษตรกรควรเก็บหลักฐานการฝึกอบรม การประชุม ในรูปแบบของภาพถ่าย เอกสารใบรับรอง วารสาร และเอกสารวิชาการด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ไว้แสดงต่อผู้ตรวจประเมิน กรณีมีการร้องขอ

รายการที่ 10 เอกสารและข้อมูลบันทึก

ข้อกำหนด 10.1 มีเอกสารกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำและเอกสารกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำให้ตรวจสอบได้

คำอธิบาย

หนังสือกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (FMD) เป็นเอกสารที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมประมงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากกรมประมง ออกให้เกษตรกรเพื่อเป็นหลักฐานแสดงข้อมูล รายละเอียดแหล่งที่มา และจำนวนของลูกพันธุ์สัตว์น้ำ และหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ (MD) (ภาคผนวก ช) เป็นเอกสารที่กรมประมงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากกรมประมง ออกให้เกษตรกรเพื่อเป็นหลักฐานแสดงข้อมูลเมื่อต้องขายกุ้ง โดยจะระบุที่มาของสัตว์น้ำ เช่น ชื่อ ที่อยู่ของเกษตรกร ปริมาณและขนาดสัตว์น้ำ วันที่จำหน่าย หมายเลขทะเบียนฟาร์ม ดังนั้น หนังสือทั้งสองชนิดเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตามสอบได้

เกษตรกรต้องมีสำเนาหนังสือกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำ และสำเนาหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำให้ตรวจสอบได้ ขั้นตอนการออกหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำสามารถดูรายละเอียดได้ในระเบียบกรมประมงว่าด้วยการจัดทำหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำที่เป็นระเบียบฉบับปัจจุบัน

รายการที่ 10 เอกสารและข้อมูลบันทึก

ข้อกำหนด 10.2 มีการบันทึกข้อมูลการใช้ยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

คำอธิบาย

การบันทึกข้อมูลของการใช้ยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จะทำให้การบริหารจัดการสุขภาพกุ้ง การจัดการการเลี้ยงกุ้ง และการวางแผนในการจับและจำหน่ายกุ้งมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ทำให้ทราบระยะเวลาหยุดยา ปริมาณการใช้ยาที่มีผลต่อการรักษาโรคกุ้ง รอบเวลาที่ต้องใส่สารเคมีซ้ำ และสามารถนำข้อมูลมาปรับปรุงการเลี้ยงกุ้งในรอบต่อไปได้อีกด้วย

เกษตรกรต้องมีการบันทึกข้อมูลการใช้ยาสัตว์ สารเคมี ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แยกไว้ให้ชัดเจน โดยควรบันทึกข้อมูลทันทีหลังจากปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยในแต่ละวัน เพื่อให้ข้อมูลที่บันทึกเป็นปัจจุบันเสมอและถูกต้อง เกษตรกรควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอและทุกครั้งที่เสร็จสิ้นการเลี้ยงกุ้งในแต่ละรอบการเลี้ยง รวมถึงควรมีการเก็บรักษาข้อมูลไว้อย่างน้อย 3 ปี นับตั้งแต่วันที่บันทึกข้อมูล

รายการที่ 10 เอกสารและข้อมูลบันทึก

ข้อกำหนด 10.3 มีการบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีในระหว่างการจับ

คำอธิบาย

การบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีในระหว่างการจับ เพื่อป้องกันปัญหาสารเคมีปนเปื้อนในเนื้อกุ้ง

เกษตรกรควรบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีในระหว่างการจับ เช่น ชนิดและปริมาณของสารเคมีที่ใช้ (กรณีมีการใช้สารเคมี) เพื่อป้องกันการใช้สารเคมีมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น

รายการที่ 10 เอกสารและข้อมูลบันทึก

ข้อกำหนด 10.4 มีการบันทึกและเก็บข้อมูลการเลี้ยงกุ้งที่จำเป็นอื่น ๆ ให้ตรวจสอบได้ เช่น การเกิดและการป้องกันโรค คุณภาพน้ำ

คำอธิบาย

การบันทึกข้อมูลการเลี้ยงกุ้งและข้อมูลที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น การเกิดโรค การป้องกันโรค คุณภาพน้ำ การพักหรือการปรับปรุงบ่อ ข้อมูลการจ้างแรงงาน เป็นต้น จะทำให้เกษตรกรสามารถใช้เป็นข้อมูลในการจัดการการเลี้ยงกุ้งในรอบต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกเหนือไปจากบันทึกข้อมูลของการใช้ยาสัตว์ สารเคมี และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ และการใช้สารเคมี ในระหว่างการจับ เกษตรกรควรบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงกุ้ง เช่น การเกิดโรค การป้องกันโรค ผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงกุ้งและในบ่อกุ้ง ผลวิเคราะห์น้ำทิ้ง การพัก หรือการปรับปรุงบ่อ ข้อมูลการจ้างแรงงาน ในแต่ละรอบการเลี้ยง (ภาคผนวก ซ) แยกไว้ให้ชัดเจน โดยจัดเป็นระบบและมีการบันทึกอย่างครบถ้วนเพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการจัดการการเลี้ยง ในรอบต่อไป ถ้าสามารถบันทึกข้อมูลลงในระบบคอมพิวเตอร์ได้ จะทำให้การเก็บรักษาข้อมูล มีประสิทธิภาพมากขึ้น และควรเก็บรักษาข้อมูลที่บันทึกไว้เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี

ภาคผนวก ก

1. ป่าชายเลน (Mangrove forest) ตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน ประเภทการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลน การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลน ประเทศไทย (วันที่ 15 ธันวาคม 2530) ได้จำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนไว้ดังนี้

1) เขตอนุรักษ์ หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่หวงห้ามไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ นอกจากจะปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ ได้แก่ พื้นที่แหล่งรักษาพันธุ์พืชและสัตว์น้ำที่มีค่าทางเศรษฐกิจ พื้นที่แหล่งเพาะพันธุ์และสัตว์น้ำ พื้นที่ที่ง่ายต่อการถูกทำลายและการพังทลายของดิน พื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี สถานที่ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตวนอุทยาน เขตแหล่งท่องเที่ยว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่า พื้นที่ป่าที่สมควรสงวนไว้เพื่อเป็นแนวป้องกันลม พื้นที่ป่าที่มีความเหมาะสมต่อการสงวนไว้เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาวิจัยและ รักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ พื้นที่ที่อยู่ห่างไม่น้อยกว่า 20 เมตร จากริมฝั่งแม่น้ำลำคลองธรรมชาติและไม่น้อยกว่า 75 เมตรจากชายฝั่งทะเล

2) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ แบ่งได้เป็น

(1) เขตเศรษฐกิจ ก. หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่ยอมให้มีการใช้ประโยชน์เฉพาะในกิจการด้านป่าไม้ ได้แก่ พื้นที่ป่าสัมปทาน พื้นที่ป่าชายเลนนอกสัมปทานที่เหมาะสมแก่การอนุรักษ์ไว้เป็นป่าชุมชน พื้นที่สวนป่าเพื่อผลผลิตด้านป่าไม้ของรัฐบาลและเอกชน

(2) เขตเศรษฐกิจ ข. หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่ยอมให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาด้านอื่นๆ ได้ แต่ต้องคำนึงถึงผลดีและผลเสียทางด้านสิ่งแวดล้อมด้วย ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรมเพื่อการกสิกรรม การเลี้ยงสัตว์ การประมง การทำนาเกลือ พื้นที่อุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่ การสร้างโรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่ที่เป็นแหล่งชุมชน แหล่งการค้า ท่าเทียบเรือ และอื่นๆ

2. พื้นที่ชุ่มน้ำ (wetlands) ตามอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat: RAMSAR Convention) หมายถึง ที่ลุ่ม ที่ราบลุ่ม ที่ชื้น และ พรุ แหล่งน้ำ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่มีน้ำขังหรือน้ำท่วมอยู่ถาวรและชั่วคราว ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่งและน้ำไหล ทั้งที่เป็นน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม รวมไปถึงชายฝั่งทะเลและที่ในทะเล ในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุด มีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน 6 เมตร

3. พื้นที่ต้องห้าม ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 6/2553 ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2553 เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี เพื่อบริหารใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด เพื่อมิให้เกิดผลกระทบจากการเลี้ยงกุ้งทะเลต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ต้องห้ามมาเป็นการเลี้ยงกุ้งอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพทางกายภาพ เคมี และชีวภาพของพื้นที่โดยสิ้นเชิง จนอาจก่อ

ความสูญเสียต่อทรัพยากรและระบบนิเวศที่เปลี่ยนแปลงไปจนยากต่อการฟื้นฟูกลับคืนดั้งเดิมได้ หรือต้อง
ใช้งบประมาณมหาศาลเพื่อการฟื้นฟูให้คืนสภาพเดิม

ภาคผนวก ข

คุณภาพน้ำที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงกุ้งทะเล

ลำดับ	ดัชนีคุณภาพน้ำ	หน่วย	ค่าที่เหมาะสม
1	ออกซิเจนละลายในน้ำ	mg/l	≥ 5
2	ความเป็นกรด-เบส	-	7- 8.3
3	อุณหภูมิ	°C	28-32
4	ความโปร่งใส	cm	30-60
5	สารแขวนลอย	mg/l	ไม่มากกว่า 100
6	ความเป็นด่าง	mg/l ของ CaCO ₃	≥ 100
7	ความกระด้าง	mg/l ของ CaCO ₃	≥ 300
8	ไนไตรท์ (NO ₂ ⁻)	mg/l NO ₂ ⁻	< 0.2
9	แอมโมเนียรวม (NH ₃)	mg/l	≤ 0.4

ภาคผนวก ค

ระเบียบกรมประมง

ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง

พ.ศ. ๒๕๕๖

โดยที่สมควรปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กรมประมงจึงออกระเบียบเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมงดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมประมงว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรมประมงว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

(๑) “ทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า รายชื่อและข้อมูลเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้รับอนุมัติให้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และยังไม่สิ้นสภาพตามระเบียบนี้

(๒) “ทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง” หมายความว่า รายชื่อและข้อมูลของผู้ประกอบการด้านการประมงที่ได้รับอนุมัติให้ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง และยังไม่สิ้นสภาพตามระเบียบนี้

(๓) “เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลผู้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แต่ไม่รวมถึงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการกีฬาหรือสนันทนาการ หรือกิจการอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ไม่สอดคล้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(๔) “เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ทั้งโดยวิธีธรรมชาติ วิธีผสมเทียม หรือวิธีอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในช่วงหนึ่งช่วงใดของวงจรชีวิตสัตว์น้ำนั้น แต่ไม่รวมถึงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการกีฬาหรือสนันทนาการ หรือเพื่อการอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ไม่สอดคล้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(๕) “ผู้ประกอบการด้านการประมง” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลที่ดำเนินกิจการเกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำตามที่กรมประมงกำหนดเพื่อประโยชน์ในการรับขึ้นทะเบียนตามระเบียบนี้

(๖) “ประมงจังหวัด” ให้หมายความรวมถึง ผู้อำนวยการส่วนประมงกรุงเทพมหานครด้วย

หมวดที่ ๑ พนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๕ ให้อธิบดีกรมประมงเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้สำนักงานตรวจราชการกรม (สตร.) เป็นหน่วยงานกลางรับผิดชอบการบริหารจัดการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการดำเนินการตามระเบียบนี้ ให้อธิบดีกรมประมงเป็นผู้พิจารณาหรือวินิจฉัยชี้ขาด และจะกำหนดให้ผ่อนผันการบังคับใช้ส่วนใด ๆ ของระเบียบนี้ สำหรับกรณีใดตามความจำเป็นและสมควรก็ได้ โดยให้ถือเป็นที่สุด

ข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่ต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับคำขอ ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของคำขอและเอกสารหลักฐานที่ยื่นประกอบคำขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือผู้ประกอบการด้านการประมง ตรวจสอบฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือสถานประกอบการด้านการประมง ที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่รับผิดชอบ

(๑) ประมงจังหวัด

(๒) ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ หรือพนักงานราชการ สังกัดสำนักงานประมงจังหวัด ที่ได้รับมอบหมายจากประมงจังหวัดเป็นลายลักษณ์อักษร

(๓) ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ หรือพนักงานราชการ สังกัดกรมประมงที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมประมง

ข้อ ๗ ให้ประมงจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติให้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือผู้ประกอบการด้านการประมง ลงนามในบัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือบัตรประจำตัวผู้ประกอบการด้านการประมง และอนุมัติให้เพิกถอนทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง

หมวดที่ ๒ การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

บทที่ ๑

หลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการขึ้นทะเบียน

ข้อ ๘ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่จะได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามระเบียบนี้ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีเป็นบุคคลธรรมดาต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์ ในวันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

กรณีผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองของผู้นั้น

(๒) ในกรณีเป็นนิติบุคคลต้องเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย

ข้อ ๙ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีความประสงค์จะขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ยื่นคำขอตามแบบ ทบ ๑ - ๑ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ ณ สำนักงานประมงจังหวัด หรือสำนักงานประมงอำเภอท้องที่ที่สถานที่ดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตั้งอยู่หรือจุดรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามที่หน่วยงานผู้รับขึ้นทะเบียนกำหนด

ในกรณีสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตั้งอยู่ในท้องที่คาบเกี่ยวระหว่างเขตท้องที่รับผิดชอบของสำนักงานประมงจังหวัดหรือสำนักงานประมงอำเภอตั้งแต่สองเขตท้องที่ขึ้นไป เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสามารถยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตามวรรคแรกต่อสำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานประมงอำเภอ ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งก็ได้เพียงหนึ่งท้องที่

ข้อ ๑๐ ให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผู้ยื่นคำขอกรอกข้อความในแบบ ทบ. ๑ - ๑ ให้ถูกต้องครบถ้วน และแนบเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นบุคคลธรรมดา ให้แนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของเกษตรกร

(๒) กรณีเป็นนิติบุคคล ให้แนบ

(๒.๑) สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลและ

(๒.๒) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของกรรมการผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ หรือผู้แทนอื่นใดของนิติบุคคลนั้น

(๓) กรณีที่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตาม (๑) หรือ (๒) มิได้เป็นผู้มายื่นคำขอด้วยตนเอง ให้แนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอและหนังสือมอบอำนาจให้เป็นผู้ยื่นคำขอด้วย

(๔) สำเนาเอกสารแสดงสิทธิใช้ที่ดิน ดังต่อไปนี้

(๔.๑) ในกรณีเกษตรกรเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ให้ใช้สำเนาโฉนดที่ดิน

หากเกษตรกรไม่สามารถนำสำเนาโฉนดที่ดินมาได้ ให้แสดงข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินโดยกรอกข้อความตามแบบแสดงข้อมูลที่ดิน ทบ ๑ - ๒ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ โดยมีผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หรือนายก อบต. หรือนายกเทศมนตรี (กรณีไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน) หรือประธานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวงหรือผู้นำชุมชน (เฉพาะท้องที่กรุงเทพมหานคร) ในท้องที่ที่สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนั้นตั้งอยู่ให้การรับรอง หรือแสดงเอกสารหลักฐานการทำประชาคมแทนก็ได้

(๔.๒) ในกรณีเกษตรกรเป็นผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้ใช้สำเนาเอกสารดังต่อไปนี้

(๔.๒.๑) น.ส. ๓ หรือ

(๔.๒.๒) น.ส. ๓ ก หรือ

(๔.๒.๓) สปก. ๔ - ๐๑ หรือ

(๔.๒.๔) สค. ๑ หรือ

(๔.๒.๕) กสน. ๓ หรือ กสน. ๕ (กรณีอยู่ในเขตนิคมสหกรณ์) หรือ

(๔.๒.๖) พ.ส. ๒๓ (กรณีอยู่ในพื้นที่ป่าสงวน) หรือ

(๔.๒.๗) ส.ท.ก. (กรณีสิทธิทำกินอยู่ในเขตป่าสงวน) หรือ

(๔.๒.๘) เอกสารในลักษณะเดียวกันที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นที่แสดงว่าเกษตรกรเป็นผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดิน

หากเกษตรกรไม่สามารถนำสำเนาเอกสารตาม (๔.๒.๑) ถึง (๔.๒.๘) มาแสดงได้ ให้เกษตรกรแสดงข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินโดยกรอกข้อความตามแบบแสดงข้อมูลที่ดิน ทบ. ๑ - ๒ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ โดยมีผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หรือนายก อบต. หรือนายกเทศมนตรี (กรณีไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน) หรือประธานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวงหรือผู้นำชุมชน (เฉพาะท้องที่กรุงเทพมหานคร) ในท้องที่ที่สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนั้นตั้งอยู่ให้การรับรอง หรือแสดงเอกสารหลักฐานการทำประชาคมแทนก็ได้

(๔.๓) ในกรณีเกษตรกรได้ครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยไม่มีสิทธิได้รับเอกสารตาม ข้อ (๔.๒) วรรคหนึ่ง แต่มีเอกสาร ภบท. ๕ (แบบแสดงรายการที่ดินเพื่อชำระภาษีบำรุง

ท้องที่ประจำปี) และ ภบท. ๑๑ (ใบเสร็จรับเงินภาษีบำรุงท้องที่) ให้ใช้เอกสาร ภบท. ๕ และ เอกสาร ภบท. ๑๑ ประกอบกัน

ในกรณีเกษตรกรไม่มีเอกสาร ภบท. ๑๑ และเป็นที่ดินตาม (๔.๕) ให้ใช้สำเนา ภบท. ๕ และหนังสือรับรอง ตามแบบ ทบ. ๑ - ๓ โดยมีผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หรือนายก อบต. หรือนายกเทศมนตรี (กรณีไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน) หรือประธานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวงหรือผู้นำชุมชน (เฉพาะท้องที่กรุงเทพมหานคร) ในท้องที่ที่สถานที่เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำนั้นตั้งอยู่ให้การรับรองประกอบกัน

(๔.๔) ในกรณีเกษตรกรทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ ในที่ดิน สาธารณประโยชน์ในที่ดินของรัฐ หรือในที่ดินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ให้ใช้สำเนาใบอนุญาตหรือสำเนาหนังสือ อนุญาต ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

(๔.๕) ในกรณีเกษตรกรได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินในเขตป่า หรือเขต อุทยาน โดยมีใช้การครอบครองทำประโยชน์โดยการบุกรุก แต่ไม่มีสิทธิได้รับเอกสารสิทธิใด ๆ ให้ใช้หนังสือรับรอง จากผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หรือนายก อบต.หรือนายกเทศมนตรี (กรณีไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน) หรือประธาน ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวงหรือผู้นำชุมชน (เฉพาะท้องที่กรุงเทพมหานคร) ซึ่งรับรองว่าได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนประกาศเป็นเขตป่าหรือเขตอุทยาน และมีได้ครอบครอง โดยการบุกรุก ตามแบบ ทบ. ๑ - ๓ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

(๔.๖) ในกรณีเกษตรกรทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่ดินของบุคคลอื่น ตาม (๔.๑) หรือ (๔.๒) หรือ (๔.๓) ให้ใช้สำเนาเอกสารแสดงสิทธิใช้ที่ดินของบุคคลอื่นนั้น และสำเนาเอกสารที่แสดงถึงการ ยินยอมให้เกษตรกรใช้ที่ดินนั้น เช่น สัญญาเช่าที่ดิน หนังสือยินยอมให้ใช้ที่ดินตามแบบ ทบ. ๑ - ๔ ที่กำหนดไว้ท้าย ระเบียบนี้ เป็นต้น ประกอบกัน

(๔.๗) ในกรณีเกษตรกรทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่ดินของบุคคลอื่นตาม (๔.๑) หรือ (๔.๒) โดยไม่มีเอกสารแสดงสิทธิใช้ที่ดินของบุคคลอื่น และสำเนาเอกสารที่แสดงถึงการยินยอมให้ เกษตรกรใช้ที่ดินนั้น ให้เกษตรกรผู้ขอขึ้นทะเบียนแสดงข้อมูลที่ดินตามแบบ ทบ. ๑ - ๒ ที่กำหนดไว้ท้าย ระเบียบนี้ โดยมีผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หรือนายก อบต. หรือนายกเทศมนตรี (กรณีไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน) หรือประธานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวงหรือผู้นำชุมชน (เฉพาะท้องที่ กรุงเทพมหานคร) ในท้องที่ที่สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนั้นตั้งอยู่ให้การรับรอง หรือแสดงเอกสารหลักฐาน การทำประชาคมแทนก็ได้

ข้อ ๑๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนรับคำขอและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของ ข้อความและเอกสารหลักฐาน แล้วดำเนินการต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ตรวจสอบแล้วเห็นว่าข้อความและเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องไม่ครบถ้วน ให้คืนคำขอพร้อมเอกสารและแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายใน ๑ วันทำการ เพื่อทำการแก้ไขให้ถูกต้องและ ยื่นใหม่ต่อไป

(๒) กรณีที่ตรวจสอบแล้วเห็นว่าข้อความ และเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบนัดหมายแก่ผู้ยื่นคำขอให้มารับบัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ภายใน ๒๕ วันทำการ

ข้อ ๑๒ เมื่อตรวจสอบเอกสารถูกต้องครบถ้วนและออกใบนัดหมาย ตาม ข้อ ๑๑ (๒) ให้แก่ เกษตรกรแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกร และรายงานผลการ ตรวจสอบพร้อมจัดส่งเอกสารหลักฐานการยื่นขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรไปยังสำนักงานประมงจังหวัด ภายใน ๗ วันทำการ

ข้อ ๑๓ เมื่อสำนักงานประมงจังหวัดได้รับเอกสารที่ส่งมาตามข้อ ๑๒ แล้ว ให้ลงทะเบียนรับเอกสาร และทำการตรวจสอบคำขอ เอกสารหลักฐานอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีตรวจสอบแล้วเห็นว่าข้อมูลไม่ถูกต้อง และไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ มิให้รับขึ้นทะเบียน และให้ส่งเรื่องคืนไปยังผู้ยื่นคำขอเพื่อแจ้งการไม่รับขึ้นทะเบียนพร้อมเหตุผลให้เกษตรกรทราบภายใน ๕ วันทำการ

(๒) กรณีตรวจสอบแล้วเห็นว่าข้อมูลถูกต้อง และครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ ให้ประมงจังหวัดอนุมัติให้ขึ้นทะเบียน

ข้อ ๑๔ เมื่อประมงจังหวัดได้อนุมัติให้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแล้ว ให้บันทึกรายชื่อตลอดจนข้อมูลของเกษตรกรลงในฐานข้อมูลของกรมประมงภายใน ๑๐ วันทำการนับแต่วันอนุมัติ และให้มีการดำเนินการออกหมายเลขประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หมายเลขประจำฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และออกบัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้แก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนโดยให้ลงชื่อและประทับตรากรมประมงด้วยหมึกแดง

หมายเลขประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้กำหนดตามหมายเลขประจำตัวประชาชนของเกษตรกรผู้ขอขึ้นทะเบียน หรือตามหมายเลขทะเบียนนิติบุคคลในกรณีผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคล และให้มีหมายเลขเดียวต่อเกษตรกรหนึ่งราย

หมายเลขประจำฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มีหนึ่งหมายเลขต่อหนึ่งฟาร์ม ตามรูปแบบที่กรมประมงกำหนด

สำหรับเกษตรกรที่ได้รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้แล้วแต่ทะเบียนเกษตรกรได้สิ้นสภาพไป เมื่อเกษตรกรรายเดิมขอขึ้นทะเบียนใหม่ ให้ออกหมายเลขประจำฟาร์ม โดยใช้หมายเลขประจำฟาร์มเดิมที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้

บัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มีรูปแบบตามแบบ ทบ. ๑ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๕ เมื่อประมงจังหวัดได้อนุมัติให้ขึ้นทะเบียนแล้ว ให้ถือว่าเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำดังกล่าวเป็นผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของกรมประมง นับตั้งแต่วันที่ได้อื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ข้อ ๑๖ ให้สำนักงานประมงจังหวัดดำเนินการมอบบัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้เกษตรกรภายในกำหนดนัดหมาย

บทที่ ๒

อายุทะเบียน การสิ้นสภาพทะเบียน และการต่ออายุทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ข้อ ๑๗ อายุของทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกำหนด ๓ ปี นับแต่วันที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไว้แล้ว และใกล้หมดอายุ หากประสงค์จะต่ออายุทะเบียน ให้ยื่นแบบแสดงความจำนงต่ออายุทะเบียนตามแบบ ทบ. ๑ - ๕ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ ณ สถานที่ที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน ภายใน ๖๐ วัน ก่อนทะเบียนจะหมดอายุลง โดยต้องแสดงหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) บัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำฉบับเดิม

(๒) หลักฐานที่แสดงว่าได้มีการดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างต่อเนื่อง

(ก) สำหรับกรณีดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ ในที่ดินสาธารณประโยชน์ ในที่ดินของรัฐ หรือในที่อื่นใดในลักษณะเดียวกัน ตามข้อ ๑๐ (๔.๔) ให้แสดงสำเนาใบอนุญาตหรือสำเนา หนังสืออนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๘ ให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูลการเลี้ยงสัตว์น้ำรายปีตามแบบ ทบ. ๑ - ๖ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ทุกปี ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ครบรอบปี ณ สถานที่ที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในส่วนที่เกี่ยวกับชนิดสัตว์น้ำ หรือประเภทสัตว์น้ำ หรือประเภทการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือเนื้อที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้แจ้งการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าว ตามแบบ ทบ. ๑ - ๗ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๙ การดำเนินการต่ออายุทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้น่าหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมาใช้โดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายใน ๑๐ วันทำการ

ข้อ ๒๐ ในกรณีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้เสียชีวิตลง หากทายาท ประสงค์ดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่อไป ให้ทายาทดังกล่าวยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำรายใหม่ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่เกษตรกรเสียชีวิต โดยใช้หมายเลขประจำฟาร์มเดิม

ข้อ ๒๑ การสืบสภาพทางทะเบียนของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากเป็นไปด้วยการ หมดยุติอายุทะเบียนตามข้อ ๑๗ ของระเบียบนี้แล้ว ทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอาจสิ้นสภาพไป เมื่อประมงจังหวัดได้พิจารณาอนุมัติให้ถอนชื่อออกจากทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ด้วยเหตุดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเสียชีวิต

(๒) เมื่อเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแจ้งยกเลิกการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามแบบ ทบ. ๑ - ๘ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

(๓) เมื่อปรากฏว่าเกษตรกรแจ้งข้อมูลหรือแสดงหลักฐานที่ใช้ในการขอขึ้นทะเบียน เป็นเท็จโดยเจตนา

(๔) เมื่อปรากฏว่าเกษตรกรไม่ยินยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมประมงเข้าไป ตรวจสอบฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในระหว่างเวลาราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๕) เมื่อเกษตรกรไม่แจ้งข้อมูลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรายปี ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ในข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง

(๖) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่าเกษตรกรไม่ได้ดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แล้ว

ทั้งนี้ ในกรณีประมงจังหวัดได้พิจารณาอนุมัติให้ถอนชื่อออกจากทะเบียนเกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วยเหตุตาม (๓) ให้ถือว่าไม่มีสภาพทางทะเบียนมาตั้งแต่ต้น ส่วนกรณีประมงจังหวัด ได้พิจารณาอนุมัติให้ถอนชื่อออกจากทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วยเหตุตาม (๔) หรือ (๕) ให้ถือว่า ไม่มีสภาพทางทะเบียนในวันที่ประมงจังหวัดได้อนุมัติให้ถอนชื่อออกจากทะเบียน

เกษตรกรที่ถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตาม (๓) (๔) และ (๕) สามารถอุทธรณ์การถูกถอนชื่อต่อประมงจังหวัดได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้ทราบหรือควรถวาย การถูกถอนชื่อดังกล่าว คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของประมงจังหวัดให้ถือเป็นที่สุด

เมื่อประมงจังหวัดได้อนุมัติให้ถอนชื่อออกจากทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แล้ว ให้ประมงจังหวัดดำเนินการแจ้งการถอนชื่อต่อสำนักงานตรวจราชการกรม (สตร.) ภายใน ๑๕ วัน นับจาก วันพ้นระยะเวลาอุทธรณ์

หมวดที่ ๓

การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง

ข้อ ๒๒ ผู้ประกอบการด้านการประมงที่มีความประสงค์จะขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมงตามแบบ ทบ. ๒ - ๑ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ ณ สำนักงานประมงจังหวัด หรือสำนักงานประมงอำเภอท้องที่ที่สถานที่ประกอบการด้านการประมงตั้งอยู่ หรือจุดรับขึ้นทะเบียนตามที่หน่วยงานผู้รับขึ้นทะเบียนกำหนด

ข้อ ๒๓ บัตรประจำตัวผู้ประกอบการด้านการประมง ให้มีรูปแบบตามแบบ ทบ. ๒ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๒๔ ผู้ประกอบการด้านการประมงที่มีความประสงค์ขอต่ออายุทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง ให้ยื่นคำขอต่ออายุทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมงตามแบบคำขอ ทบ. ๒ - ๒ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ ณ สถานที่ที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง ภายใน ๖๐ วัน ก่อนวันทะเบียนหมดอายุ

ข้อ ๒๕ ให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตั้งแต่ข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๑ มาใช้สำหรับการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง โดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๖ สำหรับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือผู้ประกอบการด้านการประมงที่ได้รับ การขึ้นทะเบียนไว้แล้วอยู่ก่อนระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้ทะเบียนมีอายุต่อไปตามระเบียบที่ใช้ขึ้นทะเบียน จนกว่าทะเบียนจะหมดอายุ เว้นแต่มีเหตุที่ทำให้สิ้นสภาพไปตามระเบียบนี้ และหากเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือผู้ประกอบการด้านการประมงมีความประสงค์จะต่ออายุทะเบียนก็ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการต่ออายุทะเบียนที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายวิมล จันทรโรทัย)

อธิบดีกรมประมง

ตัวอย่างแบบฟอร์มคำขอขึ้นทะเบียน

แบบ ทบ. ๑ - ๑

เลขที่เอกสาร.....
(บันทึกโดยสำนักงานประมงจังหวัด)

แบบคำขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑. ข้าพเจ้า นาย นาง นางสาว

๑.๑ เป็นบุคคลธรรมดา อายุ.....ปี วัน / เดือน / ปีเกิด

สัญชาติ.....

เลขประจำตัวประชาชน*

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... หมู่ที่.....

ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง*..... อำเภอ/เขต*..... จังหวัด*

รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์/โทรศัพท์เคลื่อนที่.....

โทรสาร..... E-mail.....

๑.๒ เป็นนิติบุคคล

๑.๒.๑ นิติบุคคลประเภท.....ชื่อนิติบุคคล.....

จดทะเบียนเมื่อ.....ทะเบียนเลขที่* (ในกรณีเป็นนิติบุคคล ให้กรอก เลข ๐ ในช่องแรก ช่องที่ ๒ และ ๓ กรอกรหัสจังหวัด และตามด้วยเลขทะเบียนนิติบุคคลเต็ม ๑๐ หลัก)

มีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....

หมู่ที่..... ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์..... โทรสาร.....

๑.๒.๒ โดย นาย นาง นางสาวเป็นผู้มีอำนาจลงชื่อ

แทนนิติบุคคลผู้ขออนุญาต อายุ.....ปี สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน*

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... หมู่ที่.....

ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์/โทรศัพท์เคลื่อนที่.....

โทรสาร..... E-mail.....

๑.๒.๓ โดยมีผู้จัดการ/ผู้ดำเนินการ ชื่อ นาย นาง นางสาว

อายุ.....ปี สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน*

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... หมู่ที่.....

ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง*..... อำเภอ/เขต*..... จังหวัด*

รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์/โทรศัพท์เคลื่อนที่.....

โทรสาร..... E-mail

ทบ. ๑ - ๑ หน้า ๒

๒. ข้อมูลสถานที่ตั้งฟาร์ม และสำนักงาน

๒.๑ ชื่อฟาร์ม/ชื่อเกษตรกร*.....
 สถานที่ตั้งฟาร์ม*..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... หมู่ที่*.....
 ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง*..... อำเภอ/เขต*..... จังหวัด*.....
 รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์/โทรศัพท์เคลื่อนที่.....
 โทรสาร.....E-mail Address.....

- หมายเหตุ : ๑. กรณีไม่มีบ้านเลขที่ ให้บันทึกเครื่องหมาย “ - ”
 ๒. เขตเทศบาล กรณีไม่มีหมู่ ให้บันทึกหมู่ที่ “ ๐ ”
 ๓. ฟาร์มเลี้ยงหอยทะเล กรณีที่ไม่สามารถระบุหมู่ที่ ให้บันทึก หมู่ที่ “ ๙๙ ”
 ๔. กรณีฟาร์มที่มีอาณาบริเวณครอบคลุมพื้นที่มากกว่า ๑ หมู่ ให้บันทึกหมู่ที่มีพื้นที่ฟาร์มมากที่สุด

๒.๒ สำนักงาน ชื่อ.....
 อยู่เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... หมู่ที่.....
 ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
 รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์..... โทรสาร.....

๓. แผนที่แสดงสถานที่ตั้งฟาร์มโดยสังเขป (เพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ในการเดินทางเข้าไปติดต่อที่ฟาร์ม)
 โปรตระบุดจุดพิกัดโดยใช้ระบบพิกัด UTM พื้นหลักฐาน WGS ๑๙๘๔
 จุดพิกัดฟาร์ม E*.....N*.....

๔. มีความประสงค์ขอขึ้นทะเบียน ดังต่อไปนี้

- ๔.๑ ประเภทโรงเพาะฟัก/อนุบาล (ให้กา ในช่อง เพียงกิจกรรมเดียว)
- เพาะฟักอย่างเดียว เนื้อที่เพาะฟักรวมของฟาร์ม (ไร่).....
- เพาะฟักและอนุบาล เนื้อที่เพาะฟักและอนุบาลรวมของฟาร์ม (ไร่).....
- อนุบาลอย่างเดียว เนื้อที่อนุบาลรวมของฟาร์ม (ไร่).....

หมายเลขประจำฟาร์ม

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(บันทึกโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ)

ชนิดสัตว์น้ำ	เนื้อที่เพาะฟัก/อนุบาลรวมของกลุ่มสัตว์น้ำ	กำลังผลิตโดยเฉลี่ยต่อปี(ตัว)
☐ กุ้งทะเล		
๑. กุ้งกุลาดำ		
๒. กุ้งขาว		
๓. กุ้งแชบ๊วย		
๔. กุ้งอื่นๆ(ระบุ).....		
☐ กุ้งน้ำจืด		
๑. กุ้งก้ามกราม		
๒. กุ้งอื่นๆ(ระบุ).....		
☐ ปลาน้ำจืด (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
๔.		
๕.		
☐ ปลาทะเล (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
☐ หอยทะเล (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
☐ หอยน้ำจืด (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
☐ ปู (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
☐ ปลาสวยงาม (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
☐ สัตว์น้ำอื่นๆ (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		

- เลี้ยงปลาสวยงาม ได้แก่ ปลาสอด ปลาการ์ฟ ปลาปักด ปลาหมอสี ฯลฯ เนื้อที่เลี้ยงรวม (ไร่).....
เนื้อที่เลี้ยงรวม(ตร.ม.)

ชนิดสัตว์น้ำ (ให้บันทึกทุกชนิดที่เลี้ยง โดยจำแนกตามประเภทการเลี้ยง)	ประเภทการเลี้ยง (ให้กา ✓ ตามประเภทการเลี้ยง)			จำนวนหน่วย ที่เลี้ยง (บ่อ/อื่นๆ (ระบุ))	เนื้อที่ เลี้ยง (ไร่)	เนื้อที่ เลี้ยง (ตร.ม.)	กำลังผลิต โดยเฉลี่ยต่อปี (ตัว)
	บ่อดิน	บ่อซีเมนต์/ บ่อพลาสติก (ตร.ม.)	วิธีการอื่นๆ (ระบุ)				
๑.							
๒.							
๓.							
๔.							
๕.							
๖.							
๗.							

๕. พร้อมกับคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานต่างๆ มาด้วยแล้ว คือ

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ขอและผู้รับมอบอำนาจ (กรณีมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทน)
- หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล (กรณีผู้ขอเป็นนิติบุคคล)
- หนังสือมอบอำนาจ
- สำเนาเอกสารแสดงสิทธิใช้ที่ดิน
- กรณีเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนด
สำเนาโฉนด เลขที่.....
แบบ ทบ ๑ - ๒ เลขที่..... (กรณีไม่สามารถนำสำเนาโฉนดมาแสดงได้)
- กรณีเกษตรกรเป็นผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดิน
สำเนา น.ส. ๓ เลขที่.....
สำเนา น.ส. ๓ ก เลขที่.....
สำเนา สปก.๔-๐๑ เลขที่.....
สำเนา ส.ค. ๑ เลขที่.....
สำเนา กสน. ๓ เลขที่..... หรือ กสน. ๕ เลขที่.....
(กรณีอยู่ในเขตนิคมสหกรณ์)
พ.ส. ๒๓ เลขที่.....(กรณีอยู่ในพื้นที่ป่าสงวน)
ส.ท.ก. เลขที่.....(กรณีสิทธิทำกินอยู่ในเขตป่าสงวน)
เอกสารอื่นที่แสดงว่าเป็นผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดิน (ระบุ).....เลขที่.....
แบบ ทบ ๑ - ๒ เลขที่.....(กรณีไม่สามารถนำสำเนาเอกสารแสดงการเป็นผู้มีสิทธิ
ใช้ประโยชน์ในที่ดินมาได้)

กรณีเกษตรกรครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยไม่มีสิทธิได้รับเอกสารแสดงสิทธิใด ๆ จากทางราชการ แต่มี ภบท.๕

ภบท.๕ และ ภบท.๑๑

กรณีเกษตรกรครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยไม่มีสิทธิได้รับเอกสารแสดงสิทธิใด ๆ จากทางราชการ แต่มี ภบท.๕ โดยไม่มี ภบท.๑๑

ภบท.๕ และ แบบ ทบ ๑ - ๓

กรณีเกษตรกรทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ ที่ดินสาธารณะประโยชน์ หรือที่ดินของรัฐ

ใบอนุญาต หรือ

หนังสืออนุญาต

กรณีเกษตรกรครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่อยู่เขตป่าหรือเขตอุทยาน โดยมีใช้การบุกรุกและไม่มีสิทธิได้รับเอกสารสิทธิใด ๆ

แบบ ทบ ๑ - ๓

กรณีเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่ดินของบุคคลอื่น

สำเนาเอกสารแสดงสิทธิการใช้ที่ดินของบุคคลอื่น และ

เอกสารแสดงถึงการยินยอมให้ใช้ที่ดิน (ระบุ).....หรือ

แบบ ทบ ๑ - ๔

กรณีเกษตรกรทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของบุคคลอื่น โดยไม่มีเอกสารแสดงสิทธิการใช้ที่ดินของบุคคลอื่น และไม่มีเอกสารแสดงการยินยอมให้เกษตรกรใช้ที่ดินนั้น

แบบ ทบ ๑ - ๒ หรือ

เอกสารการทำประชาคม

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความทั้งหมดข้างต้นเป็นความจริง

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หลักฐานถูกต้องครบถ้วน

(ลงชื่อ).....พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ความเห็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบฟาร์ม

คำสั่ง

เห็นควรรับขึ้นทะเบียน

.....

ไม่เห็นควรรับขึ้นทะเบียน เนื่องจาก.....

.....

(ลงชื่อ).....

(ลงชื่อ).....

(.....)

(.....)

ตำแหน่ง.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ด้านหน้า

	ทบ. ๑
	บัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
เลขประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ.....	
เลขประจำฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ.....	
ชื่อ.....	
วันออกบัตร.....วันหมดอายุ.....	
ลงชื่อ.....ผู้ออกบัตร	
(.....)	
ตำแหน่ง.....	

ด้านหลัง

ชื่อฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ.....
ที่ตั้งฟาร์มเลขที่.....หมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
เลขที่รับรองฟาร์ม (GAP/CoC/GAP มกษ.๗๔๐๑-๒๕๕๒).....
** เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต้องแจ้งต่ออายุทะเบียนเกษตรกรภายใน ๖๐ วัน ก่อนทะเบียนหมดอายุ
** ต้องแจ้งข้อมูลการเลี้ยงสัตว์น้ำรายปีภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันครบรอบปีที่ออกบัตร

****ขนาดเท่าบัตรประชาชน พื้นบัตรสีขาว ตัวอักษรสีดำ**

ภาคผนวก ง

แบบ จ.ส.น. 2

	หนังสือกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (AQUATIC ANIMAL FRY MOVEMENT DOCUMENT)		
กรมประมง (DEPARTMENT OF FISHERIES)			
เลขที่ (Ref. No.) <input style="width: 100%;" type="text"/>	เล่มที่ A 0001	เลขที่ 04	
ออกโดย (Issued by) <input style="width: 100%;" type="text"/>		ออกวันที่ (Issued Date) <input style="width: 100%;" type="text"/>	
ส่วนที่ 1 รายละเอียดผู้เพาะพันธุ์ (Farmer) : ชื่อผู้เพาะพันธุ์ (Name) <input style="width: 100%;" type="text"/> เลขที่บัตรประชาชน (ID. Card No.) <input style="width: 100%;" type="text"/> ที่อยู่ผู้เพาะพันธุ์ (Farmer's Address) <input style="width: 100%;" type="text"/> ทะเบียนฟาร์มเลขที่ (Register No.) <input style="width: 100%;" type="text"/> มาตรฐาน ☐ CoC ☐ GAP ☐ อื่นๆ <input type="text"/> มาตรฐานฟาร์มเลขที่ (Farm Standard No.) <input style="width: 100%;" type="text"/> ที่ตั้งโรงเพาะพันธุ์ (Farm's Address) <input style="width: 100%;" type="text"/> ชื่อสัตว์น้ำ (Common Name of Aquatic Animal) ระยะ (Stage) จำนวนที่จำหน่าย (Numbers of Fry/Egg) (ตัว/ฟอง, inds.) ตัวอักษร (ตัว/ฟอง, inds.) วันที่จำหน่าย (Date of Harvest) <input style="width: 100%;" type="text"/>			
ส่วนที่ 2 รายละเอียดผู้ซื้อ (Buyer) : ชื่อผู้ซื้อ (Name) <input style="width: 100%;" type="text"/> เลขที่บัตรประชาชน (ID. Card No.) <input style="width: 100%;" type="text"/> ที่อยู่ผู้ซื้อ (Buyer's Address) <input style="width: 100%;" type="text"/> ที่ตั้งฟาร์ม (Farm's Address) <input style="width: 100%;" type="text"/> ทะเบียนฟาร์มเลขที่ (Register No.) <input style="width: 100%;" type="text"/> จำนวนที่ซื้อ (Numbers of Purchase) (ตัว/ฟอง, inds.) ตัวอักษร (ตัว/ฟอง, inds.) วันที่ซื้อ (Date of Purchase) <input style="width: 100%;" type="text"/>			
ลงนามผู้เพาะพันธุ์ (Signature of Farmer) <input style="width: 100%;" type="text"/> (.....) ลงนามเจ้าหน้าที่ (Signature of Officer) <input style="width: 100%;" type="text"/> (.....)			
ส่วนที่ 3 รายละเอียดการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ			
1. เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่ จำนวน	ตัว/ฟอง
2. เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่ จำนวน	ตัว/ฟอง
3. เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่ จำนวน	ตัว/ฟอง
4. เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่ จำนวน	ตัว/ฟอง
ลงนามผู้ซื้อ (Signature of Buyer) <input style="width: 100%;" type="text"/> (.....)			

ส่วนที่ 3 รายละเอียดการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ (ต่อ)

5.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
6.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
7.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
8.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
9.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
10.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
11.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
12.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
13.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
14.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
15.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
16.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
17.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
18.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
19.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
20.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง

ภาคผนวก จ

หน้า ๑

เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๔๕ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง
จากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

เพื่อกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขโดยมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษและโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง” หมายความว่า พื้นที่ที่ปรับให้ขังน้ำได้โดยวิธีต่าง ๆ เพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำเค็มหรือสัตว์น้ำกร่อยในบริเวณนอกแนวป้องกันน้ำเค็มของกรมชลประทานหรือในแนวเขตที่ดินชายทะเลชั้นในของกรมพัฒนาที่ดิน

หน้า ๒

เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๔๕ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

“พื้นที่บ่อ” หมายความว่า พื้นที่บ่อที่ใช้เลี้ยง โดยรวมคู คลองส่งและระบายน้ำ

“สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

“น้ำทิ้ง” หมายความว่า น้ำที่ผ่านระบบบำบัดน้ำเสียแล้วจนเป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๒ ให้กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งซึ่งมีพื้นที่บ่อตั้งแต่ ๑๐ ไร่ ขึ้นไป ไว้ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าความเป็นกรดและด่าง (pH) มีค่าระหว่าง ๖.๕-๘.๐

(๒) บีโอดี (Biochemical Oxygen Demand) มีค่าไม่เกิน ๒๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๓) สารแขวนลอย (Suspended Solids) มีค่าไม่เกิน ๗๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๔) แอมโมเนีย ($\text{NH}_3 - \text{N}$) มีค่าไม่เกิน ๑.๑ มิลลิกรัมไนโตรเจนต่อลิตร

(๕) ฟอสฟอรัสรวม (Total Phosphorus) มีค่าไม่เกิน ๐.๕ มิลลิกรัมฟอสฟอรัสต่อลิตร

(๖) ไฮโดรเจนซัลไฟด์ (H_2S) มีค่าไม่เกิน ๐.๐๑ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๗) ไนโตรเจนรวม (Total Nitrogen) คือ ผลรวมของไนโตรเจนละลาย (Total Dissolved Nitrogen) และไนโตรเจนแขวนลอย (Total Particulate Nitrogen) มีค่ารวมกันไม่เกิน ๔.๐ มิลลิกรัมไนโตรเจนต่อลิตร

ข้อ ๓ การเก็บตัวอย่างน้ำทิ้งเพื่อการตรวจสอบมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งตามข้อ ๒ ให้เก็บแบบจ้วง (Grab Sampling) จากจุดที่ระบายน้ำทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

หน้า ๓

เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๔๕ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ข้อ ๔ การตรวจสอบค่ามาตรฐานน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
ตามข้อ ๒ ให้ใช้วิธีดังต่อไปนี้

(๑) การตรวจสอบค่าความเป็นกรดและด่างให้ใช้เครื่องวัดความเป็นกรดและ
ด่างของน้ำ (pH Meter) ตามวิธีหาค่าแบบวิธีอิเล็กโตรเมตริก (Electrometric)

(๒) การตรวจค่าบีโอดีให้ใช้วิธีอะไซด์ โมดิฟิเคชัน (Azide Modification)
ที่อุณหภูมิ ๒๐ องศาเซลเซียส เป็นเวลา ๕ วัน โดยใช้ Synthetic Seawater

(๓) การตรวจสอบค่าสารแขวนลอยให้ใช้วิธีกรองผ่านแผ่นกรองใยแก้ว ขนาด
ตากรอง ๑.๒ ไมโครเมตร

(๔) การตรวจสอบค่าแอมโมเนียให้ใช้วิธีโมดิไฟด์ ไอโดฟีนอล บลู
(Modified Idophenol Blue)

(๕) การตรวจสอบค่าฟอสฟอรัสรวมให้ใช้วิธีแอสคอร์บิก แอซิด (Ascorbic
Acid)

(๖) การตรวจสอบค่าไฮโดรเจนซัลไฟด์ให้ใช้วิธีเมทิลีน บลู (Methylene
Blue)

(๗) การตรวจสอบค่าไนโตรเจนรวมให้นำค่าการตรวจวัดไนโตรเจนละลาย
และไนโตรเจนแขวนลอยบวกรวมกัน โดยการหาค่า

(ก) ไนโตรเจนละลายให้ใช้วิธีเปอร์ซัลเฟต ไดเจสชัน (Persulfate
Digestion)

(ข) ไนโตรเจนแขวนลอยให้ใช้วิธีวัดค่าสารแขวนลอยบนแผ่นกรอง
ใยแก้วขนาดตากรอง ๐.๗ ไมโครเมตร และวิเคราะห์ด้วย Nitrogen Analyzer

หน้า ๔

เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๔๕ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ข้อ ๕ รายละเอียดของวิธีตรวจสอบค่ามาตรฐานน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งตามข้อ ๔ ให้เป็นไปตามวิธีมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์น้ำและน้ำเสียใน Standard Methods for Examination of Water and Wastewater (APHA, AWWA and WEF), Practical Handbook of Seawater Analysis (Stickland and Parsons), Methods of Seawater Analysis (Koroleff), Determination of Ammonia in Estuary (Sasaki and Sawada) Methods of Seawater Analysis (Grasshoff K.) และ/หรือคู่มือวิเคราะห์น้ำและน้ำเสียของสมาคมวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย

ข้อ ๖ รายละเอียดและวิธีตรวจสอบค่ามาตรฐานน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งนอกเหนือจากข้อ ๔ และข้อ ๕ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

สุวิทย์ คุณกิตติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่อง กำหนดให้บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุม
การปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษจึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง” หมายความว่า พื้นที่ที่ปรับให้ขังน้ำได้โดยวิธีต่าง ๆ เพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำเค็มหรือสัตว์น้ำกร่อยในบริเวณนอกแนวป้องกันน้ำเค็มของกรมชลประทานหรือในแนวเขตที่ดินชายทะเลชั้นในของกรมพัฒนาที่ดิน

“พื้นที่บ่อ” หมายความว่า พื้นที่บ่อที่ใช้เลี้ยง โดยรวมคู คลองส่งและระบายน้ำ

“สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

“น้ำทิ้ง” หมายความว่า น้ำที่ผ่านระบบบำบัดน้ำเสียแล้วจนเป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

“แหล่งน้ำสาธารณะ” ให้หมายความรวมถึง ท่อระบายน้ำสาธารณะด้วย

“การบำบัดน้ำเสีย” หมายความว่า กระบวนการทำหรือปรับปรุงน้ำเสียเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง แต่ทั้งนี้ห้ามมิให้ใช้วิธีการทำให้เจือจาง (Dilution)

หน้า ๒

เล่ม ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ข้อ ๒ ให้บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่มีพื้นที่บ่อตั้งแต่ ๑๐ ไร่ขึ้นไป ตามรายละเอียดในแผนที่รวมและแผนที่จังหวัดพร้อมคำอธิบายแนบท้ายประกาศนี้ จำนวน ๕๔ แผ่น เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม

ข้อ ๓ ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งตามข้อ ๒ ปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม เว้นแต่จะ ได้ทำการบำบัดน้ำเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

ข้อ ๔ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

ยงยุทธ คิยะไพรัช

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการเก็บสถิติและข้อมูล
การจัดทำบันทึกรายละเอียด และรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย
พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ และมาตรา ๘๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“ระบบบำบัดน้ำเสีย” หมายความว่า กระบวนการบำบัดน้ำเสีย และให้หมายความรวมถึงท่อสิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ และวัสดุที่จำเป็นต้องใช้ในการบำบัดน้ำเสียของระบบบำบัดน้ำเสียด้วย
“น้ำทิ้ง” หมายความว่า น้ำเสียที่ผ่านการบำบัดจากระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม

ข้อ ๓ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสียตามมาตรา ๘๐ ต้องเก็บสถิติและข้อมูลซึ่งแสดงผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียในแต่ละวัน และจัดทำบันทึกรายละเอียดดังกล่าวตามแบบ ทส. ๑ เก็บไว้ ณ สถานที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นเป็นระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่มีการเก็บสถิติและข้อมูลนั้น

ให้บุคคลตามวรรคหนึ่งจัดทำรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียในแต่ละเดือนตามแบบ ทส. ๒ และเสนอรายงานดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป

หน้า ๕

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓๙ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕

โดยยื่นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นตั้งอยู่ หรือส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ หรือรายงานด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่อธิบดีกรมควบคุมมลพิษประกาศกำหนด ทั้งนี้ การส่งรายงานทางไปรษณีย์ตอบรับ ให้ถือวันที่ลงทะเบียนเป็นวันที่ส่งรายงาน และการส่งรายงานด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ถือวันที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นถูกส่งออกจากระบบข้อมูลของผู้ส่งข้อมูลเป็นวันที่ส่งรายงาน

การรายงานต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบรับเพื่อเป็นหลักฐานให้แก่ผู้เสนอรายงานภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

ข้อ ๔ ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสีย ตามข้อ ๓ มีหน้าที่ต้องเก็บสถิติและข้อมูล จัดทำบันทึกรายละเอียด หรือจัดทำรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียอยู่แล้วตามกฎหมายอื่น และการเก็บสถิติและข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียด หรือการจัดทำรายงานดังกล่าวมีข้อมูลไม่น้อยกว่าการเก็บสถิติและข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียด หรือการจัดทำรายงานตามกฎหมายกระทรวงนี้ ให้ถือว่าการเก็บสถิติและข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียด หรือการจัดทำรายงานตามกฎหมายดังกล่าวเป็นการเก็บสถิติและข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียด หรือการจัดทำรายงานตามกฎหมายกระทรวงฉบับนี้โดยอนุโลม และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสียเสนอรายงานดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ วรรคสอง

ข้อ ๕ ให้นำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ และข้อ ๔ มาใช้บังคับแก่ผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียด้วยโดยอนุโลม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แบบ ทส. ๑

แบบบันทึกรายละเอียดของสถิติและข้อมูลซึ่งแสดงผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย
ของแหล่งกำเนิดมลพิษ

แหล่งกำเนิดมลพิษ ตั้งอยู่เลขที่ หมู่ที่ ซอย

ถนน แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ

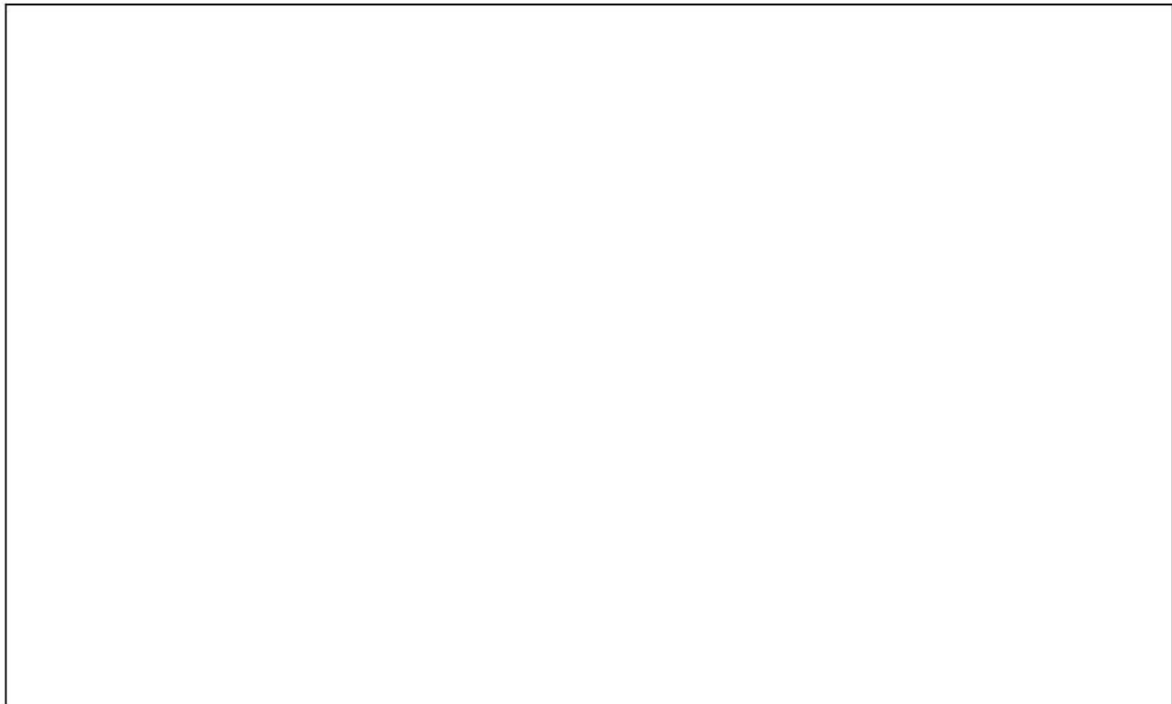
จังหวัด โทรศัพท์ โทรสาร

มี เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ

ประกอบกิจการประเภท

ใบอนุญาตเลขที่ (ถ้ามี) ออกให้โดย หมดอายุ

ซึ่งมีแผนผังแสดงการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย ดังนี้

ได้เก็บสถิติและข้อมูลซึ่งแสดงผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียปรากฏตามตาราง ดังนี้

- หมายเหตุ ๑. ให้กรอกสถิติและข้อมูลเฉพาะในกรณีที่มีสถิติและข้อมูลนั้น ๆ ในแต่ละวัน
๒. ในกรณีระบบบำบัดน้ำเสียที่มีการติดตั้งเครื่องตรวจวัดคุณภาพน้ำทั้งแบบอัตโนมัติ ให้แนบผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทั้งทุกวันแยกตามพารามิเตอร์ที่ตรวจวัด และทำการสรุปผลเป็นสถิติและข้อมูลรายเดือน

ขอรับรองว่าการบันทึกสถิติและข้อมูลตามตารางข้างต้นถูกต้องทุกประการ
 เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ
 (.....)
 ผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสีย
 (.....)
 ใบอนุญาตเลขที่ หมดอายุ
 ออกให้โดย
 ผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย
 (.....)
 ใบอนุญาตเลขที่ หมดอายุ
 ออกให้โดย

แบบ ทส. ๒

รายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย

๑. ข้อมูลทั่วไป

แหล่งกำเนิดมลพิษ ตั้งอยู่เลขที่ หมู่ที่ ซอย
 ถนน แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ
 จังหวัด โทรศัพท์ โทรสาร
 มี เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ
 ประกอบกิจการประเภท
 ใบอนุญาตเลขที่ (ถ้ามี) ออกให้โดย หมดอายุ
 ในการนี้ ขอรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียของแหล่งกำเนิดมลพิษสำหรับ
 เดือน พ.ศ. ตามที่ได้กำหนดในมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม
 และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในฐานะ

..... เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ
 (.....)

..... ผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสีย
 (.....)

ใบอนุญาตเลขที่ หมดอายุ
 ออกให้โดย

..... ผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย
 (.....)

ใบอนุญาตเลขที่ หมดอายุ
 ออกให้โดย

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับระบบบำบัดน้ำเสีย และแหล่งรองรับน้ำทิ้ง

(๑) ประเภท/ชนิดของระบบบำบัดน้ำเสีย
 ความสามารถในการรองรับน้ำเสียของระบบบำบัดน้ำเสีย ลบ.ม./วัน

(๒) การทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย แบบต่อเนื่อง ชั่วโมง/วัน
 แบบไม่ต่อเนื่อง (ระบุ)

(๓) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในระบบบำบัดน้ำเสีย เครื่องสูบน้ำ เครื่องเติมอากาศ
 เครื่องกวน/ผสมน้ำเสีย เครื่องกวน/ผสมสารเคมี
 เครื่องสูบลตะกอน อื่น ๆ (ระบุ)

(๔) แหล่งรองรับน้ำทิ้ง (ระบุ)

(๕) วิธีจัดการตะกอนที่เกิดขึ้นจากระบบบำบัดน้ำเสียและวิธีการกำจัด

๓. สรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียเป็นรายเดือน

(๑) ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของระบบบำบัดน้ำเสีย (หน่วย)

(๒) ปริมาณน้ำใช้ในกิจกรรมของแหล่งกำเนิดมลพิษ (ลบ.ม.)

(๓) ปริมาณน้ำเสียที่เข้าระบบบำบัดน้ำเสีย (ลบ.ม.)

(๔) การระบายน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสีย

(๕) ปริมาณสารเคมีหรือสารสกัดชีวภาพที่ใช้ (ลิตรหรือกิโลกรัม)

(๖) การทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย

- ระบบบำบัดน้ำเสีย ปกติ ผิดปกติ (ระบุ)
- เครื่องสูบน้ำ ปกติ ผิดปกติ (ระบุ)
- เครื่องเติมอากาศ ปกติ ผิดปกติ (ระบุ)
- เครื่องกวน/ผสมน้ำเสีย ปกติ ผิดปกติ (ระบุ)
- เครื่องกวน/ผสมสารเคมี ปกติ ผิดปกติ (ระบุ)
- เครื่องสูบลตะกอน ปกติ ผิดปกติ (ระบุ)
- อื่น ๆ ปกติ ผิดปกติ (ระบุ)

(๗) ปริมาณตะกอนส่วนเกินที่เกิดขึ้นจากระบบบำบัดน้ำเสียที่นำไปกำจัด (ลบ.ม.)

(๘) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

.....

- คำเตือน ๑. เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสีย หรือผู้รับจ้าง ให้บริการบำบัดน้ำเสียผู้ใดไม่จัดเก็บสถิติ ข้อมูล หรือไม่ทำบันทึกหรือรายงาน ตามมาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๑๐๖
๒. ผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสียหรือผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียผู้ใดทำบันทึกหรือรายงาน โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๑๐๗

หน้า ๖

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓๙ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๘๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้การเก็บสถิติและข้อมูล การจัดทำบันทึก รายละเอียดและรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนด ในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก จ

ประกาศกรมประมง

เรื่อง การนำเข้าสัตว์น้ำบางชนิดเข้ามาในราชอาณาจักร ประเภทกุ้งทะเล

พ.ศ. ๒๕๕๗

ตามที่กรมประมงได้ออกประกาศฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ แจ้งการงดออกหนังสืออนุญาตให้นำกุ้งทะเล จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่ กุ้งขาว (*Penaeus vannamei*) กุ้งกุลาดำ (*Penaeus monodon*) กุ้งฟ้า (*Penaeus stylirostris*) ที่มาจากประเทศอินโดนีเซียและประเทศบราซิล เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว จนกว่าสถานการณ์จะเปลี่ยนแปลง ต่อมากรมประมงได้ออกประกาศฉบับลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๗ มีสาระสำคัญว่ากรมประมงจะออกหนังสืออนุญาตให้นำกุ้งทะเล จำนวน ๓ ชนิดดังกล่าวที่มาจากประเทศอินโดนีเซียและประเทศบราซิลเข้ามาในราชอาณาจักรได้เฉพาะกรณีที่กุ้งทะเลนั้นต้องเป็นกุ้งสุกหรือเป็นกุ้งซึ่งผ่านความร้อนที่ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ องศาเซลเซียส เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ นาที นั้น

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาโรคตับวายเฉียบพลัน หรือ Acute Hepatopancreatic Necrosis Disease (AHPND) ในกุ้งทะเล (กลุ่มอาการตายด่วน กลุ่มอาการตับวายเฉียบพลันหรือ Early Mortality Syndrome (EMS)) ทำให้ผลผลิตกุ้งในประเทศมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการในประเทศ ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการแปรรูปกุ้งเพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศ ดังนั้น จึงสมควรผ่อนคลายมาตรการงดออกหนังสืออนุญาตให้นำกุ้งทะเล จำนวน ๓ ชนิดดังกล่าวจากประเทศอินโดนีเซียและประเทศบราซิล โดยกรมประมงจะออกหนังสืออนุญาตให้นำสัตว์น้ำบางชนิด เข้ามาในราชอาณาจักร ประเภท กุ้งทะเล จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่ กุ้งขาว (*Penaeus vannamei*) กุ้งกุลาดำ (*Penaeus monodon*) กุ้งฟ้า (*Penaeus stylirostris*) เพิ่มเติมเฉพาะกรณีการนำเข้าพ่อแม่พันธุ์กุ้งทะเลชนิดดังกล่าว โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

๑. สถานที่หรือฟาร์มนำเข้าจะต้องได้รับการขึ้นทะเบียนตามระเบียบกรมประมงว่าด้วยการขึ้นทะเบียนฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลเพื่อการนำเข้ามาเพาะพันธุ์ พ.ศ. ๒๕๕๗

๒. ผู้นำเข้าจะต้องมีสถานกักกันสัตว์น้ำที่ได้ผ่านการตรวจรับรองตามมาตรฐานที่กรมประมงกำหนด ตามระเบียบกรมประมงว่าด้วยการตรวจรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำ และที่พักซากสัตว์น้ำ เพื่อการนำเข้าส่งออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๔

๓. พ่อแม่พันธุ์กุ้งทะเลที่นำเข้าจะต้องมีหนังสือรับรองสุขภาพ (Health Certificate) จากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของประเทศที่ส่งออก โดยมีสาระสำคัญในการรับรอง ดังนี้

๓.๑. กุ้งทะเลมีชีวิตมาจากประเทศ เขต หรือ ฟาร์มซึ่งปลอดจากโรคโดยมีระบบการเฝ้าระวังโรคเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๒ ปี โดยการตรวจวินิจฉัยโรคตามมาตรฐานกำหนดโดยสำนักงานโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ หรือ Office des International Epizooties (OIE)

๓.๒. กุ้งทะเลมีสุขภาพดี ไม่แสดงอาการป่วยหรือติดเชื้อโรค (No clinical sign of significant infectious disease or pathogen) ตามบัญชีรายชื่อโรคระบาดจากสำนักงานโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE-Listed disease) เป็นระยะเวลา ๙๐ วัน ก่อนส่งออก และ

- ๒ -

๓.๓. ไม่พบว่ามี การตายที่ผิดปกติในระยะเวลา ๓ เดือน ก่อนส่งออกและรับรองการปลอดเชื้อ SPF (Specific Pathogenic Free) โดยใช้การตรวจด้วยเทคนิค PCR หรือตรวจตามวิธีที่ OIE กำหนด โดยมีรายชื่อโรค ดังนี้

๓.๓.๑. โรคจุดขาว (WSSV, White Spot Syndrome Virus)

๓.๓.๒. โรคหัวเหลือง (YHV, Yellowhead Virus)

๓.๓.๓. โรคทอรา (TSV, Taura Syndrome Virus)

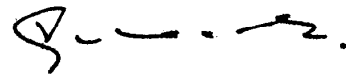
๓.๓.๔. โรคแคะแกรน (IHNV, Infectious Hypodermal and Hematopoietic Necrosis Virus)

๓.๓.๕. โรคไอเอ็มเอ็น (IMN, Infectious Myonecrosis)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

(นายจุมพล สงวนสิน)

อธิบดีกรมประมง

ประกาศกรมประมง

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำและที่พักซากสัตว์น้ำ

ตามที่กรมประมงได้ออกระเบียบกรมประมงว่าด้วยการตรวจรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำและที่พักซากสัตว์น้ำเพื่อการนำเข้า นำออกหรือนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้กรมประมงดำเนินการประกาศมาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำและที่พักซากสัตว์น้ำเพื่อให้การรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำและที่พักซากสัตว์น้ำที่มีชื่อของกรมประมงเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้การควบคุมโรคระบาดจากการนำเข้าสัตว์น้ำหรือซากสัตว์น้ำ นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ แห่งระเบียบกรมประมงว่าด้วยการตรวจรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำและที่พักซากสัตว์น้ำเพื่อการนำเข้า นำออกหรือนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๔ อธิบดีกรมประมง จึงออกประกาศกำหนดรายละเอียดมาตรฐานการตรวจรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำหรือที่พักซากสัตว์น้ำเพื่อการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ประกาศฉบับนี้มีผลบังคับเมื่อพ้น ๓๐ วันนับถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายวิมล จันทโรทัย)
อธิบดีกรมประมง

กรมประมง
มาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำ

หน้า ๑ จาก ๕

ขอบข่าย

มาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำนี้ เป็นมาตรฐานสำหรับสถานกักกันสัตว์น้ำมีชีวิตจากการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร ที่ใช้กักกันสัตว์น้ำเพื่อป้องกัน สัตว์เกิดอาการ และตรวจวิเคราะห์โรค เพื่อประโยชน์ ในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรคชนิดที่ต้องควบคุม โดยเน้นการจัดการด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยทางชีวภาพเป็นหลัก

นิยาม

สัตว์น้ำ หมายถึง สัตว์ประเภท กุ้ง จระเข้ ตะพาน้ำ เต่า ปลา ปู หอย และให้หมายความรวมถึง สัตว์น้ำประเภทอื่นที่จะได้มีการกำหนดให้เป็นสัตว์ชนิดอื่นตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

สถานกักกันสัตว์น้ำ หมายถึง สถานกักกันสัตว์น้ำเพื่อการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

ข้อกำหนด

๑. ความเป็นสัดส่วนของสถานกักกันสัตว์น้ำ

สถานกักกันสัตว์น้ำต้องแยกจากสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำส่วนอื่นอย่างชัดเจน

๒. ผนังกั้นรอบสถานกักกันสัตว์น้ำ

สถานกักกันสัตว์น้ำต้องมีผนังที่สามารถป้องกันการกระเด็น การรั่วซึม และการไหลของน้ำไปสู่พื้นที่ นอกบริเวณห้องกักกัน และสามารถป้องกันสัตว์ต่างๆ เช่น สุนัข แมว นก ปู ฯลฯ ไม่ให้ผ่านเข้า-ออกได้

๓. ระบบป้องกันเชื้อโรคที่อาจติดมากับบุคคลที่ผ่านเข้า-ออกสถานกักกันสัตว์น้ำ

๓.๑ สถานกักกันสัตว์น้ำมีทางเข้า-ออกทางเดียวเพื่อป้องกันสัตว์ต่าง ๆ และผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง เข้ามาภายในสถานกักกัน

๓.๒ บริเวณทางเข้า-ออก มีอ่างล้างมือซึ่งมีท่อต่อไปยังบ่อฆ่าเชื้อในน้ำทิ้ง และมีอ่างย่ำเท้าที่มี ทางเดินผ่านน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนเข้า-ออกจากสถานกักกัน ซึ่งเป็นอ่างที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ มีขนาดความ กว้างของขอบด้านในไม่ต่ำกว่า ๑ เมตร และมีความยาวเลยขอบประตูออกไปทั้งสองข้าง เพื่อป้องกันการก้าว ข้ามโดยไม่ผ่านน้ำยาฆ่าเชื้อ สำหรับสารเคมีฆ่าเชื้อโรคที่แนะนำให้ใช้ ได้แก่ ไอโอดีน (Iodine หรือ Iodophors) ๒๐๐ กรัมของสารออกฤทธิ์ต่อน้ำ ๑ ดัน หรือแคลเซียมไฮโปคลอไรท์ ๒๐๐ กรัมของสารออกฤทธิ์ต่อน้ำ ๑ ดัน และจะต้องเปลี่ยนน้ำและเติมสารเคมีฆ่าเชื้อใหม่ทุกวัน

๓.๓ มีรองเท้าบูทยางที่ไม่รั่วหรือชำรุดให้เปลี่ยน และควบคุมให้ใช้เฉพาะในสถานกักกัน สัตว์น้ำเท่านั้น

๔. ระบบฆ่าเชื้อในน้ำทิ้ง

๔.๑ ระบบฆ่าเชื้อในน้ำทิ้งของสถานกักกันสัตว์น้ำ ต้องแยกจากระบบการเลี้ยงสัตว์น้ำส่วนอื่น ทางระบายน้ำจากระบบกักกันสู่ระบบฆ่าเชื้อในน้ำทิ้งต้องสามารถป้องกันการปนเปื้อนของเชื้อโรคสู่ระบบการ เลี้ยงสัตว์น้ำส่วนอื่นและสิ่งแวดล้อม โดยบ่อฆ่าเชื้อในน้ำทิ้งต้องมีความจุทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์

กรมประมง
มาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำ

หน้า ๒ จาก ๕

ของความจุของบ่อกักกันและต้องเป็นบ่อที่อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ดี มีการป้องกันไม่ให้เชื้อโรคออกไปปนเปื้อนนอกระบบ

กรณีที่มีระบบกรองในบ่อกักกันหรือระบบอื่นๆมาช่วยฆ่าเชื้อในน้ำก่อนถึงปริมาตรของบ่อฆ่าเชื้อต้องมีความจุไม่น้อยกว่า ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ของความจุของบ่อกักกัน

๕.๒ น้ำทิ้งจากสถานกักกันต้องมีการฆ่าเชื้อก่อนปล่อยสู่สภาพแวดล้อมในขณะที่ยังไม่ทราบผลการตรวจโรค และต้องระมัดระวังหรือป้องกันการทิ้งสารเคมีฆ่าเชื้อที่มีความเข้มข้นสูงสู่สภาพแวดล้อม ตัวอย่างวิธีการฆ่าเชื้อในบ่อฆ่าเชื่อน้ำทิ้ง ได้แก่ การใช้คลอรีนผง หรือแคลเซียมไฮโปคลอไรท์ (Calcium hypochlorite) ๓๐ กรัม ของสารออกฤทธิ์ต่อน้ำ ๑ ตัน ทิ้งไว้อย่างน้อย ๓ ชั่วโมง แล้วเติมโซเดียมไฮโอซัลเฟต ๘๕ กรัมต่อน้ำ ๑ ตัน เพื่อทำลายฤทธิ์ของคลอรีน หรือทิ้งไว้จนกว่าคลอรีนจะสลายไปเอง

๕. สุขลักษณะของสถานกักกันสัตว์น้ำ

๕.๑. มีการป้องกันการหลุดรอดของสัตว์น้ำออกสู่ภายนอกสถานกักกัน เช่น มีตาข่ายคลุมบ่อ เพื่อป้องกันการกระโดดออกของสัตว์น้ำ มีตะแกรงกันทางระบายน้ำออก หรือใช้ระบบน้ำหมุนเวียนแบบปิด

๕.๒ บ่อกักกันต้องมีจำนวนและขนาดเพียงพอกับจำนวนและขนาดของสัตว์น้ำที่จะกักกัน และมีการทำหมายเลขประจำบ่อที่ชัดเจนและถาวรทุกบ่อ โดย

๕.๒.๑ บ่อกักกันปลาคาร์พที่มีระบบกรองที่ดีและให้อากาศสมบูรณ์ สามารถปล่อยปลาไม่เกินอัตราที่กำหนดดังนี้

ความยาวปลา (ซม.)	จำนวนปลาสูงสุด (ตัว/ลบ.ม.)
≤ ๑๐	๖๐๐
> ๑๐-๑๕	๒๕๐
> ๑๕-๒๕	๑๕๐
> ๒๕-๓๕	๕๐
> ๓๕-๔๕	๒๐
> ๔๕-๕๕	๑๒
ความยาวปลา (ซม.)	จำนวนปลาสูงสุด (ตัว/ลบ.ม.)
> ๕๕-๖๕	๘
> ๖๕-๗๕	๔
> ๗๕	๓

กรมประมง
มาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำ

หน้า ๓ จาก ๕

๕.๒.๒ บ่อกักกันปลาทองที่มีระบบกรองที่ดีและให้อากาศอย่างสมบูรณ์ สามารถปล่อยปลาไม่เกินอัตราที่กำหนดดังนี้

ความยาวปลา (ซม.)	จำนวนปลาสูงสุด (ตัว/ตร.ม.)
๑-๓	๕๐๐
> ๓-๕	๓๐๐
> ๕-๗	๑๕๐
> ๗-๙	๑๐๐
> ๙-๑๑	๕๐
> ๑๑-๑๕	๓๐
> ๑๕	๒๐

๕.๒.๓ บ่อกักกันปลากะรังที่มีระบบกรองที่ดีและให้อากาศสมบูรณ์ สามารถปล่อยปลาไม่เกินอัตราที่กำหนด ดังนี้

ความยาวปลา (ซม.)	จำนวนปลาสูงสุด (ตัว/ลบ.ม.)
๑- ๒	๑๐๐๐
> ๒-๕	๓๐๐
> ๕-๑๐	๑๐๐
> ๑๐-๑๕	๕๐
พ่อแม่พันธุ์	๑

๕.๒.๔ บ่อกักกันกุ้งที่มีระบบกรองที่ดีและให้อากาศสมบูรณ์ สามารถปล่อยพ่อแม่พันธุ์กุ้งในอัตราไม่เกิน ๑๐ ตัวต่อตารางเมตร

๕.๒.๕ บ่อกักกันหอยเปาอื้อที่มีระบบกำจัดของเสียที่มีประสิทธิภาพสามารถกักกันหอยในอัตราไม่เกิน ๑ กิโลกรัมต่อตารางเมตร

๕.๓ พื้นที่ภายในสถานกักกันสัตว์น้ำต้องมีระบบระบายน้ำ หรือการจัดการน้ำทิ้งและน้ำล้นให้ลงสู่บ่อฆ่าเชื้อในน้ำทิ้งทั้งหมด

๕.๔ สภาพภายในสถานกักกัน พื้นทางเดิน ทางระบายน้ำ บ่อกักสัตว์น้ำ ระบบให้อากาศ มีการรักษาความสะอาด จัดพื้นที่เป็นสัดส่วนให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี

๕.๕ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในสถานกักกันสัตว์น้ำ เช่น สวิง สายยาง หัวทราย ฯลฯ ต้องมีการทำความสะอาดหลังการใช้งาน มีการจัดเก็บเป็นระเบียบ และไม่นำไปใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากกิจกรรมการกักกันสัตว์น้ำ

๕.๖ ขยะหรือสิ่งที่ไม่ต้องการในสถานกักกันสัตว์น้ำต้องมีการกำจัดที่ถูกต้อง เช่น ถุงพลาสติก/ ภาชนะบรรจุสัตว์น้ำต้องฆ่าเชื้อก่อนทิ้ง หรือนำไปใช้ต่อ

กรมประมง
มาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำ

หน้า ๔ จาก ๕

๖. ระบบน้ำใช้และระบบให้อากาศ

๖.๑ สถานกักกันต้องมีบ่อพักน้ำที่สามารถเก็บกักน้ำสำหรับใช้ในระหว่างกักกันได้อย่างเพียงพอ โดยสถานกักกันปลาทอง/ปลาคาร์พ/กุ้งทะเล ต้องมีบ่อพักน้ำปริมาตรอย่างน้อย ๒๕ เปอร์เซ็นต์ของปริมาตรบ่อกักกัน สถานกักกันปลากระดังง์ต้องมีบ่อพักน้ำปริมาตรอย่างน้อย ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของปริมาตรบ่อกักกัน และสถานกักกันหอยต้องมีบ่อพักน้ำปริมาตรไม่น้อยกว่า ๒ เท่าของปริมาตรบ่อกักกัน

๖.๒ น้ำที่ใช้ในสถานกักกันสัตว์น้ำ ต้องใส สะอาด หากใช้น้ำประปาต้องมีการทำลายฤทธิ์ของคลอรีน หรือพักไว้จนกว่าคลอรีนจะสลายตัวถึงระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำ หากใช้น้ำจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่ น้ำประปาหรือน้ำบาดาลต้องมีการกรองและฆ่าเชื้อในน้ำแล้วทำลายฤทธิ์ของสารฆ่าเชื้อจนอยู่ในระดับที่ปลอดภัยต่อสัตว์น้ำ ตัวอย่างวิธีการฆ่าเชื้อในระบบเตรียมน้ำ ได้แก่ การใช้คลอรีนผง หรือแคลเซียม ไฮโปคลอไรท์ (Calcium hypochlorite) ๓๐ กรัม ของสารออกฤทธิ์ต่อน้ำ ๑ ตัน ทิ้งไว้อย่างน้อย ๓ ชั่วโมง แล้วเติมโซเดียม ไฮโอซัลเฟต ๔๕ กรัมต่อน้ำ ๑ ตัน เพื่อทำลายฤทธิ์ของคลอรีน หรือทิ้งไว้จนกว่าคลอรีนจะสลายไปเอง หรืออาจใช้โอโซน (Ozone) ปริมาณ ๐.๒-๑ มิลลิกรัม/ลิตร นาน ๓ นาที แทนการใช้คลอรีน

๖.๓ มีระบบให้อากาศในน้ำที่ใช้ในสถานกักกันสัตว์น้ำ โดยเฉพาะกรณีที่ใช้ร่วมกับระบบอื่น ต้องมีระบบกันน้ำไหลย้อนกลับของน้ำเข้าไปในท่อลม

๗. อาหาร ยา และสารเคมี

๗.๑ ภาชนะให้อาหารสำเร็จรูป ต้องเป็นอาหารที่มีการเก็บรักษาอย่างดีในภาชนะที่ปิดมิดชิด ป้องกันแสงแดด และความชื้น รวมทั้งป้องกันสัตว์ เช่น นก หนู และแมลง

๗.๒ การใช้ยาและสารเคมี ควรใช้เมื่อจำเป็นเท่านั้น ใช้ด้วยความระมัดระวัง และไม่หึ่งสารเคมีที่มีความเข้มข้นสูงลงสู่สภาพแวดล้อม มีการเก็บยาและสารเคมีเป็นระเบียบ ในภาชนะที่ปิดมิดชิด ป้องกันแสงแดด และความชื้น หรือเก็บตามคำแนะนำที่ระบุไว้ที่บรรจุภัณฑ์ และเก็บในที่ที่ปลอดภัย

๘. บุคลากรสำหรับดูแลสัตว์น้ำระหว่างกักกัน

มีบุคลากรสำหรับดูแลสัตว์น้ำระหว่างกักกันโดยเฉพาะ

๙. ข้อปฏิบัติในระหว่างการกักกันสัตว์น้ำ

๙.๑ ในระหว่างการกักกัน ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำออกจากบริเวณกักกันโดยเด็ดขาด

๙.๒ หากได้รับหนังสืออนุญาตให้ปล่อยกักกันจากกรมประมงแล้ว ให้ทำการฆ่าเชื้อโรค และทำความสะอาดระบบกักกันทั้งหมดก่อนที่จะนำสัตว์น้ำชุดใหม่เข้ากักกัน

๙.๓ หากพบว่าสัตว์น้ำที่กักกันป่วยหรือมีอาการผิดปกติ ให้แจ้งกรมประมงทันทีและทำการควบคุมโรคตามคำแนะนำของกรมฯ อย่างเคร่งครัด

๙.๔ สัตว์น้ำที่ตายในขณะที่กักกันต้องเก็บรักษาในภาชนะที่ปิดมิดชิด และแช่เย็นหรือแช่เยือกแข็งไว้ในสถานกักกัน เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้ทำการตรวจสอบโรค และตรวจนับจำนวนสัตว์น้ำ ภายในสถานกักกัน สัตว์น้ำต้องมีอุปกรณ์แช่เย็น หรือแช่เยือกแข็ง หรือสถานที่วางสำหรับวางอุปกรณ์แช่เย็นหรือแช่เยือกแข็ง เพื่อเก็บซากสัตว์น้ำที่ตายระหว่างกักกัน

๙.๕ ในระหว่างการกักกันสัตว์น้ำไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าไปในสถานกักกันสัตว์น้ำ

กรมประมง
มาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำ

หน้า ๕ จาก ๕

๑๐. เอกสารบันทึกการปฏิบัติงาน และประวัติสัตว์น้ำระหว่างการกักกันและหลังการกักกัน
- ๑๐.๑ มีคู่มือการปฏิบัติงานประจำสถานกักกันสัตว์น้ำที่มีเนื้อหาครอบคลุมข้อกำหนดของการกักกันสัตว์น้ำ และมีแผนผังแสดงพื้นที่ใช้สอยของสถานกักกันอย่างชัดเจน
 - ๑๐.๒ กรณีใช้น้ำจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากน้ำประปาหรือน้ำบาดาล ต้องมีการบันทึกข้อมูลการใช้และการทำความสะอาดระบบเตรียมน้ำทุกครั้ง
 - ๑๐.๓ มีการบันทึกข้อมูลการใช้ระบบฆ่าเชื้อในน้ำทั้งอย่างครบถ้วนและสม่ำเสมอ
 - ๑๐.๔ มีการบันทึกข้อมูลการเตรียม การเติม หรือการเปลี่ยนถ่ายน้ำยาฆ่าเชื้อในอ่างน้ำยาสำหรับบุคคลเดินผ่านก่อนเข้า - ออกสถานกักกันสัตว์น้ำอย่างสม่ำเสมอ
 - ๑๐.๕ มีการบันทึกการเข้า- ออกสถานกักกันสัตว์น้ำของทั้งบุคลากรผู้ดูแลสัตว์น้ำและเจ้าหน้าที่ของกรมประมง
 - ๑๐.๖ มีการบันทึกสุขภาพ อาการป่วย การตาย และการบำบัดรักษาสัตว์น้ำที่กักกันอย่างสม่ำเสมอ
 - ๑๐.๗ มีการบันทึกข้อมูลที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้เกี่ยวกับชนิด จำนวน แหล่งที่มาของสัตว์น้ำที่ถูกส่งกักกัน และการเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำภายในสถานกักกัน
 - ๑๐.๘ มีการบันทึกการเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำหลังจากถอนการกักกันอย่างสม่ำเสมอ
 - ๑๐.๙ มีการจัดเก็บเอกสารที่ออกให้โดยกรมประมง รวมทั้งบันทึกการปฏิบัติงานต่างๆ อย่างเป็นระเบียบ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบย้อนกลับได้ไม่น้อยกว่า ๒ ปี

กรมประมง
มาตรฐานที่ฟักซากสัตว์น้ำ

หน้า ๑ จาก ๓

ขอบข่าย

มาตรฐานที่ฟักซากสัตว์น้ำนี้ เป็นมาตรฐานสำหรับที่ฟักซากสัตว์น้ำที่ตายแล้วทั้งตัว หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของสัตว์น้ำจากการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร ที่ใช้ฟักซากสัตว์น้ำเพื่อป้องกัน และตรวจวิเคราะห์โรค เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรคชนิดที่ต้องควบคุม โดยเน้นการจัดการด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยทางชีวภาพเป็นหลัก

นิยาม

ซากสัตว์น้ำ หมายถึง ร่างกายหรือส่วนของร่างกายสัตว์น้ำประเภท กุ้ง จระเข้ ตะพาบน้ำ เต่า ปลา ปู หอย ที่ตายแล้ว และยังไม่ได้แปรสภาพเป็นอาหารสุก หรือสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูป

ที่ฟักซากสัตว์น้ำ หมายถึง ที่ฟักซากสัตว์น้ำเพื่อการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

ข้อกำหนด

๑. โครงสร้าง

๑.๑ มีโครงสร้างและการออกแบบพื้น ผนัง และเพดานที่เหมาะสม ทำความสะอาดได้ง่าย ดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี และสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

๑.๒ บริเวณที่เก็บเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัวของพนักงานแยกเป็นสัดส่วน สะอาด และมีการระบายอากาศที่ดี ไม่อับชื้น

๑.๓ บริเวณรอบตัวอาคารสะอาด ไม่มีกองขยะหรือเศษสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว ถ้ามีสนามหญ้า ต้องตัดหญ้าให้สั้นอยู่เสมอ ไม่ทำให้เป็นแหล่งที่อยู่และเพาะพันธุ์ของหนู แมลง หรือสัตว์อื่นๆ

๑.๔ อาคารอยู่ในสภาพดี ไม่มีช่องเปิดที่จะเป็นทางเข้าของสัตว์ต่างๆ

๒. วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ

๒.๑ วัสดุ อุปกรณ์ที่สัมผัสกับวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ต้องทำด้วยวัสดุผิวเรียบ ไม่มีรอยแตก ทำความสะอาดง่ายไม่ดูดซับน้ำ ไม่เป็นสนิม เครื่องมือทุกชนิดออกแบบเหมาะสมกับการใช้งาน และสะดวกในการรักษาความสะอาดรวมทั้งมีการป้องกันที่เหมาะสมไม่ให้เกิดการปลอมปนของน้ำมันหล่อลื่น หรือน้ำมันเครื่องไปยังวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์

๒.๒ ล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ ตามแผนการทำความสะอาด และฆ่าเชื้ออย่างสม่ำเสมอ

๒.๓ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ทำความสะอาดฆ่าเชื้อแล้ว ต้องมีที่จัดเก็บที่เหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อน โดยเฉพาะพื้นผิวที่ต้องสัมผัสกับซากสัตว์น้ำ

๓. บุคลากร

๓.๑ พนักงานที่มีโอกาสสัมผัสกับวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์โดยตรง ต้องมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นพาหะของโรคทางเดินอาหาร และไม่มีแผลเปิดหรือแผลติดเชื้อ หรือแผลอื่นๆ

กรมประมง
มาตรฐานที่פקซกสัตว์น้ำ

หน้า ๒ จาก ๓

ที่ทำให้เกิดการปนเปื้อนไปยังผลิตภัณฑ์ นอกจากจะมีการป้องกันที่เหมาะสม เช่น ปิดแผลด้วยแผ่นพลาสติก และสวมถุงมืออีกชั้น

๓.๒ พนักงานที่มีโอกาสสัมผัสกับวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์โดยตรง ต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพ ทั้งโรคติดต่อร้ายแรงและโรคทางเดินอาหารอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง พร้อมเก็บบันทึกผลการตรวจ

๓.๓ ปฏิบัติงานอย่างถูกสุขลักษณะ

๓.๔ พนักงานที่สัมผัสกับวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์โดยตรงต้องล้างมือให้สะอาดก่อนปฏิบัติงาน ทุกครั้ง รวมทั้งในระหว่างปฏิบัติงานตามความเหมาะสม และทุกครั้งหลังใช้ห้องสุขา

๓.๕ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและรองเท้าที่ใส่ทำงานต้องสะอาด และเปลี่ยนในบริเวณที่จัดให้

๓.๖ ห้ามรับประทานอาหารและสูบบุหรี่ขณะปฏิบัติงาน ไม่ไอ/จามใส่วัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ และดื่มน้ำลายในบริเวณปฏิบัติงาน

๔. ขั้นตอนการล้างทำความสะอาด

๔.๑ หากมีการล้างทำความสะอาดผลิตภัณฑ์ก่อนการแช่แข็ง ต้องแยกบริเวณล้างทำความสะอาดอย่างเป็นสัดส่วน สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนในระหว่างการล้าง และอยู่ในสภาพสะอาด

๔.๒ วิธีการล้างทำความสะอาดต้องไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ ไปยังวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์ ต้องเปลี่ยนถ่ายน้ำที่ใช้ในการล้างทำความสะอาดตามระยะเวลาและความถี่ที่เหมาะสม

๕. ขั้นตอนการแช่เยือกแข็งและบรรจุ

๕.๑ ในกรณีที่มีขั้นตอนการแช่เยือกแข็ง อุณหภูมิการแช่เยือกแข็งต้องไม่สูงกว่า -30°C และบันทึกอุณหภูมิทุกครั้งที่มีการใช้งาน เครื่องแช่เยือกแข็งต้องมีประสิทธิภาพ

๕.๒ การแช่เยือกแข็งและบรรจุผลิตภัณฑ์ต้องไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อน

๖. กระบวนการเก็บรักษาวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ในห้องเย็น

๖.๑ มีการแยกอุณหภูมิหรือผลิตภัณฑ์อย่างชัดเจน พร้อมบันทึกรายละเอียดแหล่งที่มาและเก็บไว้เพื่อตรวจสอบ

๖.๒ การจัดเก็บวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ในห้องต้องไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน มีอุปกรณ์รองพื้น และแยกแต่ละชนิดไม่ปะปนกัน การจัดวางต้องเป็นระเบียบไม่ทำให้ผลิตภัณฑ์เสียหาย มีช่องว่างระหว่างแถว และห่างจากผนังอย่างเหมาะสม เพื่อให้ความเย็นไหลเวียนได้ทั่วถึง

๖.๓ ดูแลรักษาความสะอาดของห้องเก็บ ตลอดจนทางเดินอย่างสม่ำเสมอ

๖.๔ ระบบการทำความเย็นของห้องเย็นมีกำลังเพียงพอ ที่จะรักษาอุณหภูมิในห้องเย็นได้ตามที่กำหนดโดยไม่ให้สูงกว่า -18°C ตลอดจนควบคุมการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิไม่ให้สูงขึ้นเกินกว่า 4°C จากที่กำหนด ขณะขนถ่ายผลิตภัณฑ์

๖.๕ มีอุปกรณ์วัด (probe) และแสดงอุณหภูมิของห้องเย็นที่ถูกต้องแม่นยำ ติดตั้งในตำแหน่งที่เหมาะสม และอ่าน ได้สะดวก ชัดเจน มีเครื่องบันทึกอุณหภูมิอัตโนมัติ และมีพนักงานทวนสอบอุณหภูมิตามความถี่ที่เหมาะสม

กรมประมง
มาตรฐานที่หักซากสัตว์น้ำ

หน้า ๓ จาก ๓

๗. สิ่งจำเป็นสำหรับสุขลักษณะ

๗.๑ น้ำที่ใช้ในการสัมผัสสัตว์ตูดิบและผลิตภัณฑ์ ต้องสะอาดมีคุณภาพเทียบเท่ากับน้ำบริโภค กรณีมีน้ำที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น น้ำดับเพลิง น้ำล้างพื้นลานจอดรถ ต้องมีระบบท่อแยกอย่างชัดเจน ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน

๗.๒ ในกรณีที่มีขั้นตอนการทำงานที่ต้องสัมผัสสัตว์ตูดิบและผลิตภัณฑ์ ต้องมีอ่างล้างมือ ชนิดไม่ใช้มือสัมผัส สบู่เหลว และอุปกรณ์ทำให้มือแห้ง ติดตั้งในตำแหน่งที่เหมาะสมต่อการใช้งาน

๗.๓ ห้องสุขาต้องสะอาดและมีจำนวนเพียงพอกับพนักงาน มีอ่างล้างมือชนิดไม่ใช้มือสัมผัส สบู่เหลว อุปกรณ์ทำให้มือแห้ง และต้องมีบ่อน้ำยาฆ่าเชื้อสำหรับล้างรองเท้าหรือเปลี่ยนรองเท้าสำหรับเข้าห้องสุขา

๗.๔ น้ำที่ผ่านการใช้ในสถานที่หักซากสัตว์น้ำ ไม่ว่าจะเป็น้ำจากอ่างล้างมือ น้ำจากการทำความสะอาดพื้น น้ำที่ล้างวัสดุอุปกรณ์ น้ำที่สัมผัสกับซากสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์ หรือน้ำจากกระบวนการอื่น ต้องระบายเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำโดยไม่ปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกโดยตรง และฆ่าเชื้อโดยใช้สารเคมี เช่น แคลเซียมไฮโปคลอไรท์ที่มีสารออกฤทธิ์คลอรีนความเข้มข้น ๓๐ กรัมต่อน้ำ ๑ ตัน (๓๐ ppm) นานอย่างน้อย ๓ ชั่วโมง หรือวิธีอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อ

๗.๕ ต้องบันทึกผลการตรวจติดตามการทำความสะอาดเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคจาก อุปกรณ์ ภาชนะ ที่บรรจุหรือสัมผัสกับซากสัตว์น้ำ

ภาคผนวก ช

แบบ จ.ส.น. 3

 หนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ (AQUATIC ANIMAL MOVEMENT DOCUMENT) กรมประมง (DEPARTMENT OF FISHERIES)																																									
Ref.no. <input type="text"/>	เลขที่ 04 เล่มที่ 0001 ออกโดย <input type="text"/> วันที่ออก <input type="text"/>																																								
ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้เลี้ยง : ชื่อผู้เลี้ยง <input type="text"/> เลขทะเบียนฟาร์ม <input type="text"/> ที่ตั้งฟาร์ม <input type="text"/> เลขบัตรประชาชน <input type="text"/> หนังสือกำกับลูกพันธุ์เลขที่ <input type="text"/> มาตรฐานฟาร์ม ☐ CoC ☐ GAP ☐ Safety level ☐ อื่นๆ ระบุ <input type="text"/> เลขมาตรฐานฟาร์ม <input type="text"/> ชื่อสัตว์น้ำ <input type="text"/> บ่อที่ <input type="text"/> ขนาดบ่อ <input type="text"/> ไร่ (ตัวอักษร <input type="text"/> ไร่) ปริมาณที่จับรวมประมาณ <input type="text"/> กก. ขนาดเฉลี่ยประมาณ <input type="text"/> ตัว/กก.วันที่จับ <input type="text"/> (ตัวอักษร <input type="text"/> กก.) ลงนามผู้เลี้ยง <input type="text"/> ลงนามเจ้าหน้าที่ <input type="text"/> (<input type="text"/>) (<input type="text"/>)																																									
ส่วนที่ 2 ผู้ซื้อจากส่วนที่ 1 : ชื่อผู้ซื้อ <input type="text"/> เลขทะเบียนผู้ประกอบการ <input type="text"/> วันที่ซื้อ <input type="text"/> ที่อยู่ <input type="text"/> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>ขนาด ตัว/กก.</td> <td><input type="text"/></td> <td>ปริมาณรวม</td> <td><input type="text"/></td> <td>กก. ☐ คัดก่อนขาย ☐ ขายเหมาบ่อ</td> </tr> <tr> <td>ปริมาณ กก.</td> <td><input type="text"/></td> <td>(ตัวอักษร</td> <td><input type="text"/></td> <td>กก.)</td> </tr> </table> ลงนามผู้ขาย <input type="text"/> ลงนามผู้ซื้อ <input type="text"/> รายที่ <input type="text"/> (<input type="text"/>) (<input type="text"/>)		ขนาด ตัว/กก.	<input type="text"/>	ปริมาณรวม	<input type="text"/>	กก. ☐ คัดก่อนขาย ☐ ขายเหมาบ่อ	ปริมาณ กก.	<input type="text"/>	(ตัวอักษร	<input type="text"/>	กก.)																														
ขนาด ตัว/กก.	<input type="text"/>	ปริมาณรวม	<input type="text"/>	กก. ☐ คัดก่อนขาย ☐ ขายเหมาบ่อ																																					
ปริมาณ กก.	<input type="text"/>	(ตัวอักษร	<input type="text"/>	กก.)																																					
ส่วนที่ 3 ผู้ซื้อจากส่วนที่ 2 : <table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th>รายที่ 1</th> <th>รายที่ 2</th> <th>รายที่ 3</th> <th>รายที่ 4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ชื่อผู้ประกอบการ <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>ทะเบียนผู้ประกอบการ <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>สถานที่ตั้ง <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>ขนาด (ตัว/กก.) <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>ปริมาณ (กก.) <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>ปริมาณคงเหลือ(กก.) <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>วันที่ซื้อ <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>ลงนามผู้ขาย <input type="text"/></td> <td>ลงนามผู้ซื้อ <input type="text"/></td> <td colspan="2">ต้นฉบับมอบให้รายที่ <input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>(<input type="text"/>)</td> <td>(<input type="text"/>)</td> <td colspan="2">(<input type="text"/>)</td> </tr> </tbody> </table>		รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	ชื่อผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ทะเบียนผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	สถานที่ตั้ง <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ขนาด (ตัว/กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ปริมาณ (กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ปริมาณคงเหลือ(กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	วันที่ซื้อ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ลงนามผู้ขาย <input type="text"/>	ลงนามผู้ซื้อ <input type="text"/>	ต้นฉบับมอบให้รายที่ <input type="text"/>		(<input type="text"/>)	(<input type="text"/>)	(<input type="text"/>)	
รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4																																						
ชื่อผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
ทะเบียนผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
สถานที่ตั้ง <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
ขนาด (ตัว/กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
ปริมาณ (กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
ปริมาณคงเหลือ(กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
วันที่ซื้อ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
ลงนามผู้ขาย <input type="text"/>	ลงนามผู้ซื้อ <input type="text"/>	ต้นฉบับมอบให้รายที่ <input type="text"/>																																							
(<input type="text"/>)	(<input type="text"/>)	(<input type="text"/>)																																							
ส่วนที่ 4 ผู้ซื้อจากส่วนที่ 3 : <table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th>รายที่ 1</th> <th>รายที่ 2</th> <th>รายที่ 3</th> <th>รายที่ 4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ชื่อผู้ประกอบการ <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>ทะเบียนผู้ประกอบการ <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>สถานที่ตั้ง <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>ขนาด (ตัว/กก.) <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>ปริมาณ (กก.) <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>ปริมาณคงเหลือ(กก.) <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>วันที่ซื้อ <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>ลงนามผู้ขาย <input type="text"/></td> <td>ลงนามผู้ซื้อ <input type="text"/></td> <td colspan="2">ต้นฉบับมอบให้รายที่ <input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>(<input type="text"/>)</td> <td>(<input type="text"/>)</td> <td colspan="2">(<input type="text"/>)</td> </tr> </tbody> </table>		รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	ชื่อผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ทะเบียนผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	สถานที่ตั้ง <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ขนาด (ตัว/กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ปริมาณ (กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ปริมาณคงเหลือ(กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	วันที่ซื้อ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ลงนามผู้ขาย <input type="text"/>	ลงนามผู้ซื้อ <input type="text"/>	ต้นฉบับมอบให้รายที่ <input type="text"/>		(<input type="text"/>)	(<input type="text"/>)	(<input type="text"/>)	
รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4																																						
ชื่อผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
ทะเบียนผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
สถานที่ตั้ง <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
ขนาด (ตัว/กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
ปริมาณ (กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
ปริมาณคงเหลือ(กก.) <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
วันที่ซื้อ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
ลงนามผู้ขาย <input type="text"/>	ลงนามผู้ซื้อ <input type="text"/>	ต้นฉบับมอบให้รายที่ <input type="text"/>																																							
(<input type="text"/>)	(<input type="text"/>)	(<input type="text"/>)																																							
ส่วนที่ 5 ผู้ซื้อจากส่วนที่ 4 : <table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th>รายที่ 1</th> <th>รายที่ 2</th> <th>รายที่ 3</th> <th>รายที่ 4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ชื่อผู้ประกอบการ <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>ทะเบียนผู้ประกอบการ <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td>สถานที่ตั้ง <input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> </tbody> </table>		รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	ชื่อผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ทะเบียนผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	สถานที่ตั้ง <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																								
รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4																																						
ชื่อผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
ทะเบียนผู้ประกอบการ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						
สถานที่ตั้ง <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																						

ส่วนที่ 3 (ต่อ):	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8
ชื่อผู้ประกอบการ				
ทะเบียนผู้ประกอบการ	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□
สถานที่ตั้ง				
ขนาด (ตัว/กก.)				
ปริมาณ (กก.)				
ปริมาณคงเหลือ(กก.)				
วันที่ซื้อ				
ลงนามผู้ขาย	ลงนามผู้ซื้อ		ต้นฉบับมอบให้รายที่	
()	()		รายที่ ()	

ส่วนที่ 4 (ต่อ):	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8
ชื่อผู้ประกอบการ				
ทะเบียนผู้ประกอบการ	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□
สถานที่ตั้ง				
ขนาด (ตัว/กก.)				
ปริมาณ (กก.)				
ปริมาณคงเหลือ(กก.)				
วันที่ซื้อ				
ลงนามผู้ขาย	ลงนามผู้ซื้อ		ต้นฉบับมอบให้รายที่	
()	()		รายที่ ()	

ส่วนที่ 5 (ต่อ):	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8
ชื่อผู้ประกอบการ				
ทะเบียนผู้ประกอบการ	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□
สถานที่ตั้ง				
ขนาด (ตัว/กก.)				
ปริมาณ (กก.)				
ปริมาณคงเหลือ(กก.)				
วันที่ซื้อ				
ลงนามผู้ขาย	ลงนามผู้ซื้อ		ต้นฉบับมอบให้รายที่	
()	()		รายที่ ()	

ส่วนที่ 6 ผู้ซื้อจากส่วนที่ 5 :	รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4
ชื่อผู้ประกอบการ				
ทะเบียนผู้ประกอบการ	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□
สถานที่ตั้ง				
ขนาด (ตัว/กก.)				
ปริมาณ (กก.)				
ปริมาณคงเหลือ(กก.)				
วันที่ซื้อ				
ลงนามผู้ขาย	ลงนามผู้ซื้อ		ต้นฉบับมอบให้รายที่	
()	()		รายที่ ()	

ภาคผนวก ช

ข้อมูลที่ควรบันทึกสำหรับฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล

ก. ลูกพันธุ์

- วัน / เดือน / ปี
- อายุ / ขนาด / จำนวน (ตัว) / ลักษณะลูกพันธุ์
- แหล่งที่มา
- หนังสือกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำ

ข. อาหาร/การให้อาหาร

- วัน / เดือน / ปี ที่ผลิต-หมดอายุ
- แหล่งที่มา / ทะเบียน
- ปริมาณการให้อาหาร / วัน / บ่อ / มี

ค. คุณภาพน้ำ

- ข้อมูลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ เช่น ความโปร่งแสง สีน้ำ
- การเปลี่ยนถ่ายน้ำ
- ผลการตรวจวิเคราะห์น้ำจากหน่วยงานภายนอก

ง. การรักษา การใช้ยาและสารเคมีสำหรับสัตว์น้ำป่วย

- อาการที่ป่วย
- จำนวนที่ป่วย / ตาย
- บันทึกการแจ้งหน่วยงานและจัดการซากสัตว์น้ำ กรณีสัตว์น้ำตายผิดปกติ
- ชนิดยา-สารเคมีที่ใช้/ปริมาณการใช้/ระยะเวลาที่ใช้
- แหล่งที่มาของยา-สารเคมี
- บันทึกการดูแลสุขภาพสัตว์น้ำ

จ. การจับ / ขาย หรือ ย้ายบ่อ

- จำนวน
- วัน / เดือน / ปี
- หนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ

(ค) ตัวอย่างตารางบันทึกรายละเอียดแหล่งที่มาของลูกพันธุ์กุ้ง

วัน เดือน ปี	ชนิดสัตว์น้ำ	จำนวน (ตัว)	ชื่อฟาร์ม	ที่อยู่	โทรศัพท์	ทะเบียนฟาร์ม

(ง) ตัวอย่างรายละเอียดกุ้งป่วย-ตาย

ลำดับที่	ชนิดสัตว์น้ำ	จำนวนทั้งหมด	จำนวนตาย	สาเหตุ	ผู้บันทึก